

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST 2011/2012

ZTRACENÝ ZÁMEČEK
MINULOST A PŘÍTOMNOST

Daniel Lyčka

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST 2011/2012

OBOR 16 - HISTORIE

ZTRACENÝ ZÁMEČEK
MINULOST A PŘÍTOMNOST

Autor:
Daniel Lyčka
Gymnázium, SOŠ a SOU
Mikulov, Komenského 7
692 01 Mikulov, 3. ročník

Konzultant:
PhDr. Lenka Danadová
(Gymnázium Mikulov,
Komenského 7)

Valtice 2012

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracoval samostatně a použil jsem pouze podklady uvedené v příloženém seznamu pramenů a literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejícím s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

Ve Valticích dne 20. března 2012

.....

Podpis: Daniel Lyčka

Poděkování

V úvodu bych chtěl poděkovat těm, kteří mi pomohli tuhle práci vytvořit, kteří byli nápomocni svou ochotou a dobrou radou a díky kterým není tato práce pouhý sen.

Tímto děkuji: mé konzultance PhDr. Lence Danadové, která mě se Středoškolskou odbornou činností seznámila a celou dobu mi velice pomáhala, radila a ve všem mi vyhověla.

Dále bych rád poděkoval paní Ladě Rakovské, vedoucí Muzejního spolku ve Valticích, díky které jsem se s tématem „Katzelsdorfský zámek“ před lety seznámil a která byla ochotná mi vždy pomoci při získávání nejen historických podkladů a faktů při psaní mé druhé odborné práce, a umožnila mi uskutečnit přednášku právě o Katzelsdorfském saletu v mém bydlišti ve Valticích.

Dalšími osobami, kterým bych tímto chtěl velice poděkovat, jsou: Mgr. Dalibor Hodeček, jenž mi v Moravském zemském archivu v Brně, i přes množství své práce, pomohl dohledat podklady pro práci, a který též odborně dohlížel na vznik práce. Dále panu Miroslavu Fuhrmannovi, který mě oslovil při vytváření 3D modelu zámku a díky kterému je aspoň symbolicky Katzelsdorfský zámek opět součástí Lednicko-valtického areálu. Moje poděkování patří i panu Josefu Fišerovi, který se zhostil úkolu natočit dokument o zámku. Díky dokumentárnímu cyklu Ztracené adresy se snad o historii a osudu této stavby dozvěděli i ostatní občané této republiky.

V neposlední řadě moje velké poděkování patří panu Dieteru Friedlovi z Rakouska, který se historií Lednicko-valtického areálu zabývá delší dobu a poskytl k této problematice nové, zajímavé informace a dokumenty - které naleznete v práci, kterou právě čtete. Dále mi pan Dieter spolu s panem Hirtlem pomohli uskutečnit jeden sen, a to umístit novou informační tabuli v česko-německém jazyce. A také bych chtěl poděkovat paní Dobromile Vlčkové, která mi umožnila uskutečnit přednášku pro seniory a obyvatele města Mikulova.

Poslední poděkování patří Gymnáziu Mikulov, všem jeho profesorům, kteří tolerovali mé zaujetí touto prací.

Moc děkuji

Anotace

Katzelsdorfský zámek, často uváděný i pod názvem: *Katzelsdorfská myslivna, hájenka, salet i Kyclovka*, byl součástí krajinářské kompozice, která vyvrcholila stavbou saletů na počátku 19. století za vlády knížete Jana I. Josefa z Liechtensteina (knížetem byl v letech 1805-1836). Plány zpracoval knížecí architekt Josef Kornhäusel v letech 1811-1817. Roku 1817 se započalo se samotnou stavbou. Už v r. 1818 byla stavba dokončena, ale z důvodu překročení plánovaného rozpočtu mluvíme o dokončení stavby až v roce 1819. Celý objekt se skládal ze dvou částí - z *hájovery a loveckého zámku*. Nejvýznamnější přestavba proběhla v letech 1905 – 1907 za Jana II. z Liechtensteina. V těchto letech zde byly umístěny dva nové reliéfy s loveckým motivem (Lov na jelena a Lov na divokého kance).

Na myslivně se vystřídala spousta hajných, většinou z Rakouska. Posledním hajným zde byl pan Michal Kycl, který tam byl převelen z lanžhotského polesí v roce 1945. Zámek ale opouští 10. 9. 1953, z důvodu budování „železné opony“.

Z objektu se stává hospodářsky prospěšná budova – seník. V roce 1956 stavba vyhoří, což vede k postupnému chátrání objektu. Pod záminkou „ochrany státní hranice a zabránění přespání případných narušitelů“, začíná postupná demolice. V roce 1963 z celého zámku a hájenky zůstávají jen studny, „Vinný“ a „Kyclův“ sklep a půdorys stavby zámku se schodištěm. Z původní reliéfové výzdoby máme dnes možnost vidět pouze Lov na divokého kance, dnes umístěný na zámku ve Valticích. Ostatní reliéfy jsou nenávratně zničené nebo se (s největší pravděpodobností) nacházejí v soukromém vlastnictví.

Dnes už je část půdorysu objektu odkryta. Je zde umístěná informační tabule a náletové dřeviny ustoupily snad začínající obnově Katzelsdorfského saletu. Historie a osud zámku opět začínají zajímat nejen místní obyvatele. Do snahy zpřístupnit a zkulturnit salet se výrazně zapojili i rakouští občané, obyvatelé vesnice Katzelsdorf, které zaujalo mé nadšení. Byl vytvořen 3D model celé stavby a symbolicky se tak zámek vrátil na seznam LVA. V televizi byl osudu objektu věnován jeden díl z dokumentárního cyklu *Ztracené adresy*. Pořádají se přednášky na téma: Katzelsdorfský zámek. A jaký je k tomu všemu důvod?

Nejen Valtice, ale i Česká republika a celé světové dědictví UNESCO, do kterého Lednicko-valtický areál od roku 1996 patří, tak přišly o jeden architektonicky i historicky zajímavý objekt. Katzelsdorfský salet, postavený v době největšího stavitelského rozmachu evropské šlechty, přečkal obě světové války, aby byl nakonec zbořen v době politických bojů, zvaných studená válka, mezi Východním a Západním blokem.

Bohužel, co je ztraceno, nedá se vrátit, ale to co zůstalo, a může to být jen malá část, by se mělo zachovat. A to nejen pro nás, ale i pro další generace. Obnova zámku nemusí být sen. Důkazem je spousta staveb na území České republiky, ať už se jedná o hrady, zámky, kostely, kaple... Jako příklad bych uvedl Hauswaldskou kapli nacházející se na Šumavě u obce Srní. Tato kaple, stejně jako zámek, byla zbourána v minulém století kvůli špatnému stavu a blízkosti státní hranice. Před několika lety ale bylo okolí kaple upraveno a zpřístupněno turistům.

S obnovou záměčku se pomalu začíná, byť jen mediálně a za pomoci moderní počítačové technologie. Snad nám tato doba umožní, aby se obnova saletu nestala pouze utopickou vizí...

Klíčová slova: Liechtensteinové, Lednicko-valtický areál, Katzelsdorfský záměček, změna politických poměrů v zemi, záchrana zbytků objektu, 3D model, mediální podpora, přednášky pro veřejnost

Annotation

The Katzelsdorf Mansion, often published under the title: Katzelsdorf Lodge, Forester's Lodge, Salet, even Kyclovka, was a part of the landscape composition, which culminated in building of mansions in the early 19th century during the reign of Prince Johann I Josef of Liechtenstein (1805-1836). Plans were prepared by the royal architect Joseph Kornhäusel in 1811-1817. The building was completed round 1819 by the architect Franz Engel. The whole object was composed of two parts - a keeper's house and a hunting lodge. Major reconstruction took place from 1905 - 1907 during the reign of John II of Liechtenstein. In those years there were placed two new reliefs with hunting motives (Deer Hunting and Wild Boar Hunting).

There lived many foresters in the forester's house, mostly from Austria. The most significant was Mr. Michal Kycl, who was transferred there from the Lanžhot forest district. From 1945 he was a gamekeeper of the Katzelsdorf wood. In addition to being a gamekeeper he also helped to guard the border against the dangerous Banderovecs. On 10th September 1953 he left the mansion, because of building the "Iron Curtain".

The building became an economically beneficial building - a hayloft. In 1956, the building burns down, leading to a gradual deterioration of the building. Under the pretext of "protecting the border and avoiding potential overnight intruders", it was gradually demolished. In 1963 from the whole mansion and forester's house there remained only a well, a wine cellar and a ground plan with a staircase.

At present a part of the building plan has been uncovered, an information board installed and the self-seeded trees have given way to the first steps of Katzelsdorf folly restoration. Local residents, and not only them, are getting interested in the history and the fate of the folly. Also Austrian citizens (the inhabitants of Katzelsdorf village) attracted by my enthusiasm, have joined me in the effort to restore the folly and make it accessible. A 3D model of the building has been created and thus the chateau has symbolically found its way back to the list of LVA (Lednice-Valtice area). One episode of the documentary series *Lost addresses* deals with the history of the building and lectures on the subject of Katzelsdorf folly are being given. And what is the purpose of all this effort?

So not only Valtice, but also the Czech Republic and the entire UNESCO, to which the Lednice-Valtice area has belonged since 1996, lost one historically and architecturally interesting object. The Katzelsdorf Salet, built during the biggest architectural boom of the European nobility, survived two world wars to be finally demolished in the "political struggle", called Cold War between East and West blocks. Probably no one from the construction time would have thought that the position of the building would become fatal to it.

Unfortunately, what is lost can not be returned, but what is left (even though it is only a small part) should be maintained. And not just for us but also for future generations. Recovery of the mansion may not be a dream. As the proof there are a lot of buildings in the Czech Republic. Whether they are castles, churches, chapels ... As an example I would name the Hauswald Chapel, situated in the Šumava – nearby village Srní. The chapel, as well as the salet was demolished in the last century due to poor condition and closeness to the border. However, a few years ago the surroundings of the chapel were tidied and adjusted for tourists.

Key words: Liechtenstein, the Lednice-Valtice, Katzelsdorf mansion, the change of political situation in the country, saving the remnants of the building

OBSAH

ZTRACENÝ ZÁMEČEK.....	1
PODĚKOVÁNÍ.....	4
ANOTACE.....	5
ANNOTATION.....	6
SLOVO ÚVODEM	9
METODIKA.....	10

Minulost

1.1 ZTRACENÝ ZÁMEČEK.....	13
HISTORIE.....	13
INTERIÉR A EXTERIÉR ZÁMEČKU.....	19
MYSLIVNA NA KATZELSDORFU.....	21
2.1 VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ.....	23

Přítomnost

1.2 CO Z OBJEKTU ZŮSTALO?	28
2.2 2011/2012 – OBNOVA ZÁMEČKU?.....	30
3D MODEL ZÁMEČKU	30
NOVÁ INFORMAČNÍ TABULE	31
ZTRACENÉ ADRESY	32
PŘEDNÁŠKY O KATZELSDORFSKÉM ZÁMEČKU.....	33
3.2 INTERNETOVÁ ADRESA	35
SLOVNÍČEK POJMŮ.....	36
ZÁVĚR.....	37
PRAMENY A LITERATURA.....	38
PŘÍLOHY.....	40
PŘÍLOHA ČÍSLO 1 – KORESPONDENCE A ÚŘEDNÍ LISTINY.....	40
PŘÍLOHA ČÍSLO 2 – CHYBNÉ ÚDAJE O SALETU V LITERATUŘE.....	48
PŘÍLOHA ČÍSLO 3 – SBÍRKA ZÁKONŮ Z ROKU 1951	51
PŘÍLOHA ČÍSLO 4 – PŘÍSPĚVKY Z VALTICKÉHO ZPRAVODAJE.....	53
PŘÍLOHA ČÍSLO 5 – TEXT INFORMAČNÍ TABULE.....	57
SEZNAM PŘILOŽENÝCH FOTOGRAFIÍ A MAP	58

Slovo úvodem

Katzelsdorfský zámek se nacházel nedaleko města Valtice, na samém jihu Jihomoravského kraje, kde se rozkládá krásná vinařská oblast se spoustou přírodních a kulturních památek. Najdeme zde CHKO Pálavu – vápencové kopce, táhnoucí se od Mikulova k Dolním Věstonicím, Lednicko-valtický areál – území, kde se mezi zmiňovanými obcemi nachází spousta rybníčků, parků a také loveckých zámečků. A mezi tyto zámečky, někdy nazývané salety, patřil i Katzelsdorfský lovecký zámek.

Práce nazvaná *Ztracený zámek – Minulost a přítomnost*, tj. práce, kterou právě čtete, navazuje na práci, kterou jsem psal v loňském školním roce. Je pokračováním mého vědeckého bádání o jednom ze zaniklých zámečků Lednicko-valtického areálu, je rozšířena o nové archivní podklady a obsahuje veškerou mou činnost a spolupráci s odborníky zaměřenou na propagaci a realizaci obnovy Katzelsdorfského objektu. Zachování pozůstatků Katzelsdorfského saletu je tedy cílem veškeré mé činnosti a tato práce by měla dopomoci k jeho realizaci. Ve školním roce 2010/2011 jsem psal Středoškolskou odbornou práci *Katzelsdorfský zámek – Ztracený a zapomenutý?*. V této práci jsem se zabýval historickým vývojem zámečku. Teď si kladu za cíl shromáždit všechny podklady, seznamovat s nimi veřejnost a navázat spolupráci s různými institucemi, aby zámek zůstal zachován i pro příští generace.

V práci najdeme původní informace, které jsem za uplynulý rok rozšířil a doplnil tím i celou historii zámečku; mapy; fotografie a vzpomínky o této významné stavbě, které se stala osudná její poloha. Práce je doplněna obrazovým materiálem a seznamem pramenů a použité literatury. Naleznete zde informace o tzv. „Kyclově“ sklepě, který byl znovu objeven v březnu roku 2011; o mediální podpoře obnovení Katzelsdorfského saletu a to prostřednictvím České televize (dokumentární cyklus *Ztracené adresy – díl Katzelsdorf*) a Valtického zpravodaje, kam přispívám informacemi týkajícími se nejen historie objektu. Díky mé spolupráci s odborníky a lidmi, které osud zámečku zaujal, se můžete dočíst i o 3D modelu stavby, jež se symbolicky znovu zařadila do LVA. A v neposlední řadě musím zmínit umístění informační tabule, které se uskutečnilo za spolupráce obyvatel rakouského Katzelsdorfu a pořádání přednášek na téma zaniklého zámečku.

Metodika

Při zpracování této odborné práce jsem vycházel z bádání, která jsem popsal v práci *Katzelsdorfský zámček – Ztracený a zapomenutý?*. Téma zámčku dále rozpracovávám, zabývám se novými poznatky, které jsem získal z dalších archivních materiálů, snažím se dopracovat k novým pohledům na zámček, jeho architekturu, historii a hlavně současný osud. Právě současnost zaujímá v práci významné místo.

Důvodem, proč jsem začal bádát a stále hledám podklady o historii Katzelsdorfského zámčku je ten, že o tomto ztraceném saletu se ví příliš málo a ještě méně je zmiňován v literatuře. Z tohoto důvodu velká část informací nepochází z odborné literatury, ale z nepublikovaných archivních zdrojů a ze vzpomínek pamětníků, kteří na myslivně u zámčku žili, nebo si pamatují zánik této stavby.

Mezi významnou odbornou literaturu patří knihy: *Valtice a okolí* (z roku 1930), která je první českou knihou s informací o zámčku. Následně práce obsahuje informace z knížky *Město Valtice* (vydané v roce 2001), kde se mi podařilo najít zmínku o Katzelsdorfské myslivně, bohužel už i s menšími nepřesnostmi a chybami. Encyklopedie *Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945* obsahuje dobrý a skoro bezchybný popis interiéru zámčku a reliéfů; vychází z knihy Karla Höße - *Fürst Johann II. von Liechtenstein*.

Kromě těchto zdrojů jsem velkou část dobových podkladů získal z archivů. Návštěvou Státního okresního archivu se sídlem v Mikulově jsem získal fotografie místa, kde celý objekt stával a mapu Valtic a okolí. Mgr. Hodeček mi velice pomohl při hledání informací v Moravském zemském archivu v Brně. Po pár měsících jsem na email obdržel slíbené materiály, které doplňují mezery v historii, jde nejen o opravy střechy i celého zámčku, ale i myslivny k ní přilehající.

Informace týkající se života posledního hajného na Katzelsdorfské myslivně jsou z archivu Muzejního spolku Valtice. Paní Rakovská, díky které jsem se před lety o zámčku dozvěděl, mi též pomohla při hledání informací. Dala mi k dispozici veškeré své materiály týkající se Katzelsdorfského objektu, rady a další kontakty, tentokrát do Liechtensteinského muzea ve Vídni a na potomky posledního hajného, paní Kolářovou a pana Kycla.

Následovala několikaměsíční práce, kdy bylo potřeba veškeré materiály zpracovat, ověřit, popřípadě opravit poslední chyby. Výsledek mé práce právě čtete...

Celá práce je rozdělena na dva velké celky – **Minulost a přítomnost**.

Část **Minulost**: V první kapitole, nazývající se *Ztracený zámček*, jsou obsaženy informace o historii, interiéru a exteriéru stavby. Dočteme se zde o hajných, kteří na myslivně žili. Vycházím zde ze své první práce.

Druhá kapitola, *Vzpomínky pamětníků*, obsahuje, jak už název napovídá, vzpomínky paní Kolářové (vnučky posledního hajného), pana Fabiána Kycla (syna posledního hajného) a pana Ing. Komoně (valtického pamětníka)

Druhá část – **Přítomnost:**

První kapitola, *Co z objektu zůstalo?*, se snaží přiblížit a popsat dnešní stav místa, kde salet v minulosti stával.

Kapitola druhá, *2011/2012 – Obnova zámečku?*, zahrnuje nejen mediální informace o propagaci saletu. Dočtete se zde o vytvořeném 3D modelu, dokumentárním cyklu České televize - *Ztracené adresy*, nově umístěné informační tabuli i o přednáškách pro veřejnost o Katzelsdorfském zámečku a myslivně.

Třetí kapitola seznamuje čtenáře s webovou stránkou, kde se nachází informace o historii i současných událostech zabývajících se Katzelsdorfským saletem a se snahami o jeho obnovu. Kapitola nese název *Internetová stránka*.

Práce je doplněna přehledem použitých zdrojů a obrazovým materiálem. Následuje *Slovníček pojmů*, který má pomoci při objasnění jednotlivých výrazů.

MINULOST

KAPITOLA 1.1: ZTRACENÝ ZÁMEČEK

➤ *Historie*

Katzelsdorfský zámek (myslivna, hájenka, salet, fořtovna), byl postaven za vlády knížete Jana I. Josefa z Liechtensteina – knížetem byl v letech 1805 - 1836. Plány zpracoval knížecí architekt Josef Kornhäusel¹ v letech 1811 - 1817, ale stavba byla dokončena až roku 1819 knížecím architektem Franzem Engelem, neboť v roce 1818 Josef Kornhäusel z liechtensteinských služeb odešel. Další informace, že stavbu vedl po Kornhäuselově odchodu zmínění Franz Engel, kromě jediné literatury,² nejsou. Víme, že v roce 1818 nastoupil do Liechtensteinských služeb, ale celé vedení práce na Katzelsdorfském saletu měl na starosti zednický mistr Franz Gratzel. Dále se na stavbě podíleli: Josef Kern - tesařský mistr, J. Egner a Innozenz Hofmann.

Zámek se začal stavět podle Kornhäuselových plánů v roce 1817. Byl vypracován předpokládaný rozpočet (kolem 17 624 zlatých 25 krejcarů), ale už v roce 1817 chybělo 3122 zlatých a 22 krejcarů. Dne 31. prosince roku 1818 byl architektem Poppelackem sestaven konečný rozpočet loveckého zámku na Katzelsdorfu. Později musel být konečný rozpočet stavby ještě doplněn, neboť knížecí kanceláři byl předložen až 2. března roku 1819. „*Na příkaz Vaší Milosti předkládáme schválený rozpočet a protokol řemeslnických prací vztahující se ke stavbě tak řečeného loveckého zámku v Katzelsdorfském lese, jež byla dokončena v roce 1818.*“³ Celkové náklady na stavbu byly: 23 007 zlatých 56 krejcarů 3 denáry (což bylo oproti předpokladu o 5824 zlatých 13 krejcarů více). „*K dalším výdajům došlo nejenom při výše zmíněných základních pracích, ale též u těch úkonů, které musely být vykonány dle výzvy Jeho Milosti. Mezi ně náleží obstarání oblých osazovacích kladiv, jež bylo třeba použít na obložení kabinetu, dále pak zvětšení obydlí myslivce, instalace horního osvětlení sálu a konečně nutná vydání na potažní práce k těmto dodatečným realizacím...*“⁴ I přes veškeré problémy, které se po dobu stavby zámku objevily, byla stavba dokončena již roku 1818. Z důvodů překročení plánovaného rozpočtu (o 5824 zlatých a 13 krejcarů) bylo formálně uváděno dokončení saletu až 22. dubna 1819. Dnes bychom řekli, že konečná kolaudace celé stavby proběhla v právě zmiňovaném roce 1819, kdy došlo k celkovému schválení rozpočtu dokončené stavby loveckého saletu. „*V příloze postupujeme Vašemu úřadu konečný rozpočet se schvalovací klauzulí, též dříve zpracovaný a schválený rozpočet s rozpisem materiálu a cen spolu s příslušným protokolem. V zastoupení Jeho Jasnosti von Haymmerle. Ve Vídni dne 22. dubna 1819.*“⁵

---

¹ Pramen: plán stavby s architektoým podpisem; Liechtensteinské muzeum, Vídeň

² MUSIL, František; PLAČEK, Miroslav; ÚLOVEC, Jiří: Katzelsdorfská myslivna: In Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945. Praha: Libri, 2005. s. 141 - 142.

³ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 503 a Dopis knížecí kanceláře ve Vídni správě velkostatku ve Valticích č. 2142 ze dne 22. dubna 1819.

⁴ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 503 a Dopis knížecí kanceláře ve Vídni správě velkostatku ve Valticích č. 2142 ze dne 22. dubna 1819.

⁵ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 503 a Dopis knížecí kanceláře ve Vídni správě velkostatku ve Valticích č. 2142 ze dne 22. dubna 1819.

Za dobu své existence byl Katzelsdorfský zámeček několikrát opravován, prošel větší či menší renovací. První výrazná oprava proběhla již v letech 1843 – 1844⁶. Mnoho okapových žlabů z bílého plechu bylo poškozených, takže do budov vnikala voda. V zadním traktu se nacházela dvě boční křídla, jež zahrnovala stáj pro dobytek, komoru myslivce a jeho byt. Tyto prostory se musely nově pokrýt pálenými taškami místo dosavadního šindele. Přibližné náklady měly činit: za práci 200 zlatých, za materiál 119 zlatých - tj. dohromady 319 zlatých.

Další renovace probíhaly v letech 1853 – 1863⁷. 3. března 1853 požádala správa velkostatku ve Valticích knížete o povolení provést nutné opravy střechy myslivny u zámečku. Kníže žádost schválil a spolu s přílohami dne 17. dubna 1853 vrátil do Valtic. Celkové opravy střechy byly provedeny v průběhu roku 1853, protože dne 30. ledna 1854 správa velkostatku požádala o schválení konečných nákladů. (bylo tak učiněno knížecí kanceláří 11. dubna 1854.)

Později bylo zjištěno, že v průběhu následujících let bude nutno provést ještě celou řadu dalších oprav (byl proveden podrobný soupis celkového stavu myslivny). Dne 25. června 1855 byl odeslán do Vídně předběžně vypracovaný návrh a rozpočet na budoucí případné opravy objektu. V nákladech byl zahrnut plat řemeslníků a nádeníků, to činilo 75 zlatých a 100 zlatých se vydalo za materiál. Po součtu se dostáváme na částku 175 zlatých, které měly být použity na opravu Katzelsdorfského objektu. Na podzim roku 1855 se však ukázalo, že bude nutné přikrýt šindelem větší plochu, než bylo v původně vypracovaném návrhu. Dále se spotřebovalo větší množství plechu použitého na přikrytí parapetů a okapů. Celkové náklady činily 91 zlatých 9 ¼ krejcarů (celkové se vyúčtování zvýšilo na 264 zlatých 56 krejcarů). O schválení stavby a definitivního rozpočtu požádala správa velkostatku knížecí kancelář ve Vídni dne 19. ledna 1856. Žádosti bylo vyhověno dne 15. května 1856.

Další opravy na sebe nenechaly dlouho čekat. Uskutečnily se o pouhé dva roky později. Roku 1858 byl znovu sestaven rozpočet na stavební práce. Platy pro řemeslníky a nádeníky se pohybovaly ve výši 97 zlatých 49 krejcarů, materiál byl odhadnut na 135 zlatých 23 krejcarů (celková pravděpodobná suma činila 233 zlatých 12 krejcarů). Celkový navrhovaný rozpočet byl zaslán do Vídně dne 15. května 1858. Byl přijat a schválen knížecí kanceláří dne 14. června 1858. Celkové práce proběhly v průběhu léta 1858. *„Jak uvedla správa velkostatku ve své žádosti z 27. prosince 1858 adresované knížecí kanceláři, činila vydání 147 zlatých 49 krejcarů konvenční měny na práci realizátorů přestavby a 200 zlatých 31 1/1 krejcarů na použitý materiál, což celkem bylo 348 zlatých 20 ½ krejcarů. Tato částka o 115 zlatých 8 ½ krejcarů převyšovala původní rozpočet (tj. 233 zlatých 12 krejcarů). Vícepráce patrně*

---

⁶ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 115 Lichtenštejnský stavební úřad Lednice, inv. č. 151, fol. 136 b. Panství Valtice. Preliminář všech voluptuárních staveb uskutečněných v roce 1843 a předpokládaných v roce 1844 s přibližným rozpočtem.

⁷ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 215, fol. 1a-16b, Umschlag-Bogen zu dem Fascikel-Nro. 80 der Registraturs-Materie Nro. 9 oecon: Abtheilung. Gegenstand dieses Fascikels. Katzelsdorfer Jagdsalletl Reparaturen.

*opravdu byly nezbytné, protože dne 12. dubna 1859 knížecí kancelář konečně vyúčtování bez výhrad schválila.*⁸

Každý rok bylo plechové okapové koryto mezi střechami často znečišťováno padajícím listím a zatíženo sněhem. Následně bylo zjištěno, že tudy zatéká a voda (vlhkost) proniká do budovy. Nezbyvalo než zhotovit osm nových okapových žlebů. *„Správa velkostatku ve Valticích proto do voluptuárního prelimináře na rok 1862 zapracovala příslušné výdaje ve výši 150 zlatých. Knižecí kancelář ve Vídni tento rozpočet schválila dne 14. února 1862. Práce byly v průběhu léta 1862 provedeny, a proto mohla správa velkostatku dne 28. prosince 1862 prostřednictvím okresní inspekce požádat knížecí kancelář o schválení konečného vyúčtování. Ta pak dne 5. března 1863 s elaborátem souhlasila a postoupila ho zpět.*⁹

Největší pozornost celé stavbě byla věnována v 1905 – 1907 za Jana II. z Liechtensteina. Byla provedena oprava saletu, restaurovány původní reliéfy a současně zde byly umístěny dva nové reliéfy s antickými loveckými výjevy – Lov na jelena a Lov na divokého kance (viz. Interiér a exteriér záměčku).

Nakonec se záměček, zvláště pak hájenka k ní přiléhající, opravoval v roce 1945 a 1949. Pokud jde o rok 1949,¹⁰ došlo k výměně oken, dveří, podlahy, provedení oprav střechy, k vymalování. Celkovou rekonstrukci hájenky provedla NKK, tj. Národní kulturní komise. Po odchodu hajného dala lesní správa všechny tyto nové části vytrhat a použila je (údajně) pro zřízení nového bytu pro lesní zaměstnance.

Salet se nacházel v Katzelsdorfském háji - lesní oddělení 747, v blízkosti státní hranice s Rakouskem. Tato poloha se stala záměčku osudnou. V souvislosti s budováním hraničního pásma, vysídlením oblasti hraničního pásma a stavbou „železné opony“ (roku 1952 - 1953), byl objekt (do té doby sloužící jako byt hajného) zrušen a přeměněn na skladiště a seník. Od roku 1953 záměček chátrá. V roce 1956 vyhořel - na přelomu padesátých a šedesátých let dochází k jeho zboření. 23. června 1957 začínají zaměstnanci státních lesů bourat přilehlou myslivnu.

Záměček byl zbořen na přelomu padesátých a šedesátých let. Oficiálním důvodem byl „špatný“ stav záměčku a snaha zabránit přespaní „protikomunistickým živlům narušujícím státní hranici“. Skutečnost je, bohužel, jiná! Demolice má několik příčin a jen zřídka jsou uvedené v odborné literatuře!

1. K demolici došlo kvůli blízkosti státní hranice (cca 300 m – za „železnou oponou“), celkovému stavu objektu (po roce 1953) a jako překážka při výkonu služby Pohraniční stráž.

---

⁸ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 215, fol. 1a-16b, Umschlag-Bogen zu dem Fascikel-Nro. 80 der Registratur-Materie Nro. 9 oecon: Abtheilung. Gegenstand dieses Fascikels. Katzelsdorfer Jagdsalletl Reparaturen.

⁹ Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 215, fol. 1a-16b, Umschlag-Bogen zu dem Fascikel-Nro. 80 der Registratur-Materie Nro. 9 oecon: Abtheilung. Gegenstand dieses Fascikels. Katzelsdorfer Jagdsalletl Reparaturen.

¹⁰ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961. Dopis Státního památkového ústavu v Brně, pobočky v Brně, Husova 16, Státní památkové správě v Praze, Praha 2, Hybernská 3, č. j. 4078/56 ze dne 10. prosince 1956.

V roce 1920 je Valticko, po tzv. Saint-Germainské smlouvě, připojeno k Československé republice. Po vytvoření nové státní hranice je celé katastrální území zámečku součástí města Valtice. Zámeček se nachází přímo v hraničním pásmu, a to se mu stane v budoucnu osudným. Roku 1953 se podél pohraničí buduje „železná opona“, která má obyvatele ochránit před „západními imperialisty“. Skoro celý Katzelsdorfský les se nachází v zakázaném pásmu. Hajný musí Katzelsdorfské polesí opustit 10. 9. 1953. Z loveckého saletu a myslivny se stává hospodářské stavení - přesněji seník. V roce 1956 tato „nová hospodářská“ budova vyhořela. Okolnosti požáru nejsou známy. Je ale velice pravděpodobné, že byla podpálena úmyslně. Stavba, která byla ve druhé světové válce poškozena, po válce nově opravena a sloužila jako byt nového hajného, začíná po požáru v roce 1956 nemilosrdně chátrat.

Dne 5. 12. 1956 se uskutečnila prohlídka Katzelsdorfského objektu za účelem zjištění stavu zámečku a myslivny k ní přiléhající. Členem prohlídky byl pan Ing. Veselý ze Státního památkového ústavu v Brně, který podal zprávu o stavebním stavu. V této zprávě se vyjádřil k tehdejšímu stavu zámečku. Cituji: „*Dnešní stav je téměř desolátní: Střecha nad sálem ze dvou třetin prolomena, strop částečně zřícený (zbytek se zřítí v nejbližší době, neboť záhlaví trámů jsou uhníla a neunesou váhu tohoto velkého prostoru). Dveře vytrhány, kamenná dlažba vylámana. Omítky z větší části opadané. Schodiště rozrušeno. Střechy nad dvorními křídly byly zbaveny krytiny, začínají se propadat stropy. Okna, dveře, podlahy byly vyjmuty. Celek zarůstá náletem křovin.*“¹¹

Potřebná dokumentace objektu se neuskutečnila a stavba se bez řádného povolení začala rozebírat. Už v roce 1955 Lesní správa ve Valticích zbořila sklep u myslivny a odvezla si 250 cihel, údajně za účelem dalšího využití pro lesní správu. Stejný počet cihel (tedy 250 ks) byl odvezen ze základů kůlny.

23. června 1957 začínají zaměstnanci státních lesů bourat hájenku Katzelsdorfského saletu i přes všechna upozornění a označování, že jde o poškozování státního majetku. „*Zdejší pobožce státní památkové správy bylo oznámeno, že Vaši zaměstnanci opět pokračují v rozebírání budovy hájenky u výše zmíněného objektu. Upozorňujeme Vás, že státní památková správa, která je vlastníkem tohoto objektu, nedala souhlas k tomuto jednání. Naopak, přístavbu bytu hajného dala v r. 1949 Národní kulturní komise na svůj náklad opravit (nová okna, dveře, podlahy, nátěry, malování, střechy) a tento vestavěný materiál jste již dříve dali te stavby vyjmout a použili jste ho ke svým účelům.*“

„*Žádáme Vás proto o sdělení, na základě jakého oprávnění provádíte tyto zásahy, které lze hodnotiti z naší strany jako poškozování socialistického vlastnictví a ničení památkového objektu, který se pro svou výjimečnou architektonickou hodnotu stal národním kulturním majetkem.*“¹²

Na přelomu padesátých a šedesátých let přestává stavba, která byla postavena v době největšího rozmachu evropské šlechty, a tvořila tak ráz krajiny známého jako Lednicko-valtický areál, existovat. Poslední zbytky z bývalého zámečku jsou odvezeny kolem roku 1963. „*Po roce 1945 a konfiskaci liechtensteinského majetku došlo k postupné devastaci Lednicko-valtického areálu (poškození sochařské výzdoby apod.) V polovině 50. let byla zbourána Katzelsdorfská hájovna z 19. století, restaurována ještě v roce 1905. Vážně poškozena byla také např.: kolonáda nad Valticemi, která se ocitla v hraničním pásmu.*“¹³

¹¹ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961. Dopis Státního památkového ústavu v Brně, pobočky v Brně, Husova 16, Státní památkové správě v Praze, Praha 2, Hyberská 3, č. j. 4078/56 ze dne 10. prosince 1956.

¹² Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961. Dopis Státního památkového ústavu, pobočky v Brně, Správě státních lesů Břeclav č. j. 1819/57 ze dne 16. července 1957.

¹³ JURÍK, Pavel. Moravská Dominia Liechtensteinů a Dietrichsteinů. 1. vyd. Praha: Libri, 2009. Unikátní Lednicko-valtický areál - Poslední romantické stavby, s. 209. ISBN 978-80-7277-403-6.

2. Druhým důvodem je levný zdroj stavebního materiálu.

Tato informace se v žádné literatuře neobjevuje, a přesto jde o jeden z hlavních důvodů demolice objektu. Důkaz je možné doložit i dnes, a to v podobě domů postavených ze získaného materiálu (Valtice - ulice Polní) a garáže. Dlažba ze zámečku byla vytrhána. Dnes ji můžeme spatřit na chodníku před budovou roty na „Celňáku“, kam byla převezena při bourání objektu, ale i na některých místech ve Valticích.

Katzelsdorfský zámeček není jediným příkladem s podobným osudem v naší republice. Je mnoho staveb na území tehdejšího hraničního pásma sousedícího s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo. Ke všem objektům, nacházejícím se v této oblasti měli přístup, podle zákona číslo 69 - O ochraně státní hranice¹⁴, pouze vojáci, příslušníci pohraniční stráže a lidé s povolením. Dále podle odstavce b) - §10 *že na určité území státu je k provádění prací, které mění tvárnost terénu, nebo ke zřízení telekomunikačních nebo energetických vedení vnitrostátních nebo mezinárodních třeba též předchozího souhlasu ministerstva národní bezpečnosti.*

Podle platných zákonů tehdejší doby (viz. citace výše) bylo možné, za určitých podmínek a získaného povolení, rozebrat i takovou kulturně - historickou stavbu a postavit si rodinné domy, garáže atd. Zámky, zámečky, hrady totiž připomínaly doby, kdy „buržoazní – kapitalistická společnost vykořisťovala pracující lid“. Zvláště musíme brát za fakt, že k většině staveb nacházejícím se v hraničním pásmu měli přístup, kromě PS, jen lidé se zvláštním povolením (podle odstavce a) – § 10 *že vstup a pobyt na určité části území státu je zakázán nebo dovozen jen na zvláštní povolení*). A i budovy nacházející se v zakázaném pásmu se nijak neopravovaly. Z tohoto důvodu úřady nezakazovaly bourání historických budov, neboť opravy byly příliš drahé a neúčelné i celkově zbytečné. Požadovaly ale podrobné zaměření a zdokumentování stavby, viz. citace: „*Domníváme se, že vzhledem k umístění v Zakázaném pásmu, dnešnímu zcela desolátnímu stavu, možností stavební výroby a opatrování finančního krytí je zabezpečování stavby neúčelné. Objekt je do určité míry překážkou i pro PS (tj. Pohraniční stráž), s níž je třeba jednati před jakýmkoliv zásahem. Bude-li uvažováno o jeho zrušení a demolici, je však nezbytně třeba dát objekt zaměřit a zdokumentovat, neboť jde o architektonicky ojedinělý výraz. Jelikož přístup jiným než vojenským osobám, je značně ztížen, doporučujeme, abyste vstoupili ve styk s MV (ministerstvem vnitra) a požádali je o rychlé zajištění důkladné architektonicky provedené dokumentace.*“¹⁵

Otázkou zůstává, jestli zde uvedená fakta skutečně umožnila likvidaci Katzelsdorfského zámečku?! **Katzelsdorfský salet** (a nebyl jedinou stavbou v naší republice) **se začal totiž bourat bez řádné dokumentace a povolení**, a tím tehdejší vedení PS porušilo jak veškeré výzvy ze strany Státní památkové správy Praha,¹⁶ tak i zákony Československé republiky. Vraťme se k demolici objektu. Podle výpovědi některých pamětníků v době bourání zámečku

---

¹⁴ Zákon č. 69/1951 Sb. ze dne 11. července 1951, o ochraně státních hranic.

¹⁵ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961. Dopis Státního památkového ústavu v Brně, pobočky v Brně, Husova 16, Státní památkové správě v Praze, Praha 2, Hybernská 3, č. j. 4078/56 ze dne 10. prosince 1956

¹⁶ Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961. Dopis Státní památkové správy Praha Okresní prokuratuře Mikulov č. j. 10 477/57 ze dne 15. července 1957

jezdily z Katzelsdorfského lesa traktory (podle jiné výpovědi to byly vojenské nákladní automobily) s plnými vlečkami cihel. Za krátkou dobu tj. cca 7 let (1956 – 1963) ze stavby, která sloužila jednak jako hájenka a jednak jako lovecký zámeček, zůstalo pár obvodových zdí a schodiště nacházející se pod sutinami. Celé místo zarostlo neprostupnými keři a náletem stromů. Kolem dokola zůstaly zbytky cihel,¹⁷ kusy omítky a pozinkovaného plechu ze střechy. Katzelsdorfský zámeček se tak zapsal mezi zaniklé stavby Lednicko-valtického areálu. Dnes ho můžeme spatřit pouze na dochovaných fotografiích.

„V katzelsdorfském háji (oddělení 746, 747) poblíž nynější státní hranice u někdejšího statku Genschengof byla postavena další stavba – Kačisdorfská (Katzelsdorfská) myslivna z let 1817 – 1818, kterou však dnes můžeme vidět pouze na fotografiích, protože byla za druhé světové války těžce poškozena. Na počátku šedesátých let 20. století byla stavba zbourána.“¹⁸

Na sklonku 2. světové války byla opravdu myslivna těžce poškozena. V roce 1945, po konfiskaci liechtensteinského majetku, ale přešla do vlastnictví československého státu. Objekt byl opraven a jako byt sloužil až do roku 1953 (poslední hajný, pan Kycl, odchází 10. 9. 1953). Důvodem zbourání nebyl špatný poválečný stav objektu, jak by z citace mohlo vyplývat. Zde si dovoluji uvést citaci z Valtického zpravodaje na důkaz mého tvrzení.

„A co říkáte informacím, že zámeček byl vážně porušen za války?“

„To je nesmysl. Důkazem jsou fotky mého dědečka před nedotčeným zámečkem. To je snad dostačující důkaz. Přece bychom nežili osm let na zbořeníšti. To si někdo popletl roky nebo úmyslně zkresluje pravdu.“¹⁹

Před vznikem Československého státu měl objekt č. p. 269; v 50. letech č. p. 383²⁰. Dlouhou dobu se stavba „nacházela“ na parcele číslo 5819 a vlastníkem byl Památkový ústav v Brně – Brno, Radnická 2. Dnes ale pozemek, na kterém v minulosti salet stával, patří Lesům české republiky, s. p. (parcelní číslo 3099/4).

---

¹⁷ Cihly použité na stavbu mají značku HF (Hof Feldsberg = Dvůr Valtice). Byly pálené v jedné ze tří místních liechtensteinských cihelen.

¹⁸ HRIB, Michal. Lesy, lesní hospodářství a myslivosti na polesí Valtic: Myslivost v lesích polesí Valtice. In KORDIOVSKÝ, Emil. Město Valtice. Břeclav: Moraviapress, 2001. s. 66.

¹⁹ RAKOVSKÁ, Lada. Katzelsdorfský zámeček a hájovna. Valtický zpravodaj [online]. 2005, 7, [cit. 2010-10-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>>.

²⁰ Č. p. 383 je uvedenou v souvislosti zboření sklepa u Katzelsdorfského satelu, je tedy možné, že jde o č. p. sklepa a hospodářských budov, nikoliv objektu.

➤ Interiér a exteriér zámku

Jednalo se o klasicistní - empírovou stavbu, vzhledem velice podobnou zámku Lány (jižně od Břeclavi). „*Das hoch über den Grün des Waldes sich erhebende Jägerhaus bei Katzelsdorf, ein interessanter Bau aus der Zeit des Klassizismus, wurde einer sorgfältigen Restaurierung unterzogen (1905). Die beiden Flügel des Wohngebäudes gehen in eine weite Bogenhalle über, die links und rechts von halb/runden Flügelbauten abgeschlossen wird. Die Wände der Stirn/seite werden durch anmutige Reliefs, die aus Baumzweigen, Amoretten, Jagdtieren und Wappen geschmackvoll zusammengestellt erscheinen, belebt. Zur Ausbesserung der Bildhauerarbeiten war der bewährte Bildhauer Ludwig Stürmen, der von dem Fürsten wiederholt zu ähnlichen Arbeiten verwendet wurde, beauftragt worden. Das Gebäude erhielt im Jahre 1907 einen neuen Schmuck durch zwei längliche, schöne Haut/reliefs, die bisher im Schlosse Seebenstein aufbewahrt waren und auf Anordnung des Fürsten in die Rückwand der offenen Halle zwischen die Türöffnungen eingemauert wurden. Sie stellen eine Hirsch und eine Eberjagd dar und dürften von einem Bildhauer der Klieber/Schule im Anfange des 19. Jahrhunderts geschaffen worden sein. Da die Tiere und in antike Tracht gekleideten Figuren der Jäger mannigfache Beschädigungen zeigten, wurden die fehlenden Körperteile von den Gebrüdern Stürmer sorgfältig ergänzt; bei dieser Gelegenheit wurden auch die Reste des Ölanstriches, welche sich noch an einigen Stellen der aus dem schönen, weißen, feinkörnigen Sandstein von Loretto gearbeiteten Bildwerke vorfanden, entfernt.*“²¹

Stavba se skládala ze dvou částí: z loveckého zámku a k němu přiléhající hájenky s hospodářskými budovami. Hlavní místností zámku byla rozsáhlá obdélníková síň uzavřená na západě zdí, která ji oddělovala od zmíněné hájenky a spojovala s prvním dvorem úzkým průchodem. Okolo byly postaveny lavice z dubového dřeva. Na severu a jihu hlavní síň oddělovaly polokruhovitě rovněž sloupovím uzavřené prostory, které v podobě „apsid“ vybíhaly v exteriéru z hlavní budovy. Směrem na východ se nacházelo dvouřadové bílé sloupoví, které spolu s dominantním osmistupňovým schodištěm, reliéfovou výzdobou a

---

²¹ HÖB, Karl. Fürst Johann II. von Liechtenstein und die bildende Kunst. Wien: Anton Schroll, 1908. s. 241 – 242

Volný překlad:

Lovecký zámek u Katzelsdorfu, který se tyčí vysoko nad zelení lesa, byl pečlivě zrekonstruován (1905). Obě křídla obytné budovy přecházejí v širokou obloukovou halu, která je zleva i zprava uzavřena polokulatými křídlovými stavbami. Stěny průčelí jsou oživeny půvabnými reliéfy, které jsou vlastně sestaveny z větví stromů, amorů, lovené zvěře a erbů. K opravě sochařských prací byl povolán osvědčený sochař Ludwig Stürmen, jehož umění kníže při podobných pracích opakovaně využíval. Budova byla v roce 1907 nově ozdobena dvěma polodlouhými reliéfy, které byly až doposud uchovávány na zámku Seebenstein a na příkaz knížete byly vezděny do zadní stěny otevřené haly mezidveřními otvory. Znázorňují lov na jelena a kance a jsou patrně vytvořeny sochařem z Kleiberské školy na počátku 19. století. Protože zvířata i postavy lovců, oblečené v antickém oděvu, byly na některých místech poškozeny, byly chybějící části těl pečlivě zrekonstruovány sourozenci Stürmerovými. Při této příležitosti byly rovněž odstraněny zbytky olejnatého nátěru, který se vyskytoval na některých místech sochařských děl vytvořených z krásného, bílého, jemného pískovce z Loretta.

obdélníkovým štítem, tvořilo hlavní průčelí zámku. Později je větší část zámku porostlá břečťanem.

Budova měla terasovitou střechu s pohledovými vazbami na Kolonádu, Valtice, Rendezvous, Belvédér a Katzelsdorf. Tyto pohledové vazby mezi jednotlivými zámečky nejsou náhoda, neboť podle pověsti, kdyby se veškeré objekty spojily myšlenou čarou, z ptačí perspektivy by se objevil tvar drahého kamene – symbol Liechtensteinů.

Střecha byla pokryta pozinkovaným plechem, při pozdějších opravách i větší vrstvou asfaltových lepenců.

„V letech 1905-1907 za Jana II. z Liechtensteina byl objekt myslivny a zámku opraven. Hlavní pozornost byla věnována restauraci reliéfů a současně zde byly umístěny další dva reliéfy s loveckými motivy (lov na jelena a na divokého kance) pocházející z počátku 19. století a vytvořené pravděpodobně některého ze žáků významného sochaře Josefa Kliebera, které byly do té doby umístěny na lichtenštejnském zámku v rakouském Seebensteinu. Restauraci reliéfů prováděl sochař Ludwig Sturmer.“²²

Z původních reliéfů, které byly umístěny v části zvané „Lovecká síň“, se doposud nejdokonaleji zachoval jen reliéf, představující Lov na divokého kance. Při bourání stavby se jedna třetina zlomila. Na přelomu padesátých a šedesátých let byl „slepen“ a přemístěn na „Celňák“. Zde v době přítomnosti vojáků sloužil jako dekorace na nově postavené kašně. Z důvodu restaurování byl kolem roku 2000 z této kašny odvezen do Prahy. Dnes se nachází na zámku ve Valticích. Přesto, že se jedná o nejlépe zachovalý reliéf (z původních čtyř), stav je velmi špatný. Část reliéfu je poničená, postavám chybí obličej a končetiny. Stalo se tak kvůli špatnému zacházení v době, kdy sloužil jako dekorace na kašně. Reliéf byl údajně natřený latexovou zelenou barvou, která se vpila do pískovce, a ten se při odstranění barvy rozpadal. Výsledek restaurování si můžeme prohlédnout v areálu zámku. Samotný divoký kanec je k nerozeznání od předlohy na tabulce visící vedle tohoto reliéfu. Za jeho záchranu vděčíme prof. Petru Sieglovi a univ. prof. Miloši Stehlíkovi.

Dlouhou dobu se doufalo, že ostatní reliéfy jsou schované v zasypaném sklepě pod zámečkem, popřípadě ve „vinném“ sklípku u sadu. Po delším badání se zjistilo, že reliéf Lovu na jelena se pravděpodobně nachází v soukromém vlastnictví a reliéfy nikdy ve „vinném“ sklepě nebyly. Podrobnější informace ale neexistují, neboť máme pouze dvě fotografie tohoto reliéfu.

Pokud jde o reliéfy nacházející se v průčelí zámku (v místech, kde architekt Josef Kornhäusel zamýšlel umístit okna) jsou nenávratně zničené. Měly vyobrazovat šlechtické znaky, amory, větve stromů. Podrobné fotografie nemáme. V příloze můžete nalézt ony reliéfy na nejstarších fotografiích zámku, neboť v pozdějších letech je místo zarostlé břečťanem. Jediné informace jsou z knížky Karla Hösse, cituji: *„Die beiden Flügel des Wohngebäudes gehen in eine weite Bogenhalle über, die links und rechts von halb/runden Flügelbauten abgeschlossen wird. Die Wände der Stirn/seite werden durch anmutige Reliefs,*

---

²² MUSIL, František; PLAČEK, Miroslav; ÚLOVEC, Jiří: Katzelsdorfská myslivna: In Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945. Praha: Libri, 2005. s. 141 - 142.

die aus Baumzweigen, Amoretten, Jagdtieren und Wappen geschmackvoll zusammengestellt erscheinen, belebt.“²³

➤ Myslivna na Katzelsdorfu

„V lese nedaleko Bořího dvora, při silnici do rakouské vsi Katzelsdorfu, skrývá se hájovna, jež přechází v zajímavou stavbu vystavěnou ve slohu z doby klasicismu. Je to rozlehlá, na tři strany otevřená siň, oddělená řadami pilířů od bočních polokruhovitých prostor a přední dlouhé chodby. Stěny zdobí reliéfy s loveckými výjevy. Celý lovecký pavilon je obrostlý divokým vínem, jež jako malebné záclony splývá s říms.“²⁴ Nebyl obrostlý divokým vínem, jak se v citaci uvádí, ale břečťanem. Důkazem je výpověď vnučky pana Kycla a fakt, že zmiňovaný břečťan roste zde stále. „Celý zámček byl obrostlý. Nebylo to ale psí víno, jak se často uvádí, ale břečťan. Musel být už hodně starý, měl silné větve a velké listy.“²⁵

Za zámčkem byla dvě zděná křídla. Jedná se o hájenku patřící k objektu. Obě křídla stavby byla pokryta šindelovou střechou. Voda ze střechy odtékala do žlabů, umístěných kolem celé stavby. (zámček měl původně žlaby z bílého plechu.) Myslivna byla několikrát opravována jako celý objekt, většinou šlo o opravy střechy. Nejvýznamnější opravy proběhly v letech 1905 – 1907 a v roce 1949, kdy Národní kulturní komise vyměnila na myslivně okna, dveře, proběhla oprava střechy a nová výmalba. Po roce 1953 lesní správa všechny nové části nechala vytrhat.

Původně levé boční křídlo sloužilo jako stáj pro dobytek (v prvním byl byt pro myslivce). S postupem let bylo levé křídlo přebudované ze stáje na další komory pro hajného a tím přilehlou myslivnu tvořila obě křídla, která uzavírala malé nádvoříčko tzv. „první dvůr“.

Po druhé světové válce se v levém křídle nacházela spíž, komora a kuchyně, kde byla kachlová kamna, která vytápěla celou stavbu. Dále zde stála obrovská trouba, větší než je v dnešních domácnostech. Uprostřed byl dlouhý stůl a kolem dřevěné lavice. Na stěnách viselo paroží.

V pravém křídle byla pracovna – zde se nacházel masivní vyřezávaný stůl, židle a starodávné křeslo, v rohu stála skříň. Čalounění bylo v zelené barvě. Po stěnách spousta loveckých trofejí.²⁶ O výzdobě ložnice a kabinetu nejsou žádné informace. V blízkosti pracovny vedly schody do sklepa (viz. „Kyclův“ sklep).

---

²³ HÖB, Karl. Fürst Johann II. von Liechtenstein und die bildende Kunst. Wien: Anton Schroll, 1908. s. 241 – 242.

Volný překlad:

Obě křídla obytné budovy přecházejí v širokou obloukovou halu, která je zleva i zprava uzavřena polokulatými křídlovými stavbami. Stěny průčelí jsou oživeny půvabnými reliéfy, které jsou vlastně sestaveny z větví stromů, amorů, lovené zvěře a erbů.

²⁴ FINTAJSL, Jakub. Valtice a okolí. Valtice: Výbor pro oslavu 10. výročí připojení Valticka k ČSR, 1930. Valtice po stránce turistické, s. 52 - 53.

²⁵ RAKOVSKÁ, Lada. Katzelsdorfský zámček a hájovna. Valtický zpravodaj [online]. 2005, 7, [cit. 2010-10-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>>.

²⁶ Podle výpovědi paní Květy Kolářové.

V blízkosti myslivny stávala i jiná hospodářská stavení: chlévy pro kozy a prasata, kurník se slepicemi a husami, malý dřevěný přístřešek tzv. „dřevník“. Opodál se nacházela stodola sloužící i jako seník. Všechny tyto hospodářské stavby (vyjma vinného sklepa, který se nacházel v sadě za plotem dvora) se nalézaly na tzv. „druhém nádvoří“. Zde také stála bouda pro psy, kteří hlídali celý areál myslivny. Tzv. „druhý dvůr“ měl celkem čtyři brány: jedna brána oddělovala první a druhé nádvoří (zde stál obrovský smrk, objevující se na většině fotek), menší branka, nacházející se v blízkosti jižní „apsidy“ vedla ke studni. Třetí brána byla mezi zmiňovanou stodolou a seníkem a poslední branka vedla do jabloňové aleje a na cestu vedoucí do Valtic.

Samotná myslivna je spojena se jmény hajných, kteří zde žili a kteří jsou nepochybně součástí historie Katzelsdorfského saletu. Hajných žijících na Katzelsdorfské myslivně není mnoho, u některých jsem zjistil pouze jméno, ale přesto budou navždy spojeni s tímto objektem. A pokud jde o pana Kycla, díky výpovědi jeho potomků máme dnes představu o životě na myslivně v období 1945 – 1953. Jde o posledního hajného v tomto polesí.

- Hr. Garlitz: rakouský hajný sloužící za první republiky - byl zastřelen.
- Josef Kadlec (* 5. 12. 1889 † 30. 9. 1972) - pobýval na hájence před a v době druhé světové války
- Německého hajného sloužícího za války Rusové vyhnali.
- Michal Kycl (* 29. 4. 1893 † 17. 5. 1962) - byl hajným na Katzelsdorfském polesí od 15. 10. 1945 – 10. 9. 1953

Michal Kycl se narodil 29. 4. 1893. V roce 1913 nastoupil vojenskou službu v rakousko-uherské armádě. Po dobu čtyř let sloužil u 10. jezdeckého pluku v hodnosti desátníka. Tady získal bohaté zkušenosti s koňmi. Po návratu z vojny ho kníže Liechtenstein přijal do svých služeb jako panského kočího. V této funkci sloužil po dobu osmi let na břeclavské pile. Nakonec byl povýšen do funkce hajného. Byla mu přidělena hájovna u zámečku Lány v lanžhotském polesí. Zde sloužil u knížat z Liechtensteina od roku 1938 až do roku 1945.

Po druhé světové válce, přesněji 15. 10. 1945, se stal hajným v Katzelsdorfském lese. Oblast hraničního pásma byla v té době nebezpečná, neboť v poválečných letech přecházeli přes toto území do Rakouska Banderovci. Pan Kycl spolu se svým nejmladším synem Pavlem pomáhali tuto hranici hlídat. 10. 9. 1953 opouští Katzelsdorfské polesí. Důvodem odchodu bylo probíhající vyměřování hraničního pásma spojené s výstavbou drátěných zátarasů hlídaných vojáky. Jeho pobyt na tomto místě se stal nežádoucím. Bylo mu uděleno opět lanžhotské polesí, kde sloužil až do své smrti – 17. 5. 1962. Rozloučit se s ním přišli hajní z celého Židlochovického závodu. Smuteční řeč měl Ing. Lošták.

Ženou pana Kycla byla Anna Kyclová, rozená Ciprysová, (* 20. 7. 1894 † 18. 9. 1977) pocházející z Lanžhota. Společně vychovávali pět synů: Františka, Michala, Ludvíka, Fabiána a nejmladšího Pavla, který pobýval s rodiči na Katzelsdorfské hájence.

KAPITOLA 2.1: VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

— Paní Květa Kolářová (rozená Kyclová), vnučka pana hajného Kycla.

„Můj dědeček se jmenoval Michal Kycl. Do roku 1945 sloužil v lanžhotském polesí. Na tomto zámečku jsem se narodila v roce 1940 i já. Babička pocházela z Lanžhota. Byla to velmi prostá, ale moudrá žena. Měli spolu pět synů. Babička musela pomáhat při náročné obživě velké rodiny a tak chodila za prací do Rakouska. Chodila tam pěšky i se svými nejstaršími syny a vracívali se někdy až po několika dnech. Po válce, v roce 1945 byl dědeček odvolán z Lánského polesí a bylo mu přiděleno polesí Katzelsdorfské, které patřilo k Valticím. Nebylo vůbec lehké žít v této době na hraniční hájence, přestože už byl mír.“

„I když rodiče měli o mne strach, jezdila jsem často a ráda za babičkou a dědou na hájenku. Milovala jsem to tam. A nikdo se mi nemůže divit. Bylo tam všechno, co má na hájence být. Především zvířata. Chovala se tam prasata, slepice, krůty, kozy. Ze všeho nejraději jsem však měla psy. Na hájence jich bylo vždy několik. Byli nezbytní k ochraně hájenky. Hájenka měla vlastně první a druhý dvůr. Aby ji mohli psi celou hlídat, děda je uvazoval na dlouhá lana. Psi byli cvičení. Cvičil je strýc Pavel. Někdy jsem mu pomáhala a to se na nás chodili dívat pracující z polesí i z rakouských polí. Chodili si k nám totiž pro vodu. U hájenky byla studna, která měla vždy dostatek vody. Voda byla chladná, nasládlé chuti (železitá), prostě výborná.“

„Za zámečkem byla dvě zděná křídla. V jednom byla kuchyně, ve které stála velká kachlová kamna s prostorem na ohřívání vody. Byla tam obrovská trouba, větší než známe z běžných domácností. Uprostřed stál stůl a dřevěné lavice. Na stěnách viselo paroží. U kuchyně byla spíž.“

„Ale přesto si vzpomínám, že babička měla spoustu potravin ve sklepě. Sklep byl velmi prostorný a chladný a stály tam truhlice s moukou, hrnce se sádlem, slanina i vejčička a ostatní potraviny například ze zabíjačky, nebo zvěřina. Sklep byl dlouhý a na konci byl zazděný. Všichni jsme tušili, že vede někam dál. Děda ale nikdy nechtěl zadní stěnu otevřít, protože se bál, aby nás to nezasypalo. Do sklepa jsme dávali také jablka. Měli jsme jich vždy hodně. Za zadním traktem byla jablková alej. Byly to tzv. kožuchy. Tato alej navazovala na alej vedoucí do Valtic.“

„Vzpomínám si ještě na ložnici a dědovu pracovnu. Ta byla zajímavá. Byl v ní masivní vyřezávaný stůl a židle. Bylo tam také starodávné křeslo. Čalounění bylo v zelené barvě. Stála tam ještě skříň a po stěnách spousta loveckých trofejí. Víte, jako dítě mě to zařízení moc nezajímalo. Nevím, jestli tam byly obrazy, nebo nějaký porcelán. Vzpomínám si, že celý dům byl vytápěn jedněmi kachlovými kamny a všude bylo příjemně teplo.“

„V době honů ležely před zámečkem vyrovnané řady zajíců a bažantů. Střílely se však také kačeny a divočáci. Jednou postřelili srnu a pamatuji si, že plakala jako člověk.“ (...)

„Nejprve to byli financí, pak teprve přišli celníci. Hlavně babička byla ráda, když se u nás zastavili. Cítila se tak bezpečněji. Služba to byla těžká, mnozí z nich zahynuli při

přestřelkách. Ale v podstatě byla hranice v té době otevřená. Dědeček i strýc Pavel chodili bez problémů do Katzelsdorfu na pivo.“

„Dědeček se strýcem jezdili nakupovat do Valtic. Měli motorky a později i auto. Nákup se vždy dělal na několik dní dopředu. Babička s nimi nejzdila. Jen někdy ji děda vzal do valtického kostela.

Se strýčkem Pavlem jsem chodila na terasovitou střechu zámečku. Dalekohledem jsme sledovali celé okolí. Bylo vidět až lanžhotský kostel. Zvláště při západu slunce, kdy červánky zaplavily oblohu, to byla okouzlující, až tajemná atmosféra. U zámečku stál krásný modřín, který nádherně voněl. Celý zámeček byl obrostlý. Nebylo to ale psí víno, jak se často uvádí, ale břechtan. Musel být už hodně starý, měl silné větve a velké listy.“

„V roce 1953 jsme se dozvěděli, že musíme zámeček opustit, tak jsme to všichni „obřečeli“. To víte, nechápali jsme proč ty dráty nemohou o dva metry posunout, aby jsme mohli zůstat. Chvilu strávené na zámečku a hájence se na mně silně „podepsaly“. Tady někde vznikla má láska k lesu a k přírodě vůbec. Když jsem se rozhodovala co dál, tak jsem se rozhodla pro lesnickou školu. Vystudovala jsem ji v Brně na Veveří.“

„Po dokončení lesnické školy vedly mé kroky do Katzelsdorfského polesí. Chtěla jsem ještě jednou vidět místa svého dětství. V tomto roce bylo již všude pohraniční pásmo, dráty a vojáci. Pracovala jsem na polesí Pohansko, a tak jsem měla propustku do hraničního pásma. Umluvila jsem vojáky, aby mne k zámečku pustili. Zámeček ani hájenka už neexistovaly. Ze země trčel jen půdorys sklepů a studna.“²⁷

„Se strýčkem Pavlem, vždy chodila fenka Lovka, která se od něho nikdy nehnula ani na krok a nejednou ho zachránila. Taktéž dědeček měl neustále vedle sebe psa Borka. Já jsem měla nejraději psa Kazana, za nímž jsem i do jeho boudy vlezla, neboť jsem se tam cítila bezpečně. Byl to statný pes, a když jsem s dědečkem chodila lesem, dával na mně pozor, aby se mi nic nestalo. Na hájence byli i jiní psi, kteří měli jiné úkoly. Jelikož zámeček s přilehlou hájenkou byl dosti velký objekt, tak někteří běhali na dlouhých lanech a hlídali vše i zvenčí, prostě na nic se nesmělo zapomenout. Dědeček i strýc Pavel v tomto směru byli velmi důslední a opatrní, přesto se jednou stalo něco neuvěřitelného.“

„Když jednou strýček Pavel obcházel revír, narazil na dva benderovce, které i se svým psem zajal a spoutané odvedl do Valtic na bezpečnost. No, ale až tam zjistil, že nemá nabitou pušku. Krve by se v něm nikdo nedořezal, když si uvědomil, co všechno se mohlo stát. Benderovci zuřili, že se nechali spoutat mladým nezkušeným klukem, bez nabitě pušky.“

„Jednou dědeček přivedl z lesa zatoulaného psa, německého ovčáka, který jak se později ukázalo, byl cvičen na zardušování lidí. Dědeček ho přivázal na dlouhé lano, na kterém se mohl pohybovat v zadním traktu dvora, kde jsme měli drobné zvířectvo. Na večer se vždy všechno zavíralo. Já jsem je chtěla zavřít, blížila jsem se hodně u zdi, když najednou pes proti mně vyrazil, chytil za krk a začal se mnou cloumat. Nedaleko stál velký hrnec, do kterého mě doslova namačkal a já strachy ani nebrečela. Štěstí pro mě bylo, že opodál stál strýc Pavel a viděl co se děje. Chytil psovi tlamu, otevřel mu ji a začal velká boj. Mezi tímto hrůzným bojem

---

²⁷ RAKOVSKÁ, Lada. Katzelsdorfský zámeček a hájovna. Valtický zpravodaj [online]. 2005, 7, [cit. 2010-10-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>>.

křičel na mě, ať z toho hrnce vylezu a uteču. Jelikož jsem tam byla pevně napasovaná, nějakou dobu to trvalo. Nakonec se to, ale povedlo. Konečně jsem po čtyřech vylezla. (Bylo mi šest let) nebýt tlustého babiččiného lanžhotského vlnáčku omotaného kolem krku, nepomohla by mě ani strýčkova rychlá reakce, neboť by mě pes doslova rozpáral. Po vyprávění co se stalo, šel dědeček na dvůr a bez jediného slova psa zastřelil. Stejně nebylo vyhnutí, že by ho „předělal“, jak chtěl.“²⁸

— † Pan Fabián Kycl, narozen 9. ledna 1922 v Lanžhotě a je jeden z pěti synů hajného Michala Kycla.

„V roce 1945 jsme se nastěhovali do katzelsdorfského polesí. Hájenka byla v bezvadném stavu. Bydlení tam bylo velmi dobré. U objektu byly původně tři studny. Ty však byly během války zasypány. Byla vykopána nová studna, která měla perfektní vodu. Na hájence byl všeho dostatek.“

„Byl tam velký sad, na nějž navazovala alej do Valtic. Měli jsme spoustu jablek, hrušek a ořechů. Ovoce se uskladovalo ve sklepech, které byly obrovské. Určitě tam některý z otcových předchůdců vyráběl i víno. Svědčilo o tom několik vinařských předmětů. Otec však hrozny nepěstoval a víno nedělal.“

„Zámeček byl neporušen. Přední části, kde bylo sloupoví, se říkalo „Lovecká síň“. Tam byly také velké a krásné reliéfy s loveckými náměty. Mokrát jsme se před nimi fotili, ale třikrát za život už jsem se stěhoval. Kdo ví, kde fotky skončily. V té době jsem již byl ženatý a bydlel v Břeclavi. Chodil jsem na zámeček jen v neděli. Jedinou výjimkou bylo, když naši byli nemocní. Jednou jsem čtrnáct dní jezdil na kole tzv. anglickou cestou do práce z katzelsdorfské hájenky. To byla opravdu štreka.“

„Moje maminka pocházela z Lanžhota. Měla ráda společnost. Na hranicích jí však moc nebylo. Nejprve to byli Banderovci a těch se matka bála. Strílení není zábavné ani pro muže, natož pro ženu. Byla ráda, když se hranice uklidnila. Začali k nám chodit financí. Vždy si s nimi popovídala a pohostila je. Otec nebo bratr Pavel vozili maminku do valtického kostela. Chodila také do lékárny k Milosrdným bratrům. To víte, byli jsme velká rodina a bylo třeba různých léků. Za dvacet až třicet vajec jsme měli od bratříčků potřebné léky.“

„Otec měl spoustu kamarádů. A nejen ve Valticích. Protože uměl dobře německy, byli to kamarádi také z Katzesdorfu. Chodil na vínko ke katzelsdorfskému starostovi. Také bratr Pavel tam chodil. Nikomu to tenkrát nevadilo. Otec si zapůjčil od někoho z Valtic německý dělostřelecký dalekohled. To bylo něco úžasného. Pozorovali jsme ním vzdálené vesnice. To zvětšení bylo tak veliké, že jsme na lanžhotské měšťance mohli spočítat okna.“

„Naši hájovně se říkalo „Na kyclovce“. Hony tam bývaly veliké. Na výřadu bylo až 1500 zajíců. Honů se zúčastňovali doktoři z valtické nemocnice.“

V roce 1953 se začala budovat železná opona a otec musel hájenku opustit. Dva roky bydlel v Břeclavi na Šilingrově ulici. Potom byl jmenován hajným na Lanžhotské hájence, kde

---

²⁸ Archiv autora: Z dopisu poslaného pí. Kolářovou. Některé zmíněné a použité informace se objevili i ve Valtickém zpravodaji v roce 2005, pod názvem: Katzelsdorfská zámeček a hájovna.

také zemřel. Když tatínek zemřel, sešli se hajní z celého Židlochovického závodu, kam lanžhotské polesí patřilo. Byl to velký pohřeb. Smuteční řeč měl Ing. Lošťák.“²⁹

— Ing. Vilém Komoň, valtický pamětník

„(...) Po ukončení školy dostal Miloš pár mladých volků a měl na starosti denně ručně rozprostřít hnůj u horní a dolní stáje, ruční stříkačkou tento hnůj pokropit močůvkou a potom tímto párem volků to ušlapávat tak dlouho, až celé hnojiště bylo rovné jako letiště. Navíc musel podle potřeby lejtou dovést pitnou vodu na hájenku pana Kadlece, kde byla pouze jedna studna užitkové vody (nikoli tři studny kvalitní vody, jak se nesprávně uvádí v jednom čísle valtického zpravodaje). Po válce byla tato hájenka známá jako Kyclovka. Zejména o prázdninách jsem velmi rád na hájenku dělal doprovod kočímu, poněvadž paní Kadlecová nás vždy obdařila nějakou maličkostí, jako bylo ovoce, nebo dobrá buchta. Miloš u Kadleců mohl občas potkat i svou bývalou učitelku – dceru paní Kadlecové, která se provdala za syna stavitele Austa, který bydlel vedle Besedního domu, kde bydlí dnes Macháčkovi“³⁰

---

²⁹ RAKOVSKÁ, Lada. O Liechtensteinech, Katzelsdorfském zámečku a hájovně. Valtický zpravodaj [online]. 2005 [cit. 2010-11-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=964>>.

³⁰ KOMOŇ, Vilém Osudy lidí v období od roku 1938 a druhé světové války na Genži a ve Valticích: In Střípky z minulosti Valtic. [s.l.]: [s.n.], 2010. s. 69 - 70.

PŘÍTOMNOST

KAPITOLA 1.2: CO Z OBJEKTU ZŮSTALO?

Dlouhou dobu bylo zbořeniště v takovém stavu jako při demolici. Zarostlé parkové úpravy náletem okolních dřevin, sotva rozpoznatelné pozůstatky půdorysu samotné stavby. V současnosti (2011) je část půdorysu zámečku odkrytá, objeven druhý tzv. „Kyclův“ sklep a studna (vyhloubena před rokem 1945), část dřevin ustoupila (snad) začáteční obnově saletu, umístila se nová informační tabule.

V dnešní době se namíste saletu nachází:

❖ **Ovocný sad**

- navazoval na jabloňovou alej do Valtic, vysázenou kolem roku 1800. Nacházel se západně od celé stavby, v okolí vinného sklepa a hospodářských budov. Do dnešních dnů zůstalo z celého sadu pouze pár hrušní a višň.

❖ **Studny**

– po roce 1945 byla vyhloubena nová studna, neboť původní (tři) byly během války zasypány. Její hloubka je cca 7 – 15 m, je vyschlá a částečně zasypaná. Nachází se jižně od místa, kde celý objekt stával. V blízkosti se stále nalézá žumpa (zbytky cihlové výstavby jsou patrné do dnešních dnů).

„Navíc musel podle potřeby lejtou dovést pitnou vodu na hájenku pana Kadlece, kde byla pouze jedna studna užitkové vody (nikoli tři studny kvalitní vody, jak se nesprávně uvádí v jednom čísle valtického zpravodaje). Po válce byla tato hájenka známá jako Kyclovka.“³¹

Podle vzpomínek pamětníka Ing. Viléma Komoně patřila k objektu pouze jedna studna (viz. citace) s užitkovou vodou. Ale podle výpovědi pana Fabiána Kycla, měl objekt před válkou i po válce více, jak jednu studnu. *„U objektu byly původně tři studny. Ty však byly během války zasypány. Byla vykopána nová studna, která měla perfektní vodu.“³²* Za pomoci paní Kolářové (vnučky posledního hajného – pana Kycla) se podařilo objevit jednu z původních tří předválečných studní, tudíž je pravděpodobné, že se v areálu nachází i další dvě zmiňované studny z výpovědi pana Fabiána Kycla. Jde o zděnou studnu, z větší části zasypanou a můžeme ji nalézt severně, pár metrů od levé „apsidy“ zámečku (bývalá zahrada). Další dvě studny by se měly nalézat: první v blízkosti myslivny a druhá nedaleko hospodářských stavení a chlívů pro dobytek.

❖ **Vinný a „Kyclův“ sklep**

– v komplexu Katzelsdorfského objektu se nacházely a stále nachází dva sklepy. První je tzv. „**Vinný**“ - že se jednalo o vinný sklípek, dokazují vinařské předměty, o kterých mluvil syn pana Kycla. Během války se údajně částečně zazdil a v době pobytu hajného sloužil snad k uskladnění potravin, popřípadě k uskladnění ovoce ze sadu. Dnes (2011) se ale nachází v dezolátním stavu. Klenba sklepa se propadá, je celý zasypáný a slouží jako nora pro

---

³¹ KOMOŇ, Vilém Osudy lidí v období od roku 1938 a druhé světové války na Genži a ve Valticích: In Střípky z minulosti Valtic. [s.l.]: [s.n.], 2010. s. 69 - 70.

³² RAKOVSKÁ, Lada. Katzelsdorfský zámek a hájovna. Valtický zpravodaj [online]. 2005, 7, [cit. 2010-10-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>>.

jezevce. „Sklep byl dlouhý a na konci byl zazděný. Všichni jsme tušili, že vede někam dál. Děda ale nikdy nechtěl zadní stěnu otevřít, protože se bál, aby nás to nezasypalo.“³³ S jistotou nevíme, který sklep byl ve skutečnosti zazděný, neboť v žádné výpovědi se jednotlivé sklepy nezmiňují samostatně a oba sloužily k uskladnění potravin.

- druhý sklep, tzv. „Kyclův“ se nachází pod samotnou stavbou zámečku. Jde o menší prostorný sklípek s cihlovou výstavbou a cihlovou klenbou. Z větší části opět zasypaný, pravděpodobně sloužil k uskladnění potravin, viz. citace: „Ale přesto si vzpomínám, že babička měla spoustu potravin ve sklepech. Sklep byl velmi prostorný a chladný a stály tam truhlice s moukou, hrnce se sádlem, slanina i vajíčka a ostatní potraviny například ze zabijačky, nebo zvěřina.“³⁴

❖ Půdorys objektu

- pod nánosem cihel a omítky se nachází celý zachovalý kamenný základ se vstupním schodištěm a sklep – „Kyclův“. Část z bývalého zámečku už spatřila světlo světa. Byla odkrytá větší část levé „apsidy“ a obvodových zdí, mimo schodiště, které je příliš porušené a v dezolátním stavu. Též byly odstraněny některé náletové dřeviny z důvodu ničení půdorysu stavby kořenovým systémem. Nedaleko vstupního schodiště se dnes už nachází i informační tabule (viz. Informační tabule). Kolem celého objektu byl v minulosti vytvořen okapový chodník, který se dlouhou dobu nacházel pod sutinami (v současnosti se okapové chodníky obnovují na všech saletech v Lednicko-valtickém areálu). Dále se zachovaly kované příchytky, které držely okapové žlaby. V některých částech je stále vidět větší či menší zbytky sloupoví, nebo pozůstatky původní dlažby.

Myslivnu už připomínají jen kusy barevné omítky z pokojů, střepy z nádobí. Pravděpodobně se pod nánosem stavebního materiálu nachází i více předmětů, které by odhalily další střípky historie i samotné pozůstatky myslivny.

❖ Reliéfy

- původně byl lovecký zámeček vyzdoben dvěma reliéfy představujícími šlechtické znaky, amory, lovenou zvěř a listy stromů (více informací v části *Interiér a exteriér zámečku*). V letech 1905 – 1907 proběhla restaurece reliéfu a současně zde byly umístěny dva nové reliéfy s antickými loveckými výjevy – Lov na jelena a Lov na divokého kance. Při demolici objektu byl reliéf představující Lov na divokého kance odvezen na „Celňák“ – výzdoba na kašně. Lov na jelena se pravděpodobně nachází v soukromém vlastnictví a původní reliéfy z konce 19. století jsou z větší části nenávratně zničené. Více informací o reliéfech jsou obsaženy v části *Interiér a exteriér zámečku*.

---

³³ RAKOVSKÁ, Lada. Katzelsdorfský zámeček a hájovna. Valtický zpravodaj [online]. 2005, 7, [cit. 2010-10-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>>.

³⁴ RAKOVSKÁ, Lada. Katzelsdorfský zámeček a hájovna. Valtický zpravodaj [online]. 2005, 7, [cit. 2010-10-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>>.

KAPITOLA 2.2: 2011/2012 – OBNOVA ZÁMEČKU?

➤ 3D MODEL ZÁMEČKU

Osud a historie zámečku zaujaly nejen odborníky, historiky, ale i Českou televizi (informace viz: Ztracené adresy). Koncem května roku 2011 mě oslovila společnost Copyright MOF's spol. s.r.o. Olomouc s žádostí o spolupráci při tvorbě 3D modelu zaniklého saletu. Po dodání mnou získaných podkladů (katastrálních map, fotografií, popisů objektu atd.) jsme už mohli v červnu roku 2011 spatřit hotový 3D model³⁵ Katzelsdorfského saletu a hájovny. Díky moderním počítačovým technologiím můžeme po cca 50 letech znovu navštívit jeden ze zámečků Lednicko-valtického areálu. Celý model byl vytvořen z podkladů dobových fotografií, detailních popisů interiéru zámečku a plánů stavby. Model počítá i s terénní nerovností Katzelsdorfského lesa. Stále ale 3D modelu chybí dva reliéfy, umístěné v průčelí saletu, neboť neznáme jejich podobu.

Pokud jde o samotný 3D model, je vytvořen dokonale. Jak už bylo řečeno, bere v potaz nerovnost terénu v Katzelsdorfském lese. Díky funkci Google Earth můžeme s celým modelem pohybovat a dokonce „zavítat“ do hlavní síně zámečku, kde stěny zdobí reliéfy s antickými loveckými výjevy – Lov na jelena a Lov na divokého kance. Tzv. „Loveckou síň“³⁶ ze tří stran uzavírají sloupové a na východní straně saletu se toto sloupové zdvojuje a tvoří arkádovou chodbu. Z interiéru vybíhají dvě polokruhové místnosti tzv. „apsidy“. Celý Katzelsdorfský zámeček je osově souměrný a tvoří tak architektonicky zajímavou stavbu, která v minulosti mistrovsky zapadala do celkového komplexu zvaného Lednicko-valtický areál. Mezi reliéfy bychom našli průchod (dveře), který vede přes zámeček na dvůr myslivny.

Model představuje také myslivnu, jak pravděpodobně vypadala do začátku druhé světové války, popřípadě v době pobytu hajného Michala Kycla. V okolí myslivny nenajdeme žádné další hospodářské budovy. Většina byla postavena ze dřeva, proto nejsou skoro na žádných fotografiích - i pro celkovou soustavu modelů jsou tyto drobné, hospodářské stavby nepodstatné.

Kromě katzelsdorfského zámečku jsou doposud (rok 2011) vytvořeny i některé další 3D modely saletů a stavby Lednicko-valtického areálu a blízkého okolí. Je to: Obelisk, Minaret, Pohansko a Břeclavská synagoga a Lichtenštejnský dům v Břeclavě.

Katzelsdorfský zámeček se stal opět součástí Lednicko-valtického areálu, kam po právu patří - zatím jen v podobě 3D mapy „Zahrady Evropy“.

---

³⁵ Samotný model je k nahlédnutí na stránkách: <http://www.lva-moravia.cz/>, popřípadě je možné si jednotlivé salety prohlédnout v dobře zpracovaném videu :

http://www.youtube.com/watch?v=IK9SK2oqghI&feature=player_embedded

³⁶ „Lovecká síň“ = hlavní síň zámečku

➤ *NOVÁ INFORMAČNÍ TABULE*

Ve spolupráci s panem Hirtlem a panem Dieterem (rakouskými občany) jsem vytvořil novou informační tabuli, která byla 11. srpna roku 2011 umístěna u bývalého Katzelsdorfského saletu. Přátelské vztahy s občany z rakouské obce Katzelsdorf (a nejen z Katzelsdorfu) jsem navázal už na začátku roku 2010. V dubnu minulého roku (tj. 2011) vznikla myšlenka o umístění nové informační tabule k bývalému objektu, aby se případní turisté mohli seznámit s historií této zaniklé stavby. Začátkem srpna se tato myšlenka stala skutečností...

Kromě informací, týkajících se historie a osudu stavby, je tabule doplněna o staré fotografie a mapy Valtic, Katzelsdorfu a okolí. V minulosti se zde provizorní „informační“ tabule nacházely. Byly umístěny u tzv. „vinného“ sklepa. Obsahovaly však jen základní informace o objektu, a to v německém jazyce.

Z důvodu rozšíření informací o této stavbě Lednicko-valtického areálu a snaze probudit větší zájem o historii objektu, byla vyrobena nová (s větší části dřevěná) informační tabule. Text je tentokrát jak v německém, tak i v českém jazyce. Snaží se stručně přiblížit historii celé stavby od dokončení stavby v roce 1819 po zánik objektu a současný stav. Informační tabule obsahuje i historické fotografie a mapy, aby si případný turista lépe představil stav objektu před a po roce 1956 (v tomto roce objekt vyhořel).

Případný návštěvník, který ke Katzelsdorfskému zámečku zavítá, a snad jich bude do budoucna přibývat, si může v současnosti prohlédnout částečně obnažené základy objektu (přesněji zámečku), „Kyclův“ a „vinný“ sklep, studnu vyhloubenou před rokem 1945 a novou – po roce 1945 a zbytky žumpy. Jak už bylo řečeno, nová informační tabule by měla turisty, ať už z Rakouska, nebo České republiky, seznámit s touto architektonicky a historicky významnou stavbou, která zanikla z důvodů blízkosti státní hranice a změně politických poměrů v zemi.

➤ ZTRACENÉ ADRESY

Ztracené adresy jsou sedmidílný dokumentární cyklus České televize (Televizní studio Ostrava) o zaniklých obcích, osadách i jednotlivých usedlostech. „*Lidská historie je poseta příběhy vesnic, měst, osad i jednotlivých obydlí, které byly zplundrovány, vypáleny, srovnány se zemí a jejich obyvatelé byli obvykle vyvražděni, dáni do otroctví... I v průběhu 2. světové války bylo mnoho měst i vesnic zlikvidováno. Ty se pak staly symbolem, mementem pro civilizaci i pro ty, jimž je vlastní terorismus na civilistech, absurdní a zvrácený ideologický postoj. Zničených vesnic za 2. světové války byla celá řada, co jim však bylo společné, je zvrácenost agresorů. Genius loci, který stále přetrvává, nedovolí jen tak projít kolem, přestože jsme prožili i dobu, kdy tato historie bývala různě upravována a kroucena kolem východní osy.*“³⁷

Dne 13. 11. 2011 proběhla premiéra čtvrtého dílu z dokumentárního cyklu Ztracené adresy s názvem Katzelsdorf. *Zámeček z Lednicko-valtického areálu zmizel ve víru studené války. Počítačová současnost probouzí, co minulost pohřbila.*“³⁸ Jako všechny díly předchozí i následující, trval celý dokument 20 minut a kromě samotné historie Katzelsdorfského zámečku se případný divák mohl dozvědět i o celém Lednicko-valtickém areálu, knížeti Janu I. Josefu z Liechtensteina, ale i o bitvě u Slavkova a připojení Valticka k Československé republice. Pro představu, jak objekt vypadal, byl vytvořen 3D model celé stavby. Dokumentem diváky provázel sám kníže Jan I. Josef z Liechtensteina a hajný Michal Kycl.

Vznik dokumentu: Pracovní název tohoto projektu nesl název Oživlá místa (Režie: J. Tabery) Bylo vybráno několik zajímavých lokalit po celé České republice. Kromě Katzelsdorfu to byl Kristiánov, Knížecí pláně, Vařákovy paseky, Žak, Tamovice a Libkovice.

S natáčením dílu Katzelsdorf se začalo na začátku července 2011. Natáčení se odehrávalo hlavně na zámku ve Valticích a v Lednici, v neposlední řadě taky na místě, kde zámeček stával. Pro představu: Kolonáda na Rajstně posloužila jako jednotlivé části Katzelsdorfského zámečku; drátěné zátarasy u hraničního přechodu Rajstna posloužily jako „železná opona“; v zámeckém parku v Lednici se „zrodil“ samotný zámeček (za pomoci moderní počítačové technologie); nakonec se točilo i na místě, kde objekt v minulosti stával – jako ukázka současného stavu zámečku.

Ztracené adresy – Katzelsdorf (úvodní text k dokumentu):

„Tentokrát přineseme slušnou porci romantiky, která počátkem 19. století vedla majitele šlechtických sídel k budování zámečků, letohrádků, umělých jeskyní a jiných staveb přijemnější pobyt v přírodě. Katzelsdorfský zámeček byl součástí krajinářské kompozice, kterou inicioval kníže Jan I. z Liechtensteina. Tento lovecký pavilon stál na louce obklopené Katzelsdorfským lesem a zámeček byl spojen alejí s Valticemi. Později sloužil jako hájenka a

---

³⁷ Úvod dokumentárního cyklu - Ztracené adresy [online]. 2011 [cit. 2011-11-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10318042579-ztracene-adresy/411235100191003-katzelsdorf/>>.

³⁸ Ztracené adresy [online]. 2011 [cit. 2011-11-19]. Katzelsdorf. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10318042579-ztracene-adresy/411235100191003-katzelsdorf/>>.

*osud jeho obyvatele zdaleka nepřipomínal někdejší idylické posláné tohoto místa. Byla zařazena mezi zaniklé romantické stavby Lednicko-valtického areálu. Dnes existují pouze její základy a studna. Katzelsdorf prý byl těžce poškozen za druhé světové války a na počátku šedesátých let 20. století se o slovo přihlásily demoliční stroje. Přímé důsledky války ale vyvracejí svědectví potomků posledního hajného, kteří tvrdí, že pravým důvodem byla blízkost státní rakouské hranice a účinkování banderovců, kteří se na začátku padesátých let právě tady snažili probít do Rakouska. Následně probíhalo vyměření hraničního pásma a výstavba drátěných zátarasů hlídaných vojáky. Ke zbourání záměčku došlo tedy nejspíš pouze z důvodů politických, potažmo vojenských.*³⁹

Věřím, že dokumentární cyklus Ztracené adresy a samotný díl Katzelsdorf, výrazně pomohl k seznámení s tímto zaniklým objektem, z počátku 19. století, (se širší veřejností) a bude i nadále používán při propagaci Katzelsdorfského záměčku, jako - významného objektu Lednicko-valtického areálu, který zmizel z povrchu zemského z důvodů své polohy a změně politického zřízení v naší zemi.

Velmi si vážím toho, že mě tvůrci tohoto pořadu oslovili a že jsem se mohl podílet na realizaci dílu o Katzelsdorfském záměčku. Můj podíl na díle o Katzelsdorfu spočíval i v tom, že jsem filmařům poskytl archivní materiál (plány, písemné prameny atd.), které při své práci využili. Tím jsem si potvrdil, že má odborná práce z minulého roku nevyzněla naprázdno a že i toto je jeden ze způsobů popularizace saletu. (Současně to byl i impuls k další práci na toto téma a ke vzniku práce, která na historii a osud Katzelsdorfského záměčku navazuje.)

➤ ***Přednášky pro veřejnost na téma: Katzelsdorfský záměček – Osud a historie***

Pořádání přednášek pro veřejnost je další způsob mého snažení, jak vyvolat u co nejširší veřejnosti zájem o záměček. Moc mě potěšilo, že lidé mají o mou práci zájem (a to nejen o napsanou SOČ, ale i o mé reálné snahy přimět kompetentní orgány k činnosti v zájmu zachování pozůstatku objektu).

Začátkem tohoto roku (r. 2012) mě oslovila paní Dobromila Vlčková, která připravuje kulturní program pro seniory v Mikulově, zda bych pro veřejnost a zvláště pak pro seniory města Mikulov nemohl udělat přednášku o Katzelsdorfském záměčku a myslivně a seznámit tak obyvatele města Mikulova s osudem této stavby. Přednáška se uskutečnila 9. 1. 2012 v Klubu seniorů v Mikulově, kde se sešlo asi 20 lidí. Kromě historie Katzelsdorfského saletu jsem posluchače seznámil i s historií ostatních zaniklých staveb Lednicko-valtického areálu a s historií Valtic a rodu Liechtensteinů.

Z dotazů a následných pozitivních ohlasů v místním Zpravodaji usuzuji, že přednáška zaujala. Fotografie z přednášky uvádím v příloze.

---

³⁹ Ztracené adresy [online]. 2011 [cit. 2011-11-19]. Katzelsdorf. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10318042579-ztracene-adresy/411235100191003-katzelsdorf/>>.

23. 2. 2012 se uskutečnila druhá přednáška pro veřejnost, tentokrát ve městě Valtice. Spolu se mnou přednášela i paní Rakovská, předsedkyně Muzejního spolku Valtice, která přiblížila nejen historii zámečku do roku 1945, ale i historii města Valtice a celého Lednicko-valtického areálu. Mým úkolem bylo seznámit širokou veřejnost s osudem objektu po roce 1945 a se současným stavem a případnou obnovou celého zaniklého objektu.

Osud a historie Katzelsdorfského saletu zaujaly značnou část místních obyvatel i lidí z okolních městeček. Sál v hotelu Apollon, kde přednáška proběhla, se zaplnil tak, že na některé zájemce nezbylo místo. Přednášku si nenechali ujít ani lidé, kteří jsou s myslivnou na Katzelsdorfu „rodově“ spojeni, nebo lidé, kteří by mohli přispět k její obnově. Na přednášku přijel pan Michal Kycl, pravnuk posledního hajného; pozvání přijali i pan Dieter z Rakouska a pan Mgr. Hodeček, který mi poskytl velkou část archivních materiálů použitých v této práci; pan Polák, místní pamětník a v neposlední řadě starosta a bývalá starostka města Valtic.

Součástí přednášky byla i podpisová listina za obnovu Katzelsdorfského saletu a hájovny. Proběhla i diskuze o tom, jak by v budoucnu mohlo vypadat místo, kde salet stával. Jako nejzajímavější myšlenku bych uvedl postavení dřevěné nebo železné rozhledny, která by sloužila turistům celý rok a z které by byl výhled jak na celý Lednicko – valtický areál, tak na blízké Pavlovské vrchy, Bílé Karpaty a za dobrého počasí i rakouské Alpy.

Přednášku si nenechala ujít ani redaktorka z Břeclavského deníku, která o celé diskuzi napsala příspěvek do zmiňovaných novin. Dovolím si citovat ukázkou: **„Valtice - Z Katzelsdorfského zámečku nedaleko Valtic zbyly jen ruiny. Zaniklé lichtenštejnské památky se nyní možná otevírá šance na znovuvybudování. Utopie? Třeba ne. Nadšenci chtějí zbytky zámečku zachránit. Nejraději by hájovnu viděli znovu stát.**

„Pokud by se objevil investor, který by chtěl hájenku znovu postavit, nebyli bychom proti. Naší snahou je alespoň torza zámečku ošetřit a zachovat,“ uvedl Karel Rakovský z Muzejního spolku Valtice. Právě tato skupina nadšenců debatu o zaniklém lichtenštejnském saletu ve Valticích znovu rozproudila.

Památku stihl v padesátých letech tragický osud. „Osudným se stala jeho poloha. Nacházel se asi dvě stě metrů od státní hranice s Rakouskem. V roce 1956 zámeček za záhadných okolností vyhořel. Následně ho komunisté zbourali,“ vyprávěl ve čtvrtek večer ve Valticích na přednášce muzejního spolku student mikulovského gymnázia Daniel Lyčka.

Na smutnou historii se snaží valtický spolek upozornit. Katzelsdorfský zámeček totiž upadl do zapomnění. O jeho existenci kupodivu mnohdy nevědí ani obyvatelé Valtic. „Nikdy jsem o tom neslyšela,“ krčila rameny například Lucie Střížová.“⁴⁰

---

⁴⁰ SCHALLENBERGEROVÁ, Veronika. Mají sen, že Katzelsdorfský zámeček vstane z popela. Breclavsky.denik.cz [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z: http://breclavsky.denik.cz/zpravy_region/maji-sen-ze-katzelsdorfsky-zamecek-vstane-z-popela-20120225.html

KAPITOLA 3.2: INTERNETOVÁ STRÁNKA

V roce 2009 jsem založil internetovou stránku, zabývající se osudem, historií i současností Katzelsdorfského saletu - <http://katzelsdorfskyzamecek.webnode.cz/>. Stránka obsahuje zejména podrobně popsanou historii objektu; fotografie jak historické, tak i fotografie současného stavu a nejbližšího okolí např: Boží muka, mapy Valtic, Katzelsdorfu a okolí, katastrální mapy; citace z knížek a novin, kde se objevují zmínky o zámečku.

Důvodem založení stránky bylo:

- Neexistovala podrobnější internetová stránka, zabývající se Katzelsdorfským zámečkem a myslivnou.
- Seznámit s historií a osudem zámečku nejbližšího okolí – nejen obyvatelé města Valtice.
- Navázat kontakty s lidmi, kteří by měli nějaký zájem na obnově, nebo propagaci objektu.
- A v neposlední řadě obnovit Katzelsdorfský zámeček, zpřístupnit ho turistům a začlenit ho zpět do Lednicko-valtického areálu.

Celá stránka se stále zdokonaluje, přibývají nové rubriky, fotografie, informace, které se snaží doplnit jak historii města Valtic, tak i historii zdejšího okolí. Stránka je obohacena i o ankety, diskusní fóra, knihu návštěv atd. Případný návštěvník, kromě toho, že se seznámí s osudem saletu, se může k internetové stránce vyjádřit, na případné dotazy získat odpověď, nebo některé informace (zdroje) upřesnit. Do budoucna se počítá s dalším rozšířením obsahu stránky i s větší propagací Katzelsdorfského saletu (a to nejen jeho historií). Na stránce se můžete dočíst i o dalších zaniklých stavbách Lednicko-valtického areálu, jako např: Chrám múz, Chrám slunce, Čínský pavilon, Lázně nebo Gloriet. Tyto stavby mají jistým způsobem podobný osud jako Katzelsdorfský zámeček. Ustoupily buď jiným stavbám, nebo nevyhovovaly požadavkům tehdejší, rychle se měnící doby. Pokud jde o Gloriet, byl údajně zbořený po druhé světové válce – na přelomu 50. let 20. století.

Vraťme se ale zpět k tématu této kapitoly. V posledních měsících došlo k propojení i se sociálními sítěmi jako je Facebook.com. Katzelsdorfský zámeček je prezentován všude, kde to moderní doba dovoluje. Jak na internetu (zde tvoří největší procento propagace) v podobě vlastní internetové stránky, nebo na sociální síti Facebook.com, tak i v televizi, odborné literatuře a v novinách (viz. příloha číslo 3). Moderní doba značně ovlivňuje náš život a nabízí nám nespočet možností, je jen potřeba tyto možnosti využít. Minulá doba zámeček zničila a materiál z něho použila i ke stavbě „moderního“ rodinného domu. Tato doba dokázala za pomoci počítačové techniky Katzelsdorfský objekt přivést zpět k životu v podobě 3D modelu, a tak snad i v této době dojde k celkové obnově Katzelsdorfského saletu.

SLOVNÍČEK POJMŮ

- Apsida = půlkruhovitý prostor přičleněný k hlavnímu prostoru budovy.
- Banderovci – ozbrojená skupina Ukrajinské povstalecké armády /UPA/, okolo šesti tisíc, vedená Burlakem, který nechtěl respektovat porážku fašismu. V roce 1945 přichází větší skupiny z Polska. Snaží se probojovat na Západ, to se jim ale nepovede. Samotný Burlak je zajat a v Polsku popraven. Banderovci byli pojmenováni podle svého vůdce Stepana Bandery.
- Celňák = Celní úřad - podle bývalé prvorepublikové celnice, která se opodál dodnes nachází. Jeden čas (do září 2006) zde bylo soukromé Muzeum Pohraniční stráže, dnes je nefunkční.
- Hauswaldská kaple - bývalé poutní místo nad osadou Srní uprostřed kraje Karla Klostermanna. Roku 1820 tu byla postavena malá kaple, roku 1860 druhá a v letech 1901–1902 přestavěna potřetí. Po roce 1945 postupně zchátrala, až byla zbourána útvarem Pohraniční stráže.
- Kornhäusel Josef = byl rakouský architekt 19. století a jeden z nejvýznamnějších rakouských představitelů klasicismu. V Liechtensteinských službách, přesněji ve službách Jana I. Josefa z Liechtensteina, byl v letech 1811 – 1818. Po předchůdci Josefu Hardmuthovi dostavěl několik saletu např: Dianin chrám, a sám navrhl stavby jako: Rybniční zámek, Apollonův chrám. Je též architektem divadel a spousty klasicistních staveb ve Vídni a okolí.
- Kyclovka = Místní název Katzelsdorfské myslivny; podle posledního hajného - Michala Kycla.
- „Kyclův“ sklep = sklep pod bývalou myslivnou, pojmenovaný po posledním hajném.
- Lány = empírová jednopatrová budova obdélníkového půdorysu. Postavena v letech 1810 – 1812 podle návrhu J. Hardtmutha. Dnes je objekt v katastru města Břeclav.
- Lovecký zámek = nachází se mezi Janohradem a Lednicí (0,5 km JZ od Janohradu). Jde o klasicistní jednopatrový objekt z 20. Let 19. Století se třemi arkádami, šesti jónskými sloupy spojenými kuželkovou balustrádou a nízkou střechou. Autorem byl J. Kornhäusel. Objekt soužil jako myslivna.
- Salet = z hlediska odborné umělecko-historické terminologie označuje termín salet zděný zahradní domek, obvykle centrálního půdorysu, určený k přechodnému pobývání nebo jen k odpočinku. Dnes i označení pro většiny staveb v Lednicko-valtickém areálu.
- „Zahrada Evropy“ = označení pro Lednicko-valtický areál a nejbližší okolí.

ZÁVĚR

Ve školním roce 2010/2011 jsem napsal Středoškolskou odbornou práci zabývající s historií Katzelsdorfského záměčku. Snažil jsem se do práce zahrnout veškeré informace týkající s tohoto saletu, které se mně podařilo vyhledat. Hledal jsem v odborné literatuře a zprostředkovaně i v archivech u nás doma a v Rakousku, vyhledal jsem si vzpomínky pamětníků doby, kdy záměček ještě stál. Ale už v závěru této práce jsem naznačil, že jde pouze o začátek mého bádání. Důkazem, že tomu bylo opravdu tak, je práce, kterou právě čtete. Za uplynulý rok se toho událo hodně a snad jsem se opět kousek přiblížil ke svému cíli - k obnově Katzelsdorfského objektu.

Po tom, co jsem zřídil internetovou stránku (www.katzesdorskyzamecek.webnode.cz) o osudu a historii této zaniklé stavby, kontaktovali mě i odborníci a lidé, kteří chtěli spolupracovat na propagaci i obnově záměčku. Díky této spolupráci mohl vzniknout 3D model Katzelsdorfského saletu a záměček se tak symbolicky vrátil zpět do Lednicko-valtického areálu. Největší propagaci přinesl televizní dokumentární pořad Ztracené adresy a to dílem Katzelsdorf. A v neposlední řadě byla u bývalého saletu, za spolupráce obyvatel z příhraniční obce Katzelsdorf (v Rakousku), umístěna nová informační tabule, obsahující historické údaje a fotografie, které budou informovat o této významné a historické stavbě i turisty Lednicko-valtického areálu. Chtěl bych vyzdvihnout spolupráci s rakouskými sousedy a zdůraznit, že zdánlivě nezáživná práce s archiváliemi může studenta přivést k velmi živému kontaktu s lidmi, rozvinout dobré přátelství i rozšířit jazykové znalosti, konkrétně v mém případě němčiny.

I samotná internetová stránka se modernizovala. Přibyly další, nejen dobové, fotografie stavby, plány, popisy vybavení interiéru i fakta o době, ve které záměček stál. Informace o Katzelsdorfském záměčku dnes můžeme najít jak na stránce facebook.com, tak i na wikipedii.org.

Podařilo se mi zvýšit zájem jak od neziskových institucí města Valtice, ale i příhraničních obcí v Rakousku a snad se rok 2012 stane rokem, kdy započne obnova Katzelsdorfského objektu a tato kulturně-historická stavba, která zmizela ve víru Studené války, znovu doplní nejen krajinu, ale i historii „Zahrady Evropy“.

Přál bych si, aby se tato práce stala podkladem k realizaci tohoto cíle a obnova saletu nezůstala jen utopickým snem!

PRAMENY A LITERATURA

Bibliografie

- HOSÁK, Ladislav, et al. Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku - Jižní Morava. 1. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1981
- HÖB, Karl. Fürst Johann II. von Liechtenstein und die bildende Kunst. Wien: Anton Schroll, 1908.
- FINTAJSL, Jakub, Valtice a okolí: Jejich minulost a přítomnost. Valtice: Výbor pro oslavu 10. výročí připojení Valticka k ČSR, 1930.
- JUŘÍK, Pavel. Moravská Dominia Liechtensteinů a Dietrichsteinů. 1. vyd. Praha: Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-403-6.
- KOMOŇ, Vilém. Střípky z minulosti Valtic. 1. vyd. [s.l.] : [s.n.], 2010.
- KORDIOVSKÝ, Emil, et al. Město Valtice. 1. vyd. Břeclav: Moraviapress, 2001. ISBN 01-83495-51-8.
- LYČKA, Daniel. Katzelsdorfský zámeček: Ztracený a zapomenutý?. 1. vyd. Valtice, 2011.
- MUSIL, František, et al. Hrady a zámky na moravě. 1. vyd. Praha: Olympia, 1987.
- MUSIL, František; PLAČEK, Miroslav; ÚLOVEC, Jiří. Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945. 1. vyd. Praha: Libri, 2005. ISBN 80-7277-285-6.
- NEZVAL, Bettina . Joseph Kornhäusel: Lustschlösser und Theater. 1. vyd. Horn: Verlag Ferdinand Berger und Söhne, 2010. ISBN 978-3-85028-504-9.

Webové stránky

- NAHLÍŽENÍ do katastru nemovitostí: Informace o parcele číslo 3099/4. [online]. [cit. 2012-02-26]. Dostupné z WWW: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/VyberParcelu.aspx>
- N!KM: národní inventarizace kontaminovaných míst. [online]. [cit. 2012-03-26]. Dostupné z WWW: <http://kontaminace.cenia.cz/>
- RAKOVSKÁ, Lada. Valtický zpravodaj [online]. 2005 [cit. 2010-10-06]. Ztracený zámeček. Dostupné z WWW: <http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=854>.
- RAKOVSKÁ, Lada. Valtický zpravodaj [online]. 2005 [cit. 2010-10-06]. Katzelsdorfský zámeček a hájovna. Dostupné z WWW: <http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=918>.
- RAKOVSKÁ, Lada. Valtický zpravodaj [online]. 2005 [cit. 2010-10-06]. O Liechtensteinech, Katzelsdorfském zámečku a hájovně. Dostupné z WWW: <http://www.valtice.cz/vz/detail.aspx?id=964>.
- SCHALLENBERGEROVÁ, Veronika. Mají sen, že Katzelsdorfský zámeček vstane z popela. Breclavsky.denik.cz [online]. [cit. 2012-03-14]. Dostupné z WWW: http://breclavsky.denik.cz/zpravy_region/maji-sen-ze-katzelsdorfsky-zamecek-vstane-z-popela-20120225.html
- ZTRACENÉ adresy [online]. 2011 [cit. 2011-11-19]. Katzelsdorf. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10318042579-ztracene-adresy/411235100191003-katzelsdorf/>.

Nevydané prameny:

1) Panství Valtice. Preliminář všech voluptuárních staveb uskutečněných v roce 1843 a předpokládaných v roce 1844 s přibližným rozpočtem.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 115 Lichtenštejnský stavební úřad Lednice, inv. č. 151, fol. 136 b.

2) Dopis č. 1

Dopis Státního památkového ústavu v Brně, pobočky v Brně, Husova 16, Státní památkové správě v Praze, Praha 2, Hybernská 3, č. j. 4078/56 ze dne 10. prosince 1956

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961

3) Dopis č. 2

Dopis Státní památkové správy Praha Okresní prokuratuře Mikulov č. j. 10 477/57 ze dne 15. července 1957

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961

4) Dopis č. 3

Dopis Státního památkového ústavu, pobočky v Brně, Správě státních lesů Břeclav č. j. 1819/57 ze dne 16. července 1957

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961

5) Katzelsdorfer Jagdsalletl Reparaturen.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 215, fol. 1a-16b, Umschlag-Bogen zu dem Fascikel-Nro. 80 der Registratur-Materie Nro. 9 oecon: Abtheilung. Gegenstand dieses Fascikels.

6) Příkaz knížecí kanceláře ze dne 1. června 1818.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 491 a-491 b

7) Dopis správy velkostatku ve Valticích knížecí kanceláři ve Vídni ze dne 2. března 1819, v jehož příloze postupuje ke schválení konečný rozpočet dokončené stavby loveckého zámečku v Katzelsdorfském lese spolu s ospravedlněním týkajícím se překročení původního nákladu o 5824 zlatých 13 krejcarů.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 503 a

8) Dopis knížecí kanceláře ve Vídni správě velkostatku ve Valticích č. 2142 ze dne 22. dubna 1819.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 505 a

9) Katzelsdorfský zámeček (dle výkazu nákladů schváleného dne 31. prosince 1818 architektem Poppelackem)

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 115 Liechtenstejnský stavební úřad Lednice, karton 147, fol. 349a-378b.

10) Rozpočet na stržení a znovuvystavění poškozeného krovu u stájí u obydlí hajného

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 362, fol. 24a-25b

Další prameny:

11) Osobní korespondence mezi mnou a pane Dieterem z Rakouska, který se zajímá o historii Valtic a okolí

12) Jednotlivé mé příspěvky týkající se Katzelsdorfského záměčku ve Valtickém zpravodaji

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA ČÍSLO 1 – KORESPONDENCE A ÚŘEDNÍ LISTINY

Katzelsdorfský záměček (b)

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 115 Lichtenštejnský stavební úřad Lednice, inv. č. 151, fol. 136 b.

Panství Valtice. Preliminář všech voluptuárních staveb uskutečněných v roce 1843 a předpokládaných v roce 1844 s přibližným rozpočtem.

Číslo 11: Katzelsdorfská myslivna

Popis stavebních nedostatků a nutná pomoc:

Mnoho okapových žlabů z bílého plechu je poškozených, takže do budov vniká voda. Vylepšena by měla být střešní konstrukce, avšak tato práce musí být poslušně vyprošena u Jeho Milosti. V zadním traktu se nachází dvě boční křídla, jež zahrnují stáj pro dobytek, komoru myslivce a jeho byt. Tyto prostory je nutno nově pokrýt pálenými taškami místo dosavadního šindele.

Poznámka úřední inspekce:

Ke konzervaci těchto budov se vylepšení střešní konstrukce jeví jako žádoucí.

Přibližné náklady:

Na hotovosti: 200 zlatých. Ocenění materiálu: 119 zlatých. Celkem: 319 zlatých.

Katzelsdorfský záměček (c)

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, spisovna, karton okres Břeclav, Valtice-zámek 1951-1961

Dopis č. 1:

Dopis Státního památkového ústavu v Brně, pobočky v Brně, Husova 16, Státní památkové správě v Praze, Praha 2, Hybernská 3, č. j. 4078/56 ze dne 10. prosince 1956

Věc: Valtice, státní zámek, Katzelsdorfský salet, zpráva o stavebním stavu. Vyřizuje: Ing. Mazal

Po velkých obtížích se podařilo dne 5. 12. 1956 uskutečnit prohlídku objektu tzv. Katzelsdorfského saletu v areálu státního zámku ve Valticích. O prohlídce Vám podáváme tuto zprávu:

Objekt je postaven na jednom z návrší jižně od Valtic a je v Zakázaném pásmu, kam kromě příslušníků PS (tj. Pohraniční stráž) nemá nikdo přístup.

Popis: Je to empírová, architektonicky řešená stavba, jasné osově dispoice. K obdélnému, na podélné straně od jihu otevřenému sálu přiléhají dvě polokruhové místnosti, taktéž s otevřenou arkádou. Pilířová arkáda sálu je zdvojnásobena a tím je vytvořena arkádová chodba, předsíň, před níž je terasa, přístupná v celé své šíři kamenným schodištěm s osmi stupni. Ve třech stěnách sálu jsou na ose dveře, na zadní delší stěně umístěny dva pěkné kamenné reliéfy s loveckými výjevy. Za budovou je hospodářské nádvoříčko, uzavřené jen bočními křídly: vpravo byl byt hajného, vlevo k němu patřící komory a stáje. Obě křídla byla zakryta sedlovou, zvalbenou střechou, pálenou bobrovkou, zatím co přední trakt byl zastřešen zaatikovou plochou střechou, krytina křemílková na bednění a asfaltované, několikanásobně položené lepenice. Sklonitost střech do dvou příčně orientovaných žlabů, umístěných nad kratšími stěnami sálu, vazba je uložena na válcovaných nosičích č. 32.

Dnešní stav je téměř desolátní: Střecha nad sálem ze dvou třetin prolomena, strop částečně zřícený (zbytek se zřítí v nejbližší době, neboť zhlaví trámů jsou uhníla a neunesou váhu tohoto velkého rozponu). Dveře vytrhány, kamenná dlažba vylámána. Omítky z větší části opadané. Schodiště rozrušeno. Střechy nad dvorními křídly byly zbaveny krytiny, začínají se propadat stropy. Okna, dveře, podlahy byly vyjmuty. Celek zarůstá náletem křovin.

Podle sdělení oblastního správce v Lednici, s. (tj. soudruha) Kyliana, byl objekt převzat NKK (tj. Národní kulturní komisí), která v roce 1949 dala zcela opravit zadní trakty bytu hajného (nová okna, dveře, podlahy, nátěry, malování, střechy). Po vystěhování hajného však lesní správa dala všechny tyto nové části vytrhat, bylo prý jich užito pro zřízení nového bytu pro lesní zaměstnance.

Domníváme se, že vzhledem k umístění v Zakázaném pásmu, dnešnímu zcela desolátnímu stavu, možnostem stavební výroby a opatřování finančního krytí je zabezpečování stavby neúčelné. Objekt je do určité míry překážkou i pro PS (tj. Pohraniční stráž), s níž je třeba jednat před jakýmkoliv zásahem. Bude-li uvažováno o jeho zrušení a demolici, je však nezbytně třeba dát objekt zaměřit a zdokumentovat, neboť jde o architektonicky ojedinělý výraz. Jelikož přístup jiným než vojenským osobám je značně ztížen, doporučujeme, abyste vstoupili ve styk s MV (ministerstvem vnitra?) a požádali je o rychlé zajištění důkladné architektonicky provedené dokumentace.

Vedoucí: Ing. Veselý, v. r. (Státní památkový ústav, pobočka v Brně)

Na vědomí: KNV (tj. Krajský národní výbor) Brno-odbor kultury

Dopis č. 2

Dopis Státní památkové správy Praha Okresní prokuratuře Mikulov č. j. 10 477/57 ze dne 15. července 1957.

Věc: Valtice, státní zámek-škody způsobené na katzelsdorfském Saletu

Referent: Dr. Siegler

Příloha

Státní památková správa je správcem zámeckého objektu ve Valticích, který byl vzhledem ke své významné kulturně historické hodnotě určen podle ustanovení § 3 odst. 2 zák. č. 137/1946 Sb. za státní kulturní majetek.

Správa státního zámku ve Valticích přípisem ze dne 14. prosince 1955, č. 207/55, ohlásila Státní památkové správě, že Lesní správa ve Valticích dala zbořit sklep u Katzelsdorfského Saletu, čp. 383 v kat. úz. Valtice, který náleží do areálu státního zámku ve Valticích, a cihly z něho dala odvézt. Jmenovaná lesní správa dala současně rozbourat dřevěnou kůlnu u lesní školky u objektu Rendez-vous.

Budova Katzelsdorfského Saletu je v pásmu, do něhož mají přístup pouze příslušníci Pohraniční stráže a zaměstnanci státních lesů.

K zákroku, který Státní památková správa tehdy učinila, bylo jí krajskou správou lesů, lesním závodem v Břeclavi, sděleno, že podle jejího šetření odvezlo lesní středisko Háje z objektu Saletu 250 kusů cihel ze základů kůlny a 250 kusů cihel z vroubeného sklepa. Tyto části podle informací krajské správy lesů, lesního závodu v Břeclavi, nejsou prý majetkem Státní památkové správy. Zaměstnanci jmenovaného polesí však potvrdili, že prkna jsou soustavně vytahována a odvážena, prý pravděpodobně místním obyvatelstvem. Lesní závod současně poznamenal, že přístup do kruhového objektu (Saletu) je volný, neboť všechny dveře, okna, rámy i dlaždice byly vytrhány a odvezeny, rovněž tak střecha a část trámů.

Katastrofální stav Katzelsdorfského Saletu byl zjištěn i pracovníky Státní památkové správy, pobočky v Brně. Střecha nad sálem je ze dvou třetin prolomena, strop je částečně zřícený a jeho zbytek se v nejbližší době zřítí, neboť trámy jsou uhnílé a nesnesou dalšího zatížení. Dveře jsou vytrhány, kamenná dlažba vylámana, omítky jsou z větší části opadány. Schodiště je rozrušeno, střechy nad dvorními křídly byly zbaveny krytiny, stropy se začínají propadat. Okna, dveře a podlahy byly odvezeny a celek zarůstá náletem křovin.

Stav Katzelsdorfského Saletu je patrný z připojených fotografií. Jde významnou kulturní památku evropského významu.

Státní památková správa poznamenává, že před označením prostoru za nepřístupné pásmo byl celý objekt velkým finančním nákladem opraven a po opravě obýván lesním hajným. Po vystěhování hajného však dala (správa lesů) všechny nové části stavby bytu hajného vytrhat a bylo jich prý použito pro zřízení nového bytu pro lesní zaměstnance.

Přípisem ze dne 23. června 1957, č. 130/57, hlásí správa státního zámku ve Valticích, že zaměstnanci státních lesů bourají hájenku Katzelsdorfského Saletu a všechna upozornění jsou bezvýsledná.

Státní památková správa poukazuje na ustanovení § 3, odst. 1, a § 7 vládního nařízení č. 110/1953 Sb. sděluje shora uvedené okolnosti k posouzení, po případě k zavedení trestního řízení s požádáním o sdělení jeho výsledku.

Za správnost: Smrčková Ředitel (Státní památkové správy Praha): Dr. Mir. Burian v. r.

Na vědomí: Odbor školství a kultury rady Krajského národního výboru Brno (prezentováno pod č. 8164)

Dopis č. 3

Dopis Státního památkového ústavu pobočky v Brně Správě státních lesů Břeclav č. j. 1819/57 ze dne 16. července 1957

Věc: Valtice, t. zv. Katzelsdorfský salet, poškozování
Vyřizuje: Ing. Mazal

Zdejší pobočce státní památkové správy bylo oznámeno, že Vaši zaměstnanci opět pokračují v rozebírání budovy hájenky u výše zmíněného objektu. Upozorňujeme Vás, že státní památková správa, která je vlastníkem tohoto objektu, nedala souhlas k tomuto jednání. Naopak, přístavbu bytu hajného dala v r. 1949 Národní kulturní komise na svůj náklad opravit (nová okna, dveře, podlahy, nátěry, malování, střechy) a tento vestavěný materiál jste již dříve dali te stavby vyjmout a použili jste ho ke svým účelům.

Žádáme Vás proto o sdělení, na základě jakého oprávnění provádíte tyto zásahy, které lze hodnotiti z naší strany jako poškozování socialistického vlastnictví a ničení památkového objektu, který se pro svou výjimečnou architektonickou hodnotu stal národním kulturním majetkem.

Vedoucí: podpis nečitelný

Na vědomí: KNV Brno-odbor pro školství a kulturu, s. Červinka (prezentováno pod č. j. 8325)

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 215, fol. 1a-16b, Umschlag-Bogen zu dem Fascikel-Nro. 80 der Registratur-Materie Nro. 9 oecon: Abtheilung, Gegenstand dieses Fascikels: Katzelsdorfer Jagdsallett Reparaturen.

Dne 3. března 1853 požádala správa velkostatku ve Valticích prostřednictvím knížecí kanceláře ve Vídni Jeho Milost o povolení nutné opravy střechy („*nothwendige Restaurirung der Bedachung*“) katzelsdorfského zámečku (respektive myslivny). Kníže podání schválil a spolu s přílohami dne 17. dubna 1853 vrátil do Valtic. Práce pak byly provedeny ještě v průběhu roku 1853, neboť dne 30. ledna 1854 správa velkostatku požádala o schválení konečných nákladů. Knížecí kancelář tak učinila dne 11. dubna 1854.

Při důkladném zhodnocení stavebního stavu myslivny se však zjistilo, že v průběhu následujících let bude nutno provést ještě celou řadu dalších oprav. Okresní stavební úřad tedy vyhotovil předběžný rozpočet a návrh stavebních prací, který postoupil správě velkostatku a ta ho pak dne 25. června 1855 odeslala do Vídně, přičemž poníženě („*unterthänigst*“) požádala o aprobaci. V tomto návrhu již nacházíme vyčíslení nákladů. Na hotovosti mělo být řemeslníkům a nádeníkům za práci vyplaceno 75 zlatých, materiál stál 100 zlatých, takže se uvažovalo přibližně o celkových 175 zlatých, které měly být použity na opravu katzelsdorfského zámečku. Vrchnost neodkladně („*unverzüglichen*“) restaurování objektu povolila dne 30. července 1855 (návrh byl patrně revidován cca o dva zlaté směrem dolů). V průběhu prací prováděných v průběhu pozdního léta a na podzim roku 1855 se však ukázalo, že bude nutné přikrýt šindelem větší plochu, než se původně předpokládalo. Dále bylo spotřebováno větší množství plechu použitého na přikrytí

parapetů a vylepšení okapů. Vícenáklady stály 91 zlatých 9 ¼ krejcarů, takže celkové konečné vyúčtování se zvýšilo na 264 zlatých 56 krejcarů. O schválení stavby a definitivního rozpočtu požádala správa velkostatku knížecí kancelář ve Vídni dne 19. ledna 1856. Žádosti bylo vyhověno dne 15. května 1856.

Další opravy se uskutečnily o pouhé dva roky později. Na základě voluptuárního stavebního prelimináře pro rok 1858 byl vyhotoven rozpočet na stavební práce, který počítal s platy pro řemeslníky a nádeníky ve výši 97 zlatých 49 krejcarů. Materiál byl oceněn na 135 zlatých 23 krejcarů, takže celková předpokládaná suma určená na přestavbu katzelsdorfského zámečku činila 233 zlatých 12 krejcarů. Spis byl odeslán do Vídně dne 15. května 1858. Knížecí kancelář návrh schválila dne 14. června 1858. Práce se uskutečnily v průběhu léta 1858. Jak uvedla správa velkostatku ve své žádosti z 27. prosince 1858 adresované knížecí kanceláři, činila vydání 147 zlatých 49 krejcarů konvenční měny na práci realizátorů přestavby a 200 zlatých 31 1/1 krejcarů na použitý materiál, což celkem bylo 348 zlatých 20 ½ krejcarů. Tato částka o 115 zlatých 8 ½ krejcarů převyšovala původní rozpočet (tj. 233 zlatých 12 krejcarů). Vícepráce patrně opravdu byly nezbytné, protože dne 12. dubna 1859 knížecí kancelář konečné vyúčtování bez výhrad schválila.

Katzelsdorfskému zámečku byla věnována trvalá péče. O jakémkoliv poškození byli místní úředníci neprodleně informováni. Ve zprávě inspekce velkostatku ze dne 1. února 1862 se dočteme, že plechové okapové koryto mezi střechami („zwischen den Dachungen“) bylo často znečišťováno padajícím listím a zatíženo zavátým sněhem. Toto místo určení pracovníci každoročně mnohokrát čistili a odlehčovali. Při těchto pracích bylo zjištěno, že tudy zatéká a vlhkost proniká do budovy. Pro uvedení do dobrého stavu bylo nezbytné zhotovení osmi nových okapových krytů („8 Stück Rinnen dekel“). Správa velkostatku ve Valticích proto do voluptuárního prelimináře na rok 1862 zapracovala příslušné výdaje ve výši 150 zlatých. Knížecí kancelář ve Vídni tento rozpočet schválila dne 14. února 1862. Práce byly v průběhu léta 1862 provedeny, a proto mohla správa velkostatku dne 28. prosince 1862 prostřednictvím okresní inspekce požádat knížecí kancelář o schválení konečného vyúčtování. Ta pak dne 5. března 1863 s elaborátem souhlasila a postoupila ho zpět.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 491 a-491 b

Příkaz knížecí kanceláře ze dne 1. června 1818.

(volný překlad)

„V záležitosti knížecího reskriptu č. 2502 týkajícího se rozpočtu stavby myslivny v Katzelsdorfském lese a Apollonova chrámu u Mlýnského rybníka se ukazuje: Knížecí architekt vyhotovil předběžný rozpočet prvního z letohrádků s rozvážností. Zároveň s ohledem na klesající ceny prací a na současnou možnou láci shledal jako vhodné přepracování elaborátu v tom smyslu, že náklad na stavbu těchto budov vyžaduje uvolnění 17 624 zlatých 25 krejcarů.

Knížecí kancelář však konstatuje, že stavba za těchto podmínek nemůže být dokončena, protože to neumožňuje protokol řemeslnických prací s podrobným rozpisem,

který jí byl doručen. Ten byl adresován knížeti spolu s prosbou o milostivé povolení nového ocenění nákladů. Žadatelé prosí o udělení dalšího oprávnění nakupovat upotřebitelný materiál ke stavbě myslivny, samozřejmě pod přísnou kontrolou. Vzhledem k tomu prosí zednický mistr Gratzl Jeho knížecí Milost o ustanovení políra (tj. stavebního dozorce), který by byl placen z knížecí pokladny a jehož úkolem by byl dohled nad udržením dobrého pořádku na stavebním místě a nad mistry. I když dříve nebyla pocítována nutnost takového člověka zaměstnávat, nyní tento případ nastal. Byly tedy vypracovány a předloženy dva body týkající se účelného řízení mnoha pracovních úkonů. Tato nová funkce měla být po projednání zavedena i s ohledem na důležitost stavby. Prosebníci žádají zejména veškerou obezřetnost u řádné evidence materiálu a hlavně šikovné vedení a plánování, aby stavební záměr mohl být dobře realizován. Zednický mistr Gratzl upozorňuje na nutnost urychleného ustanovení nezávislého a vhodného políra, který by stavbu začal kontrolovat. Na základě výše uvedeného žadatelé prosí, aby Jeho knížecí Milost uznala denní mzdu políra ve výši 1 zlatého a 45 krejcarů, která by měla být vyplácena z knížecí pokladny.“

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 503 a

Dopis správy velkostatku ve Valticích knížecí kanceláři ve Vídni ze dne 2. března 1819, v jehož příloze postupuje ke schválení konečný rozpočet dokončené stavby loveckého zámečku v Katzelsdorfském lese spolu s ospravedlněním týkajícím se překročení původního nákladu o 5824 zlatých 13 krejcarů.

(volný překlad)

„Na příkaz Vaší Milosti předkládáme schválený rozpočet a protokol řemeslnických prací vztahující se ke stavbě tak řečeného loveckého zámečku v Katzelsdorfském lese, jež byla dokončena v roce 1818. Střední předběžný rozpočet počítal s vydáním ve výši 17 183 zlatých 43 krejcarů 3 denárů, ale již v roce 1817 se při realizaci základních prací zjistilo, že chybí 3122 zlatých 22 krejcarů. Oproti návrhu došlo nakonec k celkovému překročení výdajů o 5824 zlatých 13 krejcarů, jak dokládá přiložený rozpočet. K dalším výdajům došlo nejenom při výše zmíněných základních pracích, ale též u těch úkonů, které musely být vykonány dle výzvy Jeho Milosti. Mezi ně náleží obstarání oblych osazovacích kladiv, jež bylo třeba použít na obložení kabinetu, dále pak zvětšení obydlí myslivce, instalace horního osvětlení sálu a konečně nutná vydání na potažní práce k těmto dodatečným realizacím. Ve výkazu je uvedena každá jednotlivá oprávněná částka, která podléhala přísné kontrole úřadu. Dovolujeme si tedy vznést poníženou prosbu k Vaší Milosti v záležitosti výše uvedených okolností s žádostí o schválení.“

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 139, fol. 505 a

Dopis knížecí kanceláře ve Vídni správě velkostatku ve Valticích č. 2142 ze dne 22. dubna 1819

(volný překlad)

„Vaši zprávu o dokončení stavby loveckého zámečku v Katzelsdorfském lese obsahující mj. odůvodnění prostavěné sumy (tzv. vícenákladů) ve výši 5824 zlatých 13 krejcarů jsme dali na vědomí Jeho Milosti. U této stavby povolujeme celkový náklad 23 007 zlatých 56 krejcarů 3 denáry, avšak s velmi naléhavou poznámkou, aby v budoucnu podléhaly schvalovacímu řízení i nákupy veškerého levného zboží a realizace nádenických prací. Napříště mají být zvažovány (u dalších staveb) menší náklady, zejména když stavbyvedoucí postrádá náležitou obezřetnost. V příloze postupujeme Vašemu úřadu konečný rozpočet se schvalovací klauzulí, též dříve zpracovaný a schválený rozpočet

s rozpisem materiálu a cen spolu s příslušným protokolem. V zastoupení Jeho Jasnosti von Haymmerle. Ve Vídni dne 22. dubna 1819.“

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 115 Liechtensteinský stavební úřad Lednice, karta 147, fol. 349a-378b.

Katzelsdorfský zámeček (dle výkazu nákladů schváleného dne 31. prosince 1818 architektem Poppelackem)

Zednické práce: 3178 zlatých 53 krejcarů.

Materiál pro zednické práce: 8504 zlatých 10 krejcarů 3 denáry.

Tesařské práce: 1466 zlatých 13 krejcarů.

Materiál pro tesařské práce: 3746 zlatých 11 krejcarů 3 denáry.

Kamenické práce: 1504 zlatých 41 krejcarů 3 denáry.

Materiál pro kamenické práce: 130 zlatých 12 krejcarů.

Potažní práce (přepavné): 1768 zlatých 8 krejcarů 2 denáry.

Zvláštní nádenické práce: 131 zlatých 42 krejcarů.

Kovářské práce: 257 zlatých 44 krejcarů.

Stolařské práce: 813 zlatých 9 krejcarů.

Zámečnické práce: 661 zlatých 42 krejcarů.

Sklenářské práce: 133 zlatých 15 krejcarů.

Materiál pro sklenářské práce: 446 zlatých 30 krejcarů.

Kamnářské práce: 33 zlatých.

Mědikovářské práce: 117 zlatých.

Klempířské práce: 57 zlatých.

Materiál pro klempířské práce: 58 zlatých 24 krejcarů.

Celkem práce: 10 122 zlatých 28 krejcarů 1 denár.

Celkem materiál: 12 885 zlatých 28 krejcarů 2 denáry.

Celkové náklady na stavbu: 23 007 zlatých 56 krejcarů 3 denáry (což bylo oproti předpokladu o 5824 zlatých 13 krejcarů více).

Podepsáni: a) Franz Gratzel, zednický mistr b) Josef Kern, tesařský mistr. c) J. Egner. d) Innozenz Hofmann.

Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karta 362, fol. 24a-25b

Statek: Valtice-Lednice

Objekt: Katzelsdorfská myslivna

Rozpočet na stržení a znovuvystavění poškozeného krovu u stájí u obydlí hajného

Zednické práce:

1. Zbourání vyzdřených částí střechy, očištění materiálu a jeho příprava k opětovnému použití, vystavění nových zdí a jejich omítnutí z obou stran - 6 korun.

2. Odstranění starých poškozených římsových žlabů na obou podélných stranách i v průčelí (délky cca 9 metrů, cca 9 metrů, cca 6 metrů), instalování nových říms včetně dvojitých cihel - 30 korun 32 haléřů

Suma zednických prací: 36 korun 32 haléřů

Tesařské práce:

1. a) Odstranění krovu z budovy stájí a deponování již nepoužitelného dřeva ve „*stavební hale*“ - 20 korun
b) Vystavění nového krovu z tvrdého dřeva o rozměrech 18/21 cm. Použity byly tři kusy kulatiny, každá o délce 5 m 50 cm (celkem tedy 16 m 50 cm). Za jeden metr bylo účtováno 38 haléřů – celkem tedy 6 korun 27 haléřů.
c) Dále bylo použito tvrdé dřeva o rozměrech 16/18 cm. To posloužilo jako spojnice ke zdivu. Ty sestávaly ze dvou trámů o délce 10 metrů (celkem 20 metrů), které zřejmě spojovaly oba průčelní štíty. Z tohoto údaje lze vydedukovat celkovou délku stájí (10m) a tloušťku průčelních zdí (0, 5 m). Stejný rozměr měl i jeden nový trám o délce 5 m 50 cm. Za metr tohoto druhu kulatiny bylo účtováno 34 haléřů - celkem tedy 8 korun 67 haléřů.

d) Dále bylo použito tvrdé dřeva o rozměrech 13/16 cm. Jednalo se o dva kusy valbových krokví o délce 6 metrů (celkem tedy 12 metrů). Za jeden metr bylo účtováno 32 haléřů - celkem tedy 3 koruny 84 haléřů.

e) Dále bylo použito tvrdé dřeva o rozměrech 10/13 cm. V tomto případě šlo o 10 kusů střešních krokví („*Dachsparren*“), přičemž jedna měla délku 4 m, celkem tedy šlo o 64 m, dále o 2 kusy střešních krokví (jedna o délce 3 m 40 cm, celkem tedy 6 m 80 cm), o 2 kusy střešních krokví (jedna o délce 2 m 90 cm, celkem tedy 5 m 80 cm), o 2 kusy střešních krokví (jedna o délce 2 m 50 cm, celkem tedy 5 m), o 2 kusy střešních krokví (jedna o délce 1 m 80 cm, celkem tedy 3 m 60 cm), o 2 kusy střešních krokví (jedna o délce 1 m 10 cm, celkem tedy 2 m 20cm) a konečně o 10 kusů hambálek („*Kehlbalken*“), přičemž jeden měl délku 1 m 50 cm (celkem tedy 15 m). Za jeden metr bylo účtováno 28 haléřů – celkem tedy investor za dřeva o rozměrech 10/13 m v celkové délce 102 m 40 cm zaplatil 28 korun 67 haléřů.
2. Vyhotovení laťování pro střešní krytinu o výměře 80 m². Za 1 m² bylo účtováno 20 haléřů – celkem 16 korun.
3. Další tesařské práce v půdním prostoru a ve stavební hale – 8 korun.

Suma tesařských prací: 91 korun 45 haléřů

Výkaz ve Valticích dne 21. června 1905 schválil Weinbrenner.

Dopisy od Herr Dietera

Dear Daniel!

Good news. I have finished my work on the board, the four A4 sites with text are laminated (the two A3 will follow).

Tomorrow at 17:45 - 18:00 I will come with my friend to the salet to build up the board - and I really hope so, to meet You there!!!

Enclosed some board-pictures from yesterday and today.

Have a nice evening - and we will see us tomorrow!

Dieter

Hello Daniel!

I think the weather becomes right for our work. Is it possible on saturday 26. march, after midday 14:00?

Please tell me quickly, if You have time for a meeting - more I will tell You after Your answer.

Till soon and with best greetings

Dieter

Dear Daniel!

I hope to get a meeting with you, and with Matthias Hirtl and Harald Schitz from Katzelsdorf.

And Matthias Hirtl will try to get a connection to Terezie Lvová and to Lada Rakovská from the museum to come to this meeting.

I hope it is in Your opinion.

Dieter

PŘÍLOHA ČÍSLO 2 – CHYBNÉ ÚDAJE O SALETU V LITERATUŘE

➤ Hradý a zámky na Moravě

„Okolí: Jv. od Valtic v lese u rakouské obce Ketzelsdorfu postaven v letech 1817 – 1818 lovecký zámeček s bytem pro myslivce, nazývaný Ketzelsdorfská myslivna (navrhl J. Hardtmuth), těsně u hranic – nepřístupný“⁴¹

V této citaci se autor dopustil několika nepřesností, které doslova mění historii zámečku. Architektem nebyl Josef Hardtmuth, jak se v citaci nesprávně uvádí, ale Kornhäusel! Autor si zřejmě omylem spletl Katzelsdorfskou myslivnu se zámečkem Lány. Vzhledově si byly oba objekty velice podobné. Ve stejné knize totiž uvedl, že architektem Lán byl Kornhäusel, místo zmiňovaného Hardmutha. Architektem zámečku Lány je Josef Hardmuth a Katzelsdorfské myslivny **Kornhäusel**.

Další (menší) nepřesnost je v letopočtu. Zámeček byl dostavěn až v roce 1819, pravděpodobně knížecím architektem Franzem Engelem⁴², který roku 1818 nastoupil do

---

⁴¹ MUSIL, František, et al. Valtice: Okolí. In Hradý a zámky na Moravě. Praha: Olympia, 1987. s. 212.

knížecích služeb. Asi poslední nesrovnalost je rokem vydání knihy - rok 1987 a demolice zámečku. Po zamyšlení zjistíme, že uběhlo cca 24 let od doby, kdy byl zámeček srovnán se zemí. Jak je tedy možné, že se objevuje v literatuře, přesněji v příručce o moravských hradech a zámčích z roku 1987, jako kdyby stále existoval?

Pro srovnání citace o zámečku Lány „*Patrový empírový lovecký zámek v lužních lesích nedaleko levého břehu Dyje 3 km jižně od Břeclavi. Postaven poč. 19. Stol. Za Jana I. Lichtenštejna (snad podle plánů architekta Kornhäusela). Nepřístupný.*“⁴³

➤ Hrady, zámky a tvrze V Čechách, na Moravě a ve Slezsku – Jižní Morava

„*Lovecký zámek, stojící v katzelsdorfském lesíku těsně u nynějších hranic ČSSR, s bytem pro myslivce byl postaven v l. 1817 – 1818. Autorem jeho koncepce byl architekt Hardtmuth. Práce na stavbě se účastnili mistři Gratzl, Kern, Eck, Hausner, stolař Martin Edel z Valtic, Speitel a zámečník Lang. Kámen pro stavbu byl dovážen z Rakvic a z úvalského lomu, železo dodával Adamov a bylo použito i lisovaných cihel.*

Budova vynikající jednoduchostí je dnes součástí lednicko-valtického areálu, náleží Krajskému středisku státní památkové péče v Brně a slouží jako ornitologická pozorovatelna.“⁴⁴

Na první pohled by se mohlo zdát, že v uvedené citaci není žádná chyba. To je ale omyl! Je zde uvedeno špatné jméno architekta, pokud měl autor na mysli Katzelsdorfský zámeček. V tom případě je i nepřesně uveden rok dokončení stavby. Pokud autor píše o Loveckém zámečku, tento objekt neleží v Katzelsdorfském polesí.

Dále se v citaci objevuje jméno Hardtmuth. Jde o knížecího architekta, zakladatele budějovické výroby tužek Koh-I-Noor. Jako knížecí architekt navrhoval i některé stavby v Lednicko-valtickém areálu, mezi které patřila i stavba Lovecký zámeček.

Někteří z mistrů, které uvádí citace se podíleli na stavbě jak Katzelsdorfského zámečku, tak i zámečku Loveckého, např. zednický mistr Gratzla a Kern.

A poslední informace, která dokazuje, že se zřejmě jedná o Lovecký zámeček, je poslední věta z uvedené citaci. V době, kdy kniha byla vydána, Katzelsdorfský zámeček už nestál.

V knížce *Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945* se můžeme, na straně 142, dočíst: „*Kolektiv 1981, s. 140 (zde uvedené údaje o zachovalém loveckém zámku se však týkají jiného objektu v Lednicko-valtickém areálu, zachovalého Loveckého zámku nedaleko od Janova hradu)*“⁴⁵.

---

⁴² Není jisté, zda skutečně Franz Engel stavbu dostavěl. Víme, že celou stavbu vedl zednický mistr Gratzl, o Engelovi archivní prameny mlčí.

⁴³ MUSIL, František, et al. Lány. In *Hrady a zámky na Moravě*. Praha: Olympia, 1987. s. 112.

⁴⁴ HOSÁK, Ladislav, et al. Lednice - lovecký zámek: In *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku - Jižní Morava*. 1. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1981. s. 140.

⁴⁵ MUSIL, František; PLÁČEK, Miroslav; ÚLOVEC, Jiří. Katzelsdorfská myslivna: In *Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945*. Praha: Libri, 2005. s. 142.

➤ **Zaniklé hrady, zámky a tvrze, Čech, Moravy a Slezska po roce 1945**

(...) „Hlavní výzdobu interiéru zámecké části objektu tvořily reliéfy představující šlechtické znaky, amorety a různé stromy umístěné na západní stěně hlavní síně. V letech 1905 - 1907 za Jana II. z Liechtensteina byl objekt myslivny a zámku opraven. Hlavní pozornost byla věnována restauraci reliéfů a současně zde byly umístěny další dva reliéfy s loveckými motivy (lov na jelena a na divokého kance) pocházející z počátku 19. století a vytvořené pravděpodobně některého ze žáků významného sochaře Josefa Kliebera, které byly do té doby umístěny na lichtenštejnském zámku v rakouském Seebensteinu. Restauraci reliéfů provádě sochař Ludwgi Sturmer.“ (...) ⁴⁶

V této citaci (část citace z knížky: Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945) se autoři dopustili chyby, v podobě nepřesného překladu z originálu, který ale mění a zkresluje informace o reliéfní výzdobě objektu. Hlavní výzdobu skutečně tvořily reliéfy, ale představující Lov na jelena a Lov na divokého kance. Umístěné zde až v letech 1905 – 1907, právě za Jana II. z Liechtensteina.

Údajné reliéfy představující šlechtické znaky, amory a různé stromy se nenacházely v hlavní síni, ale tvořily výzdobu průčelí zámku. Dále šlo pouze o dva reliéfy, sestavené právě z těchto zmiňovaných částí. Do dnešních dnů se dochovala jen velmi malá část. Jako podklad mého tvrzení uvádím citaci níže:

„Stěny průčelí jsou oživeny půvabnými reliéfy, které jsou vlastně sestaveny z větví stromů, amorů, lovené zvěře a erbů. K opravě sochařských prací byl povolán osvědčený sochař Ludwig Stürmen, jehož umění kníže při podobných pracích opakovaně využíval. Budova byla v roce 1907 nově ozdobena dvěma polodlouhými reliéfy, které byly až doposud uchovávány na zámku Seebenstein a na příkaz knížete byly vezděny do zadní stěny otevřené haly mezidveřními otvory. Znázorňují lov na jelena a kance a jsou patrně vytvořeny sochařem z Kleiberské školy na počátku 19. století.“ ⁴⁷

---

⁴⁶ MUSIL, František; PLAČEK, Miroslav; ÚLOVEC, Jiří: Katzelsdorfská myslivna: In Zaniklé hrady, zámky a tvrze Čech, Moravy a Slezska po roce 1945. Praha: Libri, 2005. s. 141 - 142.

⁴⁷ HÖB, Karl. Fürst Johann II. von Liechtenstein und die bildende Kunst. Wien: Anton Schroll, 1908. s. 241 – 242 – volný překlad

Ročník 1951.

**Sbírka zákonů
republiky Československé**

Částka 35.

Vydána dne 31. července 1951.

Cena Kčs 1.—.

O B S A H :

(69. a 70.) 69. Zákon o ochraně státních hranic. — 70. Nařízení o právu příslušníka Pohraniční stráže použít zbraně.

69.

Zákon

**ze dne 11. července 1951
o ochraně státních hranic.**

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

K zajištění pokojné výstavby socialismu v naší vlasti je třeba účinně chránit státní hranice před pronikáním všech nepřátel táboru pokroku a míru. Ochrana státních hranic je proto povinností každého občana.

§ 2.

Provádění ochrany státních hranic náleží do působnosti ministerstva národní bezpečnosti, které tento úkol plní svými orgány, zejména Pohraniční stráží.

§ 3.

(1) Službu v Pohraniční stráží vykonávají pro její význam, odpovědnost a namáhavost vybraní příslušníci pracujícího lidu.

(2) Příslušníci Pohraniční stráže mají stejná práva a stejné povinnosti jako příslušníci vojska; při výkonu své pravomoci

mají též právní postavení příslušníků Sboru národní bezpečnosti.

§ 4.

Organisaci Pohraniční stráže stanoví a předpisy o jejím doplňování, o propouštění příslušníků Pohraniční stráže a služební předpisy vydá ministr národní bezpečnosti.

§ 5.

O součinnosti Pohraniční stráže s brannou mocí rozhoduje ministr národní bezpečnosti v dohodě s ministrem národní obrany.

§ 6.

Služba v Pohraniční stráží se počítá jako služba ve vojsku. Hodnosti dosažené v Pohraniční stráží jsou vojenskými hodnostmi. Pro příslušníky Pohraniční stráže platí předpisy o platových poměrech příslušníků ozbrojených sborů.

§ 7.

Příslušníci Pohraniční stráže podléhají vojenské soudní pravomoci a ustanovením o trestných činech vojenských.

§ 8.

Ministr národní bezpečnosti stanoví nařízením, kdy příslušník Pohraniční stráže při výkonu své pravomoci užije zbraně.

§ 9.

Ministr národní bezpečnosti v dohodě s ministrem financí upraví součinnost Pohraniční stráže s finančními orgány při zjišťování trestných činů a přestupků finanční povahy.

§ 10.

(1) Ke splnění úkolů uvedených v tomto zákoně může ministr národní bezpečnosti činit potřebná opatření a vydávat obecně závazné předpisy; může zejména stanovit,

- a) že vstup a pobyt na určité části území státu je zakázán nebo dovozen jen na zvláštní povolení,
- b) že na určité části území státu je k provádění prací, které mění tvářnost terénu, nebo ke zřízení telekomunikačních nebo energetických vedení vnitrostátních nebo mezinárodních třeba též předchozího souhlasu ministerstva národní bezpečnosti.

(2) V jednotlivých případech může ministr národní bezpečnosti přenést pravomoc podle odstavce 1 na své podřízené orgány.

§ 11.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr národní bezpečnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kopřiva v. r.

70.

Nařízení ministra národní bezpečnosti ze dne 14. července 1951

o právu příslušníka Pohraniční stráže
použít zbraně.

Ministr národní bezpečnosti nařizuje podle § 8 zákona ze dne 11. července 1951, č. 69 Sb. o ochraně státních hranic:

§ 1.

Příslušník Pohraniční stráže použije při výkonu své pravomoci zbraně, zachováváje potřebnou opatrnost:

- a) proti osobám, které na území republiky neoprávněně přešly nebo se po území republiky neoprávněně pokoušejí přejít státní hranice a na výstrahu se nezastaví;
- b) bez výstrahu, je-li zjevně podniknut útok proti příslušníku Pohraniční stráže, proti jiné osobě, proti stanovišti, které střeží, nebo proti sousednímu stanovišti;
- c) bez výstrahu k zamezení útoku osob zatčených, zadržovaných nebo nebezpečných pachatelů trestných činů, nelze-li jinak útoku zabránit;
- d) proti osobám, které se zprotiví služebním zákrokům příslušníka Pohraniční stráže, nelze-li jinak a přes výstrahu překonat odpor, směřující ke zmaření služebního zákroku.

§ 2.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Zápotocký v. r.

Kopřiva v. r.

PŘÍLOHA ČÍSLO 4 - Příspěvky z Valtického zpravodaje

➤ Katzelsdorfský zámeček

Informace o Katzelsdorfském zámečku se poprvé objevily ve Valtickém zpravodaji v lednu roku 2005 pod názvem Ztracený zámeček.

Historie zámečku

Katzelsdorfský zámeček byl součástí krajinářské kompozice, která vyvrcholila stavbou saletů na počátku 19. století za vlády knížete Jana I. z Liechtensteina (1805-1836). Plány zpracoval knížecí architekt Josef Kornhäusel (1811-1817). Stavba byla dokončena až kolem roku 1819 architektem Franzem Engelem. Skládala se ze dvou částí: z hájovny a loveckého zámečku. Od roku 1945-1956 fungovala jako sklad sena. Později objekt vyhořel.

Jak vlastně hájenka vypadala?

Jakub Fintajsl: Kniha Valtice a okolí. Valtice 1930, str. 52-53 „Je to rozlehlá, na tři strany otevřená síň, oddělená řadami pilířů od bočních polokruhových prostor a přední dlouhé chodby. Stěny zdobí reliéfy s loveckými výjevy. Celý lovecký pavilon je obrostlý divokým vínem, jež jako malebné záclony splývá z říms.“ Rámec stavby tvořila louka obklopená Katzelsdorfským lesem a zámeček byl spojen s Valticemi alejí vysazenou kolem roku 1800. Dnes můžeme spatřit hájenku jen na fotografiích. Stavba byla zařazena mezi zaniklé romantické stavby Lednicko-valtického areálu. Dnes existuje pouze základ stavby, sklep a studna. *Okolní parkové úpravy jsou dnes zarostlé náletem a neudržované.*

V knize Město Valtice z roku 2001 uvádí Michal Hrib v části *Lesy, Lesní hospodářství a myslivost na polesí Valtice*. toto: „V Katzelsdorfském háji (oddělení 746, 747) poblíž nynější státní hranice u někdejšího statku Genschenhof byla postavena další zajímavá stavba – Kačisdorfská (Katzelsdorfská) myslivna z let 1817 – 1818, kterou však dnes můžeme vidět pouze na fotografiích, protože byla *za druhá světové války těžce poškozena*. Na počátku šedesátých let 20. století byla stavba zbourána...“

Tato informace je ale vyvrácena svědectvím vnučky hajného Michala Kycla. Hajný Michal Kycl sloužil u knížat z Liechtensteina od roku 1938 až do roku 1945 na zámečku v Lanžhotě. Po válce, tedy v roce 1945, byl přemístěn na Katzelsdorfské polesí, a tím i na tento zámeček. Sloužit přímo na hranici s Rakouskem nebylo vůbec jednoduché. V poválečných letech přecházeli přes toto území do Rakouska Banderovci a pan Kycl spolu se svým synem pomáhali tuto hranici hlídat. A ani jim nic jiného nezbývalo, když chtěli přežít, protože Banderovci byli nebezpeční a ozbrojení. Je pravda, že pan Kycl v roce 1953 hájenku opustil, nikoliv však pro její špatný stav. Skutečným důvodem bylo probíhající vyměřování hraničního pásma a výstavba drátěných zátarasů, hlídaných vojáky. Jeho další pobyt na tomto místě se stal nežádoucí. Byl vystěhován na hájenku v Lanžhotě, kde sloužil až do roku 1962. Ke zbourání zámečku došlo pouze z důvodů politických, potažmo vojenských.

(Informace z Valtického zpravodaje – leden 2005)

Co se vlastně s touto památkou, která právem patří mezi památky Lednicko-valtického areálu, stalo? Víme, že zanikla na počátku 60. let minulého století. Proč ale k tomu došlo? Odpovědí je spousta, ale která je pravdivá. Uvádí se, že ke zbourání záměčku došlo pouze z důvodů politických, potažmo vojenských. Někdo zase tvrdí, že to bylo špatným stavem záměčku. Tento názor vyvrací článek (vydaný v červenci 2005- ve Valtickém zpravodaji) paní Lady Rakovské, která sháněla informace od vnučky hajného Kycla, Květy Kolářové. Paní Květa Kolářová odpověděla na otázku „*A co říkáte informacím, že záměček byl vážně porušen za války?*“ takto: „To je nesmysl. Důkazem jsou fotky mého dědečka před nedotčeným záměčkem. To je snad dostačující důkaz. Přece bychom nežili osm let na zbořeníšti. To si někdo popletl roky nebo úmyslně zkresluje pravdu. S babičkou jsme sedávaly v průčelí sloupů na schodech. Za těmito sloupy byly ještě jedny sloupy, kde byly umístěny lovecké reliéfy.“ A pak je tu další odpověď. Katzelsdorfský záměček byl zbořen ne kvůli chátrajícímu stavu budovy, ale kvůli levnému stavebnímu materiálu, z kterého byla stavba postavena. (tudíž kvalitní cihly se značkou HF). Možná si položíte otázku, jestli by úřady dovolily tuto historickou památku nechat zaniknout. Ano dovolily. Neboť tento záměček ležel blízko hranic a tudíž mohl být odstraněn z „politických důvodů.“ Z cihel hájenky byly postaveny domy vojákům, nebo spíš jejich velitelům (příslušníci pohraniční stráže), kteří tuto hájenku bourali. Dnes je místo, kde hájenka stála, zarostlé a neudržované. Z této hájenky zůstal pouze zasypaný sklep a studna. To je velká škoda. Co se stalo, nedá se vrátit, ale co zůstalo, mělo by se zachovat, i když je to jen malá část.

S opravou v Katzelsdorfském háji se už začalo. A to opravou Božích muk, které leží přímo na hranici Rakouska a České republiky. I tato kaplička, nebo menší sakrální stavba, jak se takovým stavbám také říká, byla opravována nedávno (v říjnu- listopadu 2007). Tato menší sakrální stavba, jako spousta staveb na našich hranicích, byly ve špatném stavu. Tuto stavbu si vojáci vybrali jako svůj terč, byla tudíž celá rozstřílená. Dnes stojí nově opravená, položená byla nová stříška, opravený kříž a umístěná socha Panny Marie. Kolem jsou lavičky a tabule, kde byste se měli dočíst o Katzelsdorfském záměčku/hájovně/. Bohužel dodnes tam nic není. Je škoda, že Muzejní spolek Valtice prozatím neposkytl informace o této stavbě. Další tabule je u zasypaného sklepa. Na ní už obrázek najdete, dokonce je tam i popis místností v záměčku a přilehlých budov. Bohužel tento popis je v němčině a pro ty, co neumí německy jako já, je „zbytečný.“ Nevím, co se plánuje do budoucna, ale bojím se, že zůstaneme jen u prázdné tabule, i když bychom se měli (nejen Muzejní spolek Valtice, ale i ostatní občané Valtic) snažit toto místo oživit, upravit a přiblížit turistům. Je ale dobře, že se pokouší získat podrobnější informace a seznámit nás s touto historickou stavbou, která zanikla.

Napsal: Daniel Lyčka
Žák ZŠ Valtice 9.B

Hájenska na Katzelsdorfu

V jednom z minulých čísel jsem psal o historii záměčku, dnes budu v tomto tématu pokračovat.

V listopadovém čísle minulého roku jste se dozvěděli, že Katzelsdorfský záměček byl zbořen na počátku 60. let a z cihel byly postaveny domy vojákům. Ale záměček nebyl vystavěn pouze z tohoto stavebního materiálu. Na stěnách a sloupech byly kamenné reliéfy s antickými loveckými výjevy. Této části záměčku se říkalo „Lovecká síň.“ Kamenné díly si pravděpodobně vojáci odvezli na „Celňák“ a vybudovali z nich kašnu. Dnes zbylo z kašny pouze torzo, kamenný reliéf zmizel. Ostatní reliéfy jsou zřejmě zničené, nebo umístěné na jiných stavbách.

Co z hájenky/záměčku/ zbylo?

Dnes na místě záměčku najdeme pouze zasypaný sklep, studnu a zbytek ovocných stromů z bývalého sadu.

Sklep

Sklep je nejen zasypaný, ale dokonce by měl být částečně zazděný. Tato informace pochází od paní Kolářové, vnučky hajného Kycla. Při otázce: „*Vzpomínáte si ještě, jak vypadala hájovna a záměček k ní přiléhající?*“ odpověděla takto: „*Za záměčkem byla dvě zděná křídla. V jednom byla kuchyně, ve které stála velká kachlová kamna s prostorem na ohřívání vody. Byla tam obrovská trouba, větší než známe z běžných domácností. Uprostřed stál stůl a dřevěné lavice. Na stěnách viselo paroží. U kuchyně byla spíž. Ale přesto si vzpomínám, že babička měla spoustu potravin ve sklepě, který byl velmi prostorný a chladný. Stály tam truhlice s moukou, hrnce se sádlem, slanina i vajíčka a ostatní potraviny, například ze zabíjačky, nebo zvěřina. Byl dlouhý a na konci byl zazděný. Všichni jsme tušili, že vede někam dál. Děda ale nikdy nechtěl zadní stěnu otevřít, protože se bál, aby nás to nezasyvalo.*“ (Valtický zpravodaj 6/2005 - zkráceno)

Můžeme si jen domyslet, co se za touto zdí skrývá, popřípadě jak daleko sklep vede. Dozvěděli bychom se to jedině potom, až by se vyčistil od zavezené hlíny.

Bohužel sklep je dnes ve velmi špatném stavu a začíná se propadat.

Studna

Také studna, která zůstala dodnes, není původní. Myslím tím, že nebyla vykopána v době, kdy se objekt stavěl. Byla vyhloubená až po 2. světové válce, neboť původní tři byly zasypany. Voda ze studny byla prý velice čistá a dobrá. Studna se pravděpodobně za posledních čtyřicet let nezměnila. Jenom kolem vyrostly stromy a keře. V tomto porostu je těžko k nalezení (pokud jdete směrem od Božích muk).

Ovocný sad

„*Na hájence bylo všeho dostatek. Byl tam velký sad, který navazoval na alej do Valtic. Měli jsme spoustu jablek, hrušek a ořechů. Ovoce se uskladovalo ve sklepech, které byly obrovské. Určitě tam některý z otcových předchůdců vyráběl i víno. Svědčilo o tom několik vinařských předmětů,*“ řekl pan Fabián Kycl, narozený 9. ledna 1922 v Lanžhotě. Byl jedním z pěti synů hajného Michala Kycla. O tom, že kolem hájovny byl ovocný sad, se můžeme i dnes přesvědčit. Stále zde pár ovocných stromů roste. Například hrušeň, která stojí na kraji lesa.

Kde se zámeček nacházel?

Stál na parcele číslo 5819 a jeho vlastníkem je v současnosti památkový ústav v Brně.. Nacházel se v Katzelsdorfském lese, nedaleko místa, kde dnes stojí Boží muka (lesní oddělení 746, 747). Přímo na hranici s Rakouskem. Tento les leží mezi statkem Boří Dvůr (Genschenhof) a vesnicí Katzelsdorf.

Pokud se tam budete chtít vydat a nechcete strávit hodiny hledáním, budete se muset zeptat někoho, kdo tam už byl. Podél cesty vedoucí do Katzelsdorfu není žádný ukazatel, který by měl turisty dovést ke zbytkům zámečku. K tomu, co z této stavby zůstalo, se dostanete také pomocí novin, které visí v lese na stromech. Je škoda, že se k místu musíme dostat tímto způsobem: dívat se po okolních stromech, jestli na nich náhodou nevisí nějaký svazek novin. Přes léto po této cestě chodí spousta turistů, a to nejen českých, ale i z Rakouska a jiných zemí. O tom, že v jejich trase stával v minulosti zámeček, nemají ani tušení. Doufám, že se tam ukazatele umístí.

Jako příklad bych uvedl Hauswaldskou kapli, nacházející se na Šumavě u obce Srní. Tato kaple, stejně jako zámeček, byla zbourána v 50. letech minulého století (kvůli špatnému stavu a blízkosti státní hranice). Před dvěma lety bylo okolí kaple upraveno a přiblíženo turistům. A takových staveb se v naší republice nachází spousta.

Daniel Lyčka 9.B

PŘÍLOHA ČÍSLO 5 – TEXT INFORMAČNÍ TABULE

Katzelsdorfský zámek je často uváděn i pod názvem: Katzelsdorfská myslivna, hájenka, salet i Kyclovka. Byl součástí krajinářské kompozice, která vyvrcholila stavbou saletů na počátku 19. století za vlády knížete Jana I. Josefa z Liechtensteina (vládnoucího v letech 1805-1836). Plány zpracoval knížecí architekt Josef Kornhäusel v letech 1811-1817. Stavba byla dokončena v roce 1819 architektem Franzem Engelem. Celý objekt se skládal ze dvou částí – z hájovny a loveckého zámku. Nejvýznamnější oprava proběhla v letech 1905 – 1907 za Jana II. z Liechtensteina. V těchto letech zde byly umístěny dva nové reliéfy s loveckým motivem (Lov na jelena a Lov na divokého kance). (...)

(...) Za Rakouska – Uherska se na myslivně se vystřídala spousta hajných. Po II. světové válce se stává hajným pan Michal Kycel, který tam byl převelen z lanžhotského polesí. Kromě funkce hajného také pomáhal hlídat státní hranici proti nebezpečným Banderovcům. (...)

Dnes můžete v okolí bývalého zámku nalézt:

- Poslední zbytky bývalého ovocného sadu, který navazoval na jabloňovou alej do Valtic (vysazenou kolem roku 1800).
- Studny – První je cihlová, která byla po II. světové válce zasypána kvůli ztrátě vody.
– Druhá (mladší) je skružová, cca 7 – 15 m hluboká. Byla vyhloubena až po II. světové válce.
- Sklepy – Vinný sklep se nachází v bývalém sadu. Vinný se nazývá, protože v něm byly „objeveny“ vinařské předměty – podle výpovědi pana Fabiána Kycla.
– Menší sklep se nachází pod objektem. Sloužil k uskladnění potravin.
- Žumpa se nachází nedaleko „mladší“ studny.

Zánik objektu

V roce 1953 se podél pohraničí buduje „železná opona“, která má obyvatele ochránit před „západními imperialisty“. Větší část Katzelsdorfského lesa se nachází za touto oponou. Hajný musí Katzelsdorfské polesí opustit. Vojáci postupně celou stavbu mění v hospodářské stavení - přesněji seník. V roce 1956 objekt vyhořel. Stavba, která byla po druhé světové válce poškozena, nově opravena a sloužila jako byt nového hajného, rokem 1956 začíná nemilosrdně chátrat.

Dne 5. 12. 1956 se uskutečnila prohlídka Katzelsdorfského objektu za účelem zjištění stavu zámku a myslivny k ní přiléhající. Členem prohlídky byl pan Ing. Veselý ze Státního památkového ústavu v Brně, který podal zprávu o stavebním stavu.

Už v roce 1955 Lesní správa ve Valticích zbořila sklep u myslivny a odvezené cihly (údajně) použila za účelem dalšího využití pro lesní správu.

23. Června 1957 začínají zaměstnanci státních lesů bourat hájenku Katzelsdorfského saletu i přes všechna upozornění a označování za poškozování státního majetku.

Počátkem šedesátých let přestává stavba existovat. Ze získaného materiálu byly ve Valticích postaveny rodinné domy, garáže atd. Dlažba byla vytrhána, kamenná výzdoba (reliéfy) většinou zničena.

SEZNAM PŘILOŽENÝCH FOTOGRAFIÍ A MAP

Zámeček do roku 1963

Název	Zdroj
1. Katzelsdorfský salet - rytina z 19. století	Muzejní spolek Valtice
2. K. zámeček kolem roku 1920	Archiv NPÚ Brno
3. K. zámeček kolem roku 1921	Muzejní spolek Valtice
4. K. zámeček v letech 1922 - 1924	Archiv NPÚ Brno
5. K. zámeček kolem 1924	Archiv NPÚ Brno
6. K. zámeček v roce 1956 - průčelí	Archiv NPÚ Brno
7. K. zámeček v roce 1956 - "levá apsida"	Archiv NPÚ Brno
8. Myslivna v roce 1956 - objekt po vyhoření	Archiv NPÚ Brno
9. Interiér v roce 1956 - objekt po vyhoření	Archiv NPÚ Brno
10. Interiér v roce 1956 - objekt po vyhoření	Archiv NPÚ Brno
11. Tzv. "první" dvůr v roce 1953	Archiv NPÚ Brno
12. "První" dvůr v roce 1956	Archiv NPÚ Brno
13. Stav bytu hajného v r. 1956 - po požáru	Archiv NPÚ Brno
14. Pravé křídlo objektu myslivny v roce 1956	Archiv NPÚ Brno
15. K. salet na počátku 20. století	Liechtensteinské muzeum Vídeň
16. K. salet na počátku 20. století	Liechtensteinské muzeum Vídeň

Interiér a exteriér

17. Reliéf: Lov na divokého kance	Liechtensteinské muzeum Vídeň
18. Reliéf: Lov na jelena	Liechtensteinské muzeum Vídeň
19. Kašna s reliéfem Na "Celňáku" po r. 1956	Archiv NPÚ Brno
20. Dnešní umístění reliéfu na zámku	Archiv autora

Plány stavby a mapy

21. Korhäuselův plán z roku 1817	Liechtensteinské muzeum Vídeň
22. Plán stavby z počátku 20. let 20. století	Moravský zemský archiv v Brně
23. Popis stavby od pí. Kolářové	Muzejní spolek Valtice Liechtensteinské muzeum Vídeň
24. Katastrální mapa objektu z roku 1821	Herr Dieter - Rakousko
25. Mapa Katzelsdorfu a okolí z roku 1822	Herr Dieter - Rakousko
26. Katastrální území v roce 1930	Archiv NPÚ Brno
27. Mapa Valtic a okolí kolem roku 1840	Archiv NPÚ Brno

28. Plán objektu i s popisem	Archiv autora
29. Letecký snímek z roku 1952	N!KM: Dostupné z WWW: http://kontaminace.cenia.cz/

Pan Kycl s rodinou

30. Michal Kycl a)	Muzejní spolek Valtice
31. Michal Kycl b)	Muzejní spolek Valtice
32. Kyclová a)	Archiv rodiny Kyclů
33. Kyclová b)	Muzejní spolek Valtice
34. Pět synů pana Kycla	Archiv rodiny Kyclů
35. Kyclova rodina v průčelí zámečku	Muzejní spolek Valtice
36. Kyclova rodina na dvoře zámečku	Muzejní spolek Valtice
37. Z pohřbu pana Kycla	Muzejní spolek Valtice
38. Kycl po vojenské službě	Muzejní spolek Valtice
39. Pavel Kycl	Muzejní spolek Valtice
40. Paní Kolářová (rozená Kyclová)	Muzejní spolek Valtice
41. Pavel Kycl v roce 1945	Archiv rodiny Kyclů
42. Michal Kycl v zahradě myslivny	Archiv rodiny Kyclů
43. Paní Kyclová v zahradě myslivny	Archiv rodiny Kyclů
44. Michal Kycl se synem Pavlem	Archiv rodiny Kyclů

Myslivost

45. Hajný v průčelí K. zámečku	Archiv rodiny Kyclů
46. Hajný (asi p. Kycl) před k. zámečkem	Muzejní spolek Valtice
47. Kniže Franz I. z Liechtensteina	Muzejní spolek Valtice
48. Stav "Vinného" sklepa v roce 2003	Archiv autora
49. Půdorys zámečku v roce 2011	Archiv autora
50. Část půdorysu zámečku v říjnu roku 2011 (1)	Archiv autora
51. Část půdorysu zámečku v říjnu roku 2011 (2)	Archiv autora
52. Půdorys zámečku v březnu roku 2011	Archiv autora
53. Stejný půdorys zámečku v říjnu roku 2011	Archiv autora
54. „Pravá apsida“ v březnu roku 2011	Archiv autora
55. „Pravá apsida“ v říjnu roku 2011	Archiv autora
56. Nová studna - v říjnu roku 2011	Archiv autora
57. Jedna z původních tří studní - v říjnu roku 2011	Archiv autora
58. „Vinný“ sklep v říjnu roku 2011	Archiv autora
59. „Kyclův“ sklep - v říjnu roku 2011	Archiv autora

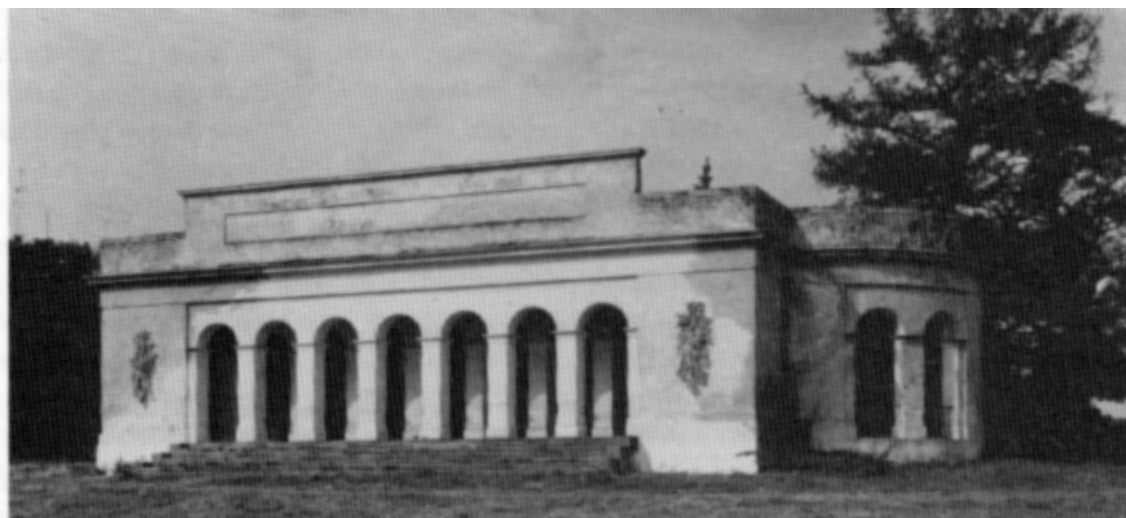
Katzelsdorfský salet a rok 2011 - 2012

60.	3D model Katzelsdorfského objektu	Archiv autora
61.	3D model K. objektu - interiér - rok 2011	Archiv autora
62.	„Informační“ tabule – rok 2009	Archiv autora
63.	Umístění nové informační tabule - rok 2011	Archiv autora
64.	Ztracené adresy; natáčení – rok 2011	Archiv autora
65.	Ztracené adresy; natáčení – rok 2011	Archiv autora
66.	Ztracené adresy; 3D model (1) – rok 2011	Archiv autora
67.	Ztracené adresy; 3D model (2) – rok 2011	Archiv autora
68.	Přednáška o Katzelsdorfském saletu v Mikulově – rok 2012	Archiv autora
69.	Přednáška o Katzelsdorfském saletu v Mikulově – rok 2012	Archiv autora
70.	Přednáška o Katzelsdorfském saletu v Mikulově – rok 2012	Archiv autora
71.	Přednáška o Katzelsdorfském saletu a hájovně - ve Valticích – rok 2012	Archiv autora
72.	Přednáška o Katzelsdorfském saletu a hájovně - ve Valticích – rok 2012	Archiv autora
73.	Přednáška o Katzelsdorfském saletu a hájovně - ve Valticích – rok 2012	Archiv autora

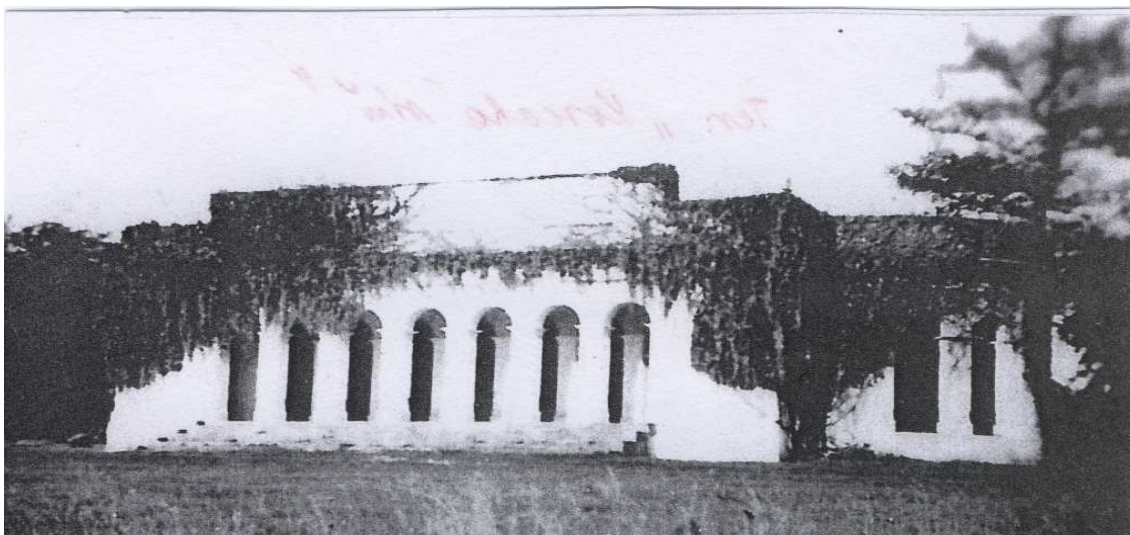
Přílohy v digitální podobě

74.	Titulní list z elaborátu oprav myslivny z let 1905 - 1907	Archiv NPÚ Brno
75.	Výřez z katastrální mapy Valtického katastru – stav k roku 2012	Nahlížení do katasru nemovitostí Karla Höße: Fürst Johann II. von Liechtenstein
76.	Titulní list ke knize Karla Höße	
77.	Výkres nové informační tabule – rok 2011	Archiv autora
78.	Pozvánka k přednášce na téma: Katzelsdorfský salet a hájovna	Archiv autora

Zámeček do roku 1963

Obrázek 1: Katzelsdorfský salet – rytina z 19. století / Zdroj: Muzejní spolek Valtice

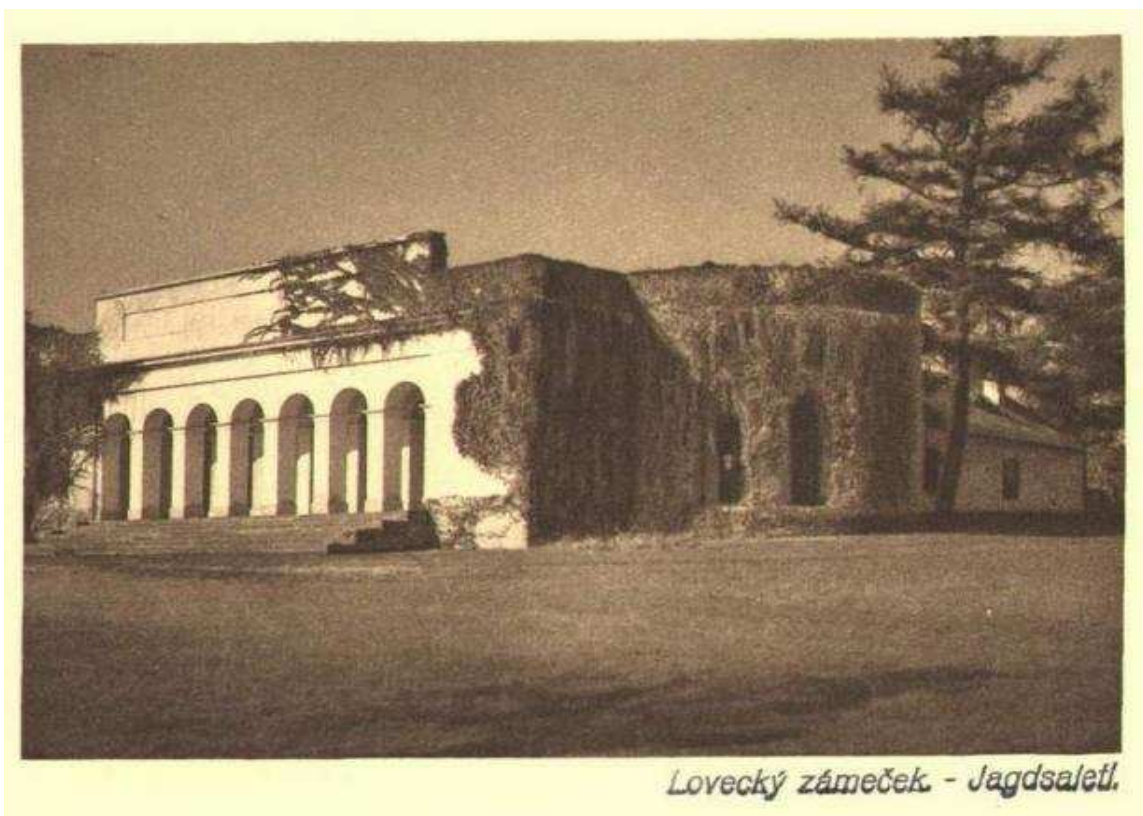
Obrázek 2: Katzelsdorfský zámek kolem roku 1920 / Zdroj: Archiv Památkového ústavu Brno

Obrázek 3: Katzelsdorfský zámek kolem roku 1920 / Zdroj: Muzejní spolek Valtice

Obrázek 4: Katzelsdorfský zámek v letech 1922 - 1924 / Zdroj: Liechtensteinské muzeum Vídeň

Obrázek 5: Katzelsdorfský zámek kolem roku 1924 / Zdroj: Muzejní spolek Valtice

Obrázek 6: Katzelsdorfský zámek v roce 1956 - průčelí / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 7: Katzelsdorfský zámek v r. 1956 – levá „apsida“ / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 8: Myslivna v roce 1956 – objekt po vyhoření/ Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 9: Interiér objektu po požáru v roce 1956 / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 10: Interiér objektu po požáru v roce 1956 / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 11: tzv. 1. Dvůr v roce 1953 / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 12: 1. Dvůr po požáru v roce 1956 / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 13: Stav bytu pro hajného v roce 1956 / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

Obrázek 14: Levé křídlo myslivny v roce 1956 / Zdroj: Archiv památkového ústavu Brno

ROMANTICKÝ ZÁMEČEK A MYSLIVNA V KATZELSDORFU SE OCITLA V POHRANIČNÍM PÁSMU, A PROTO BYLA V 50. LETECH 20. STOLETÍ ZBOŘENA ARMÁDOU, AČKOLIV BYLA V ZACHOVÁLEM STAVU. © SAMMLUNGEN DES FÜRSTEN VON UND ZU LIECHTENSTEIN, VADUZ-WIEN.

Obrázek 15: Kätzelsdorfský salet na počátku 20. století; fotka otisknutá v knížce / Zdroj Liechtensteinské muzeum Vídeň

ROMANTICKÝ ZÁMEČEK A MYSLIVNA V KATZELSDORFU SE OCITLA V POHRANIČNÍM PÁSMU, A PROTO BYLA V 50. LETECH 20. STOLETÍ ZBOŘENA ARMÁDOU, AČKOLIV BYLA V ZACHOVÁLEM STAVU. © SAMMLUNGEN DES FÜRSTEN VON UND ZU LIECHTENSTEIN, VADUZ-WIEN.

Obrázek 16: Obrázek 15: Kätzelsdorfský salet na počátku 20. století; snímek v době pořízení / Zdroj Liechtensteinské muzeum Vídeň

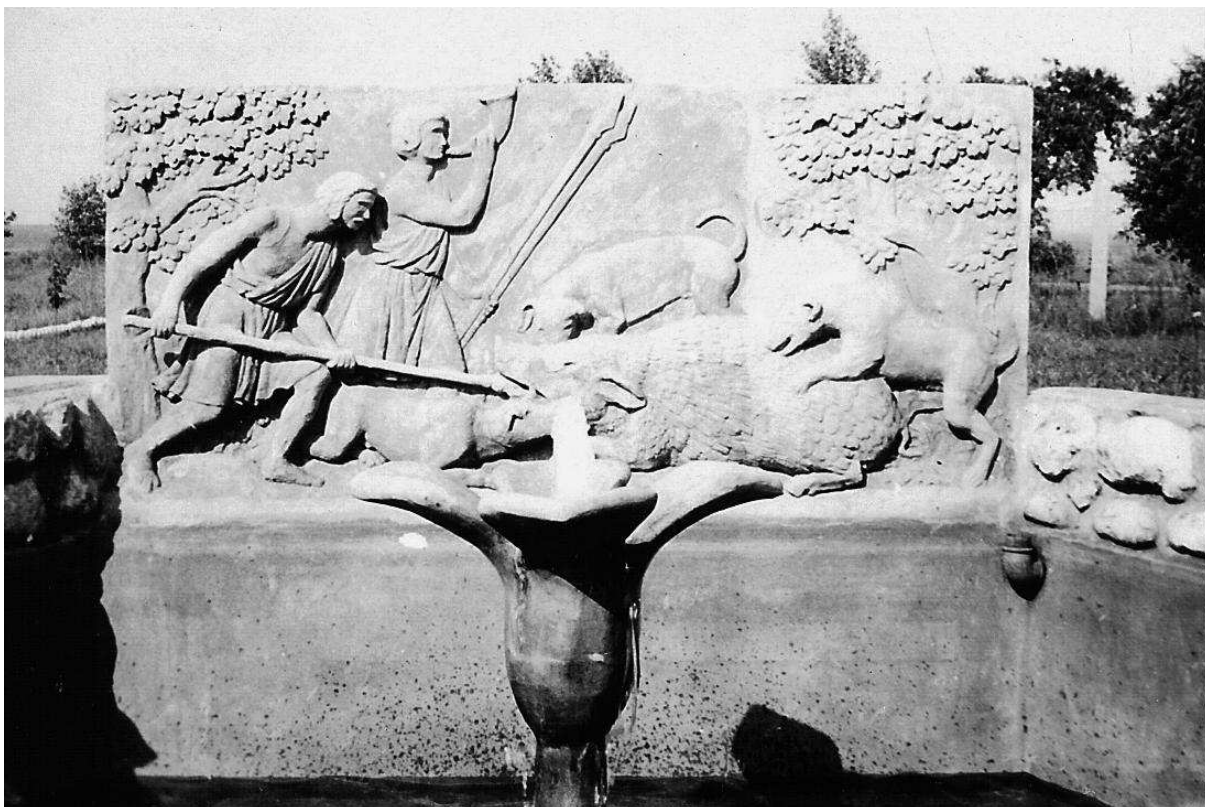
Interiér a exteriér

Obrázek 17: Reliéf: Lov na divokého kance / Zdroj: Liechtensteinské muzeum Vídeň

Obrázek 18: Reliéf: Lov na jelena / Zdroj: Liechtensteinské muzeum Vídeň

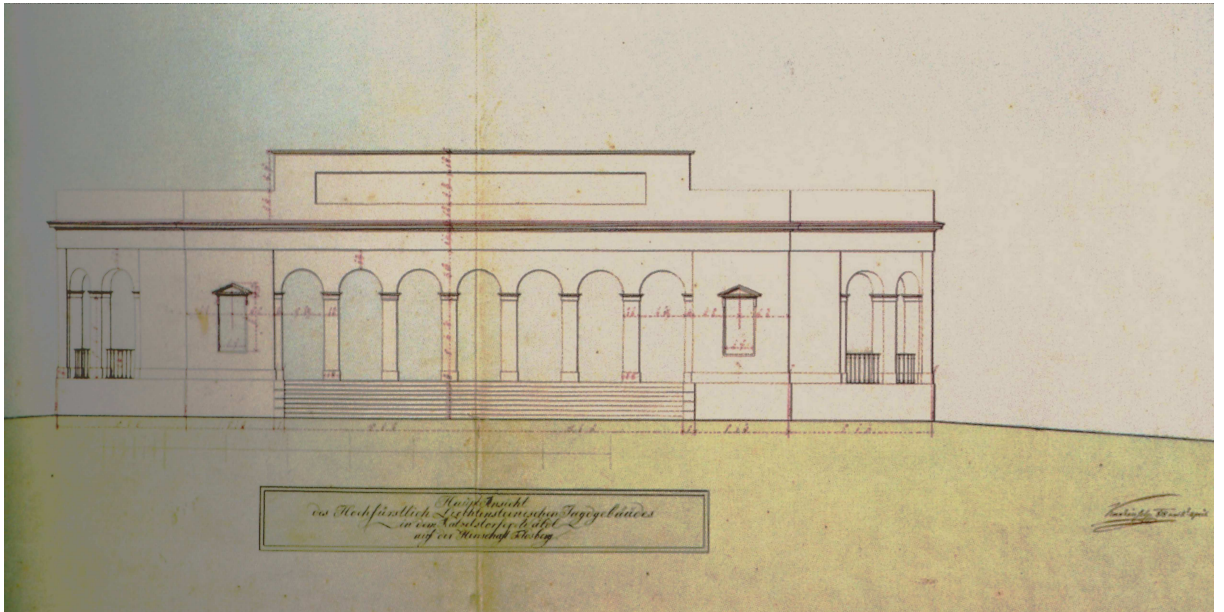

Obrázek 19: Kašna s reliéfem na „Celňáku“ - Začátek 60. let / Zdroj: Archiv Památkového ústavu Brno

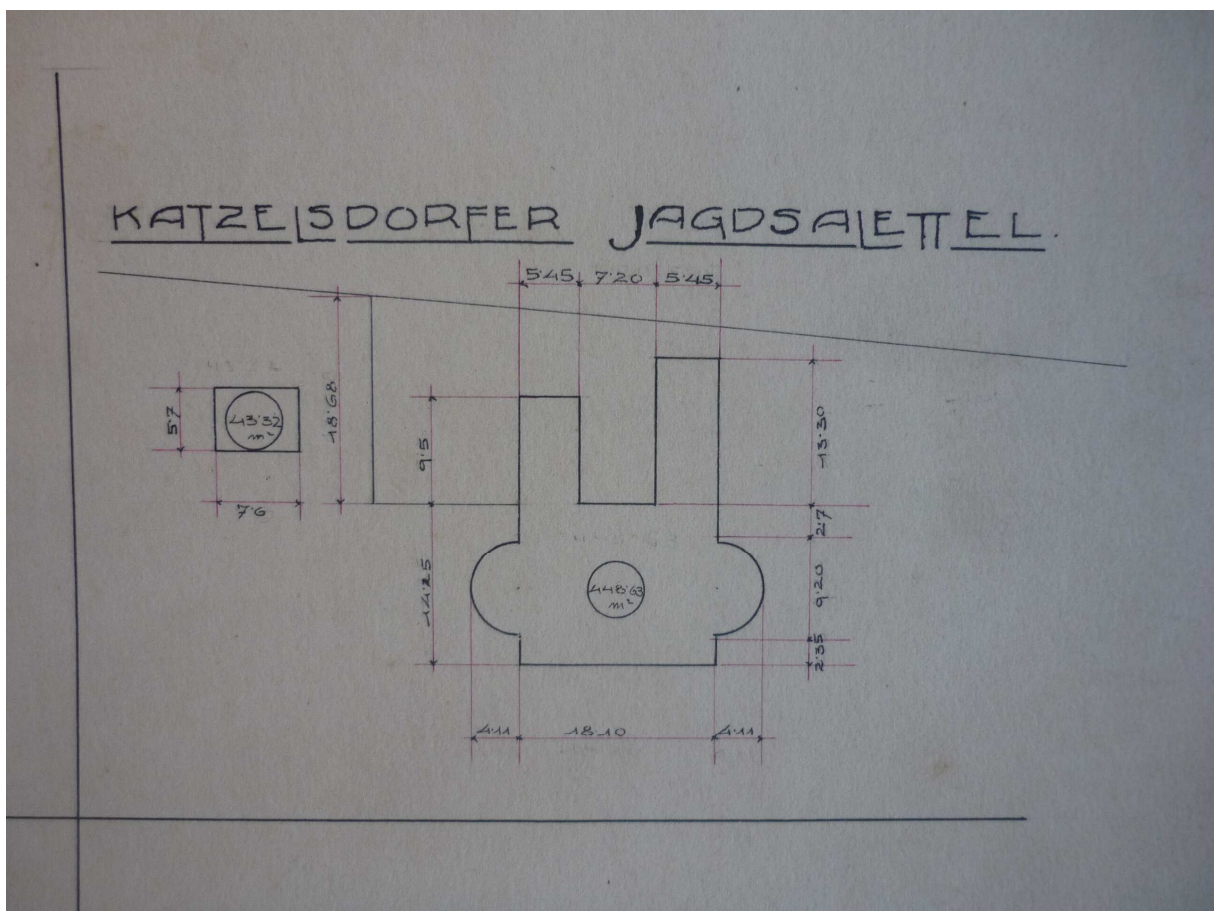

Obrázek 20: Dnešní umístění reliéfu na zámku / Zdroj: Archiv autora

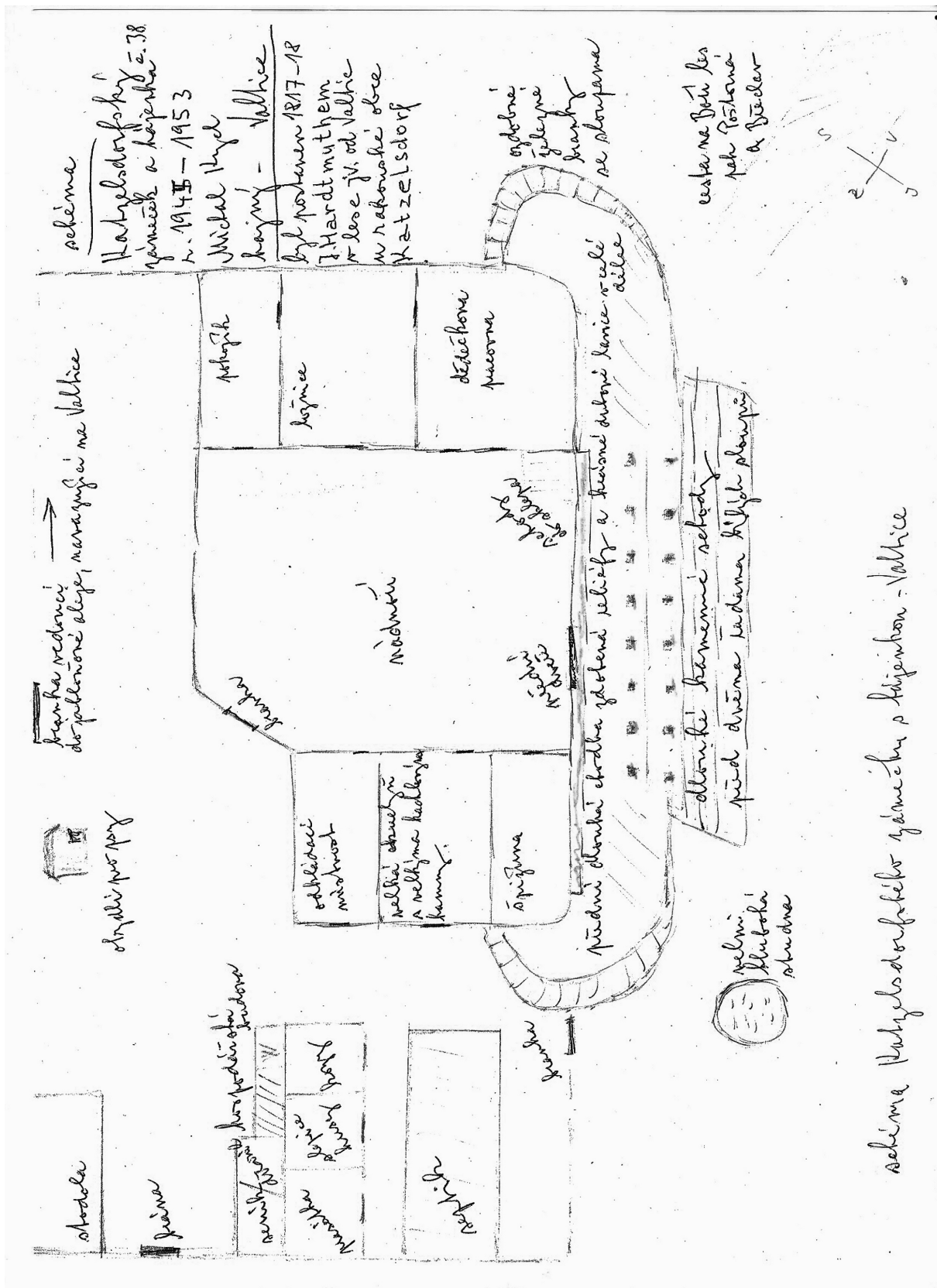
Plány stavby a mapy

Obrázek 21: Kornhäuselův plán stavby z r. 1811/ Zdroj: Liechtensteinské muzeum Vídeň

Obrázek 22: Plán stavby z počátku 20. Století / Zdroj: Moravský zemský archiv Brno

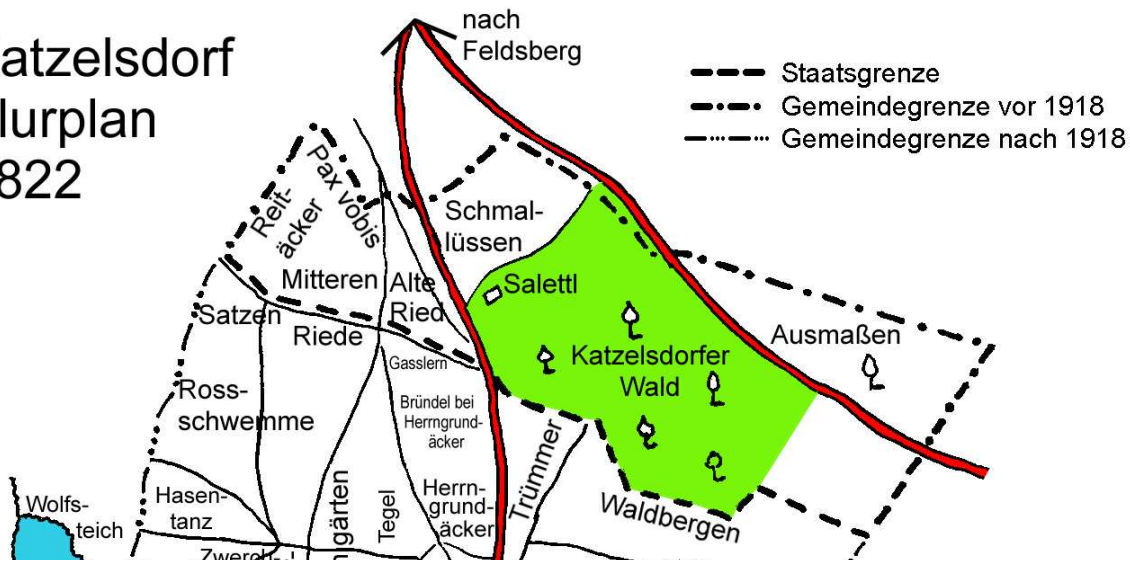

Obrázek 23: Plán zámku i s popisem / Zdroj: Z dopisu paní Kolářové; Muzejní spolek Valtice

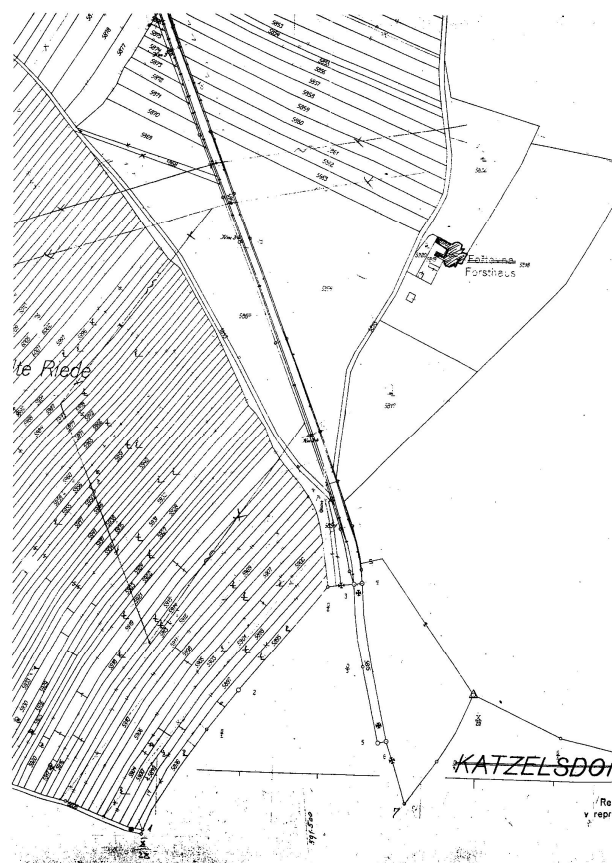
Obrázek 24: Katastrální mapa se saletem z r. 1821 / Zdroj: Liechtensteinské muzeum Vídeň

Katzelsdorf Flurplan 1822

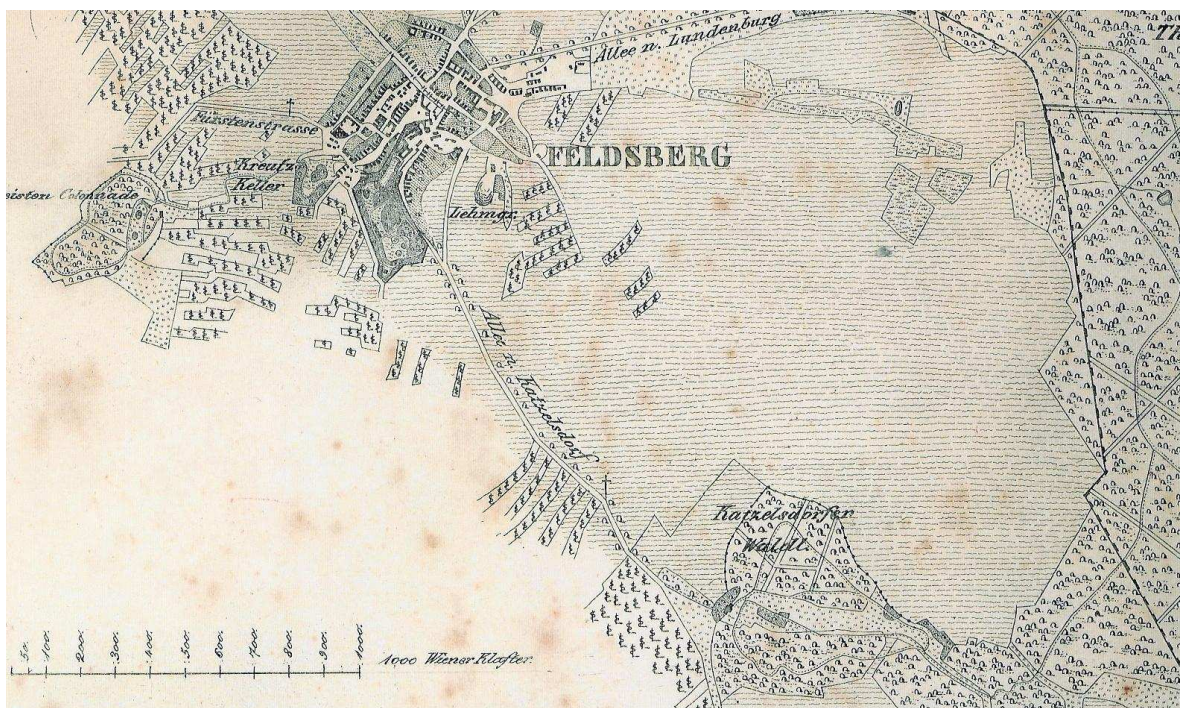

Obrázek 25: Katastrální mapa katzelsdorfu z r. 1822 / Zdroj: Herr Dieter, Rakousko

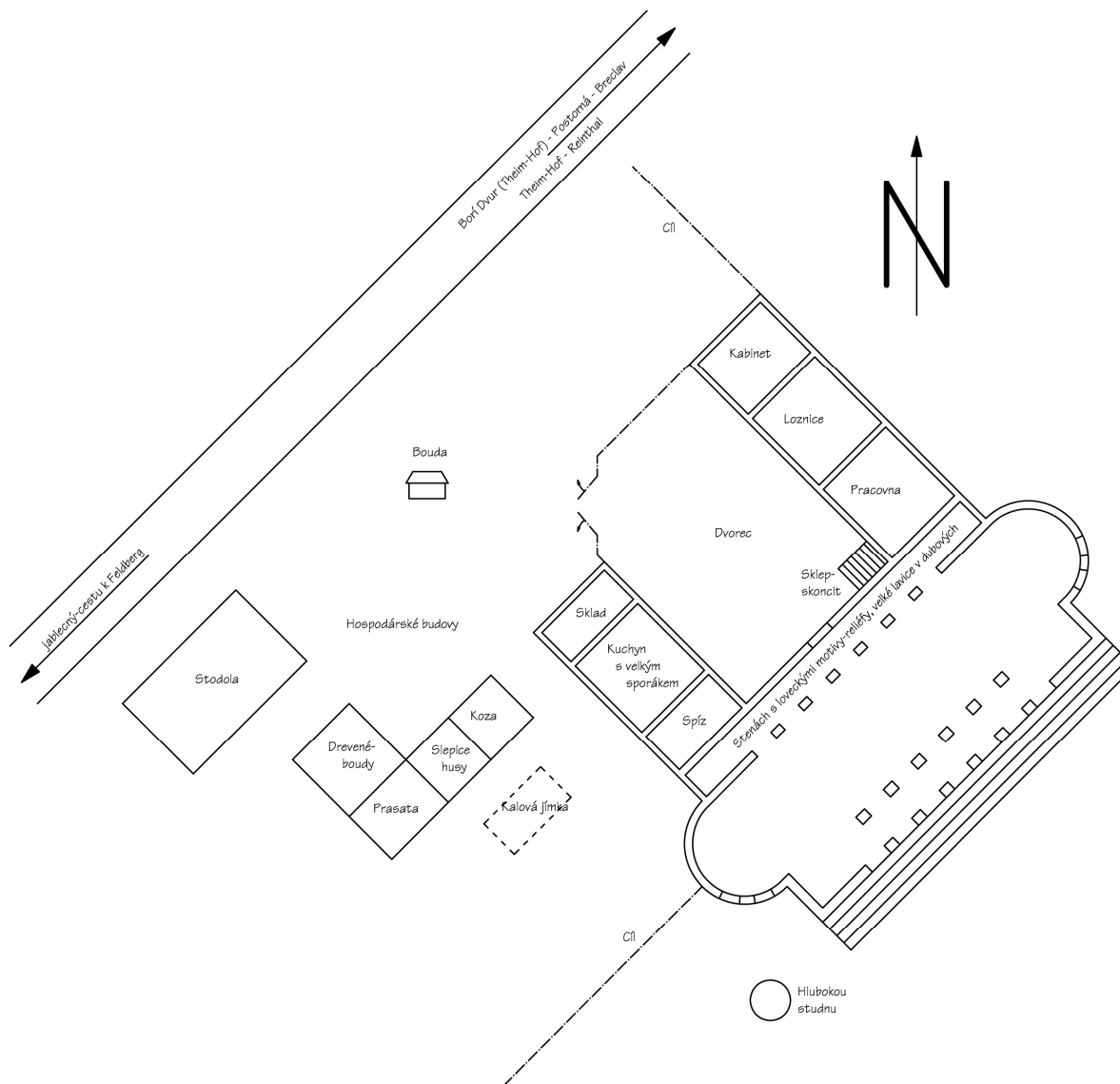

Obrázek 26: Katastrální mapa z roku 1930 / Zdroj: Herr Dieter, Rakousko

Obrázek 27: Mapa Valtic a okolí kolem roku 1840 / Zdroj: Archiv Památkového ústavu Brno

Obrázek 28: Plán objektu i s popisem / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 29: Letecký snímek z roku 1952 / Zdroj: N!KM: národní inventarizace kontaminovaných míst. [online]. [cit. 2012-02-26]. Dostupné z WWW: <http://kontaminace.cenia.cz/>

Pan Michal Kycl a jeho rodina

Obrázek 30: Pan Kycl a) / Zdroj:
Archiv Muzejního spolku Valtice

Obrázek 32: Paní Kyclová a) / Zdroj:
Archiv rodiny Kyclů

Obrázek 31: Pan Kycl b) / Zdroj: Archiv
Muzejního spolku Valtice

Obrázek 33: Paní Kyclová b) / Zdroj:
Archiv Muzejního spolku Valtice

Obrázek 34: Pět synů pana Kycla / Zdroj: Archiv rodiny Kyclů

Obrázek 35: Kyclova rodina v průčelí záměčku / Zdroj: Archiv Muzejního spolku Valtice

Obrázek 36: Kyclova rodina ve dvoře záměčku / Zdroj: Archiv Muzejního spolku Valtice

Obrázek 37: Z pohřbu pana Kycla / Zdroj: Archiv Muzejního spolku Valtice

Obrázek 38: Michal Kycl po vojenské službě / Zdroj: Muzejní spolek Valtice

Obrázek 38: Pavel Kycl / Zdroj: Muzejní spolek Valtice

Obrázek 40: paní Kolářová (rozená Kyclová) / Zdroj: Muzejní spolek Valtice

Obrázek 41: Pavel Kycl v roce 1945 / Zdroj: Archiv rodiny Kyclů

Obrázek 42: Michal Kycl v zahradě
myslivny / Zdroj: Archiv rodiny
Kyclů

Obrázek 43: Paní Kyclová v zahradě
myslivny / Zdroj: Archiv rodiny
Kyclů

Obrázek 44: Michal Kycl se synem Pavlem v průčelí zámku / Zdroj: Archiv rodiny
Kyclů

Obrázek 45: Hajný v průčelí záměčku / Zdroj: Archiv rodiny Kyclů

Obrázek 46: Hajný (asi p. Kycl) před záměčkem / Zdroj: Archiv Muzejního spolku Valtice

Obrázek 47: Kníže Franz I. Z Liechtensteina / Zdroj: Archiv Muzejního spolku Valtice

Stav objektu v roce 2003 - 2011

Obrázek 48: Stav „Vinného“ sklepa v roce 2003 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 49: Půdorys záměčku v roce 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 50: Část půdorysu zámečku v říjnu roku 2011 (1) / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 51: Část půdorysu zámečku v říjnu roku 2011 (2) / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 52: Půdorys záměčku v březnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 53: Stejný půdorys záměčku v říjnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 54: „Pravá apsida“ v březnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 55: „Pravá apsida“ v říjnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 56: Nová studna (vyhloubena po r. 1945) - v říjnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 57: Jedna z původních tří studní - v říjnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 58: „Vinný“ sklep v říjnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 59: „Kyclův“ sklep - v říjnu roku 2011 / Zdroj: Archiv autora

Katzelsdorfský salet a rok 2011 – 2012

Obrázek 60: 3D model Katzelsdorfského objektu - rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 61: 3D model Katzelsdorfského objektu - interiér - rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 62: 3D „Informační“ tabule – rok 2009 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 63: Umístění nové informační tabule - rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 64: Ztracené adresy – Katzelsdorf; natáčení – rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 65: Ztracené adresy – Katzelsdorf; natáčení – rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 66: Ztracené adresy – Katzelsdorf; 3D model (1) – rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 67: Ztracené adresy – Katzelsdorf; 3D model (2) – rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 68: Přednáška na téma: Katzelsdorfský zámek – Osud a historie v Mikulově – rok 2012 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 69: Přednáška na téma: Katzelsdorfský zámek – Osud a historie v Mikulově – rok 2012 / Zdroj: Archiv autora

Obrázek 70: Přednáška na téma: Katzelsdorfský zámek – Osud a historie v Mikulově – rok 2012 /
Zdroj: Archiv autora

Obrázek 71: Přednáška na téma: Katzelsdorfský salet a hájovna - ve Valticích – rok 2012 /
Zdroj: Archiv autora

Obrázek 72: Přednáška na téma: Katzelsdorfský salet a hájovna - ve Valticích – rok 2012 /
Zdroj: Archiv autora

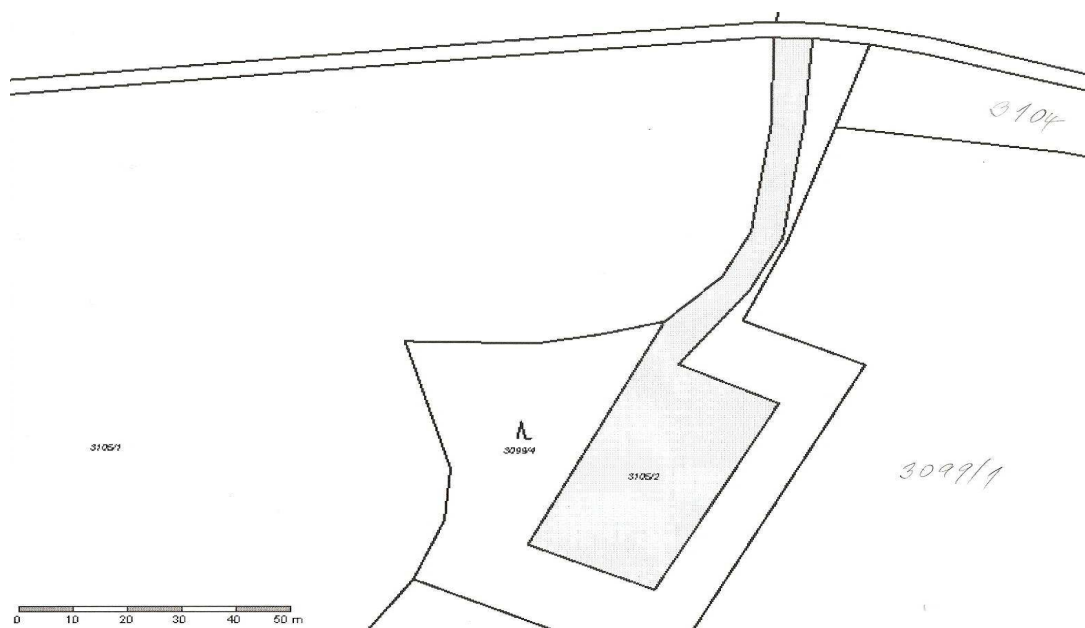

Obrázek 73: Přednáška na téma: Katzelsdorfský salet a hájovna - ve Valticích – rok 2012 /
Zdroj: Archiv autora

Přílohy v digitální podobě

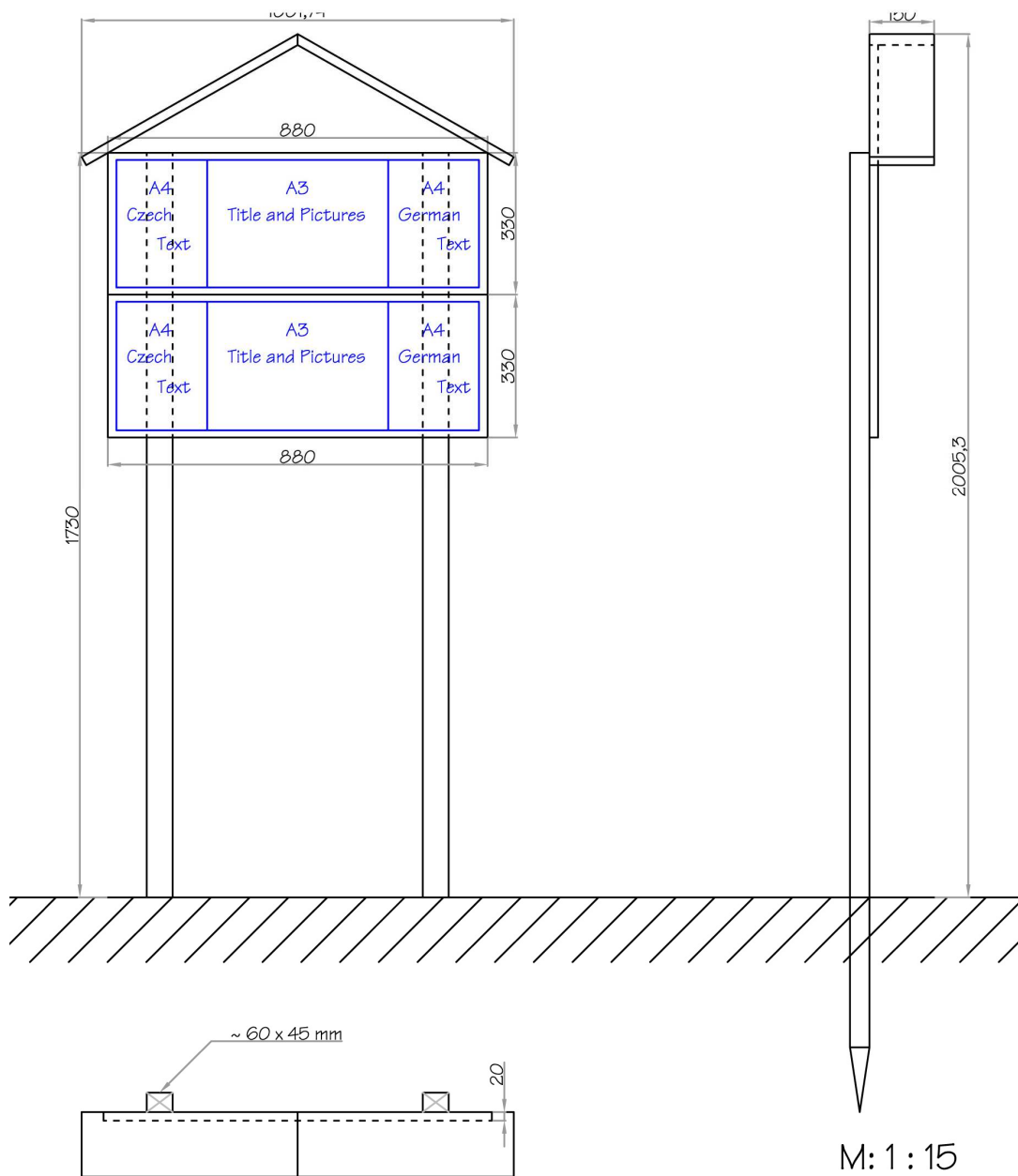

Obrázek 74: Titulní list z elaborátu oprav myslivny z let 1905 - 1907 / Zdroj: Moravský zemský archiv v Brně, fond F 94 Velkostatek Valtice, karton 362, fol. 25b.

Obrázek 75: Výřez z katastrální mapy Valtického katastru – stav k roku 2012 / Zdroj: Nahlížení do katastru nemovitostí: Informace o parcele číslo 3099/4. [online]. [cit. 2012-02-26]. Dostupné z WWW: <http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/VyberParcelu.aspx>

Obrázek 77: Výkres nové informační tabule – rok 2011 / Zdroj: Archiv autora

Muzejní spolek ve Valticích
Vás srdečně zve na přednášku

Lady Rakovské a Daniela Lyčky

na téma:

„Katzelsdorfský salet a hájovna“

(součást Lednicko-valtického areálu)

Přednáška s promítáním se uskuteční ve čtvrtek

23. února 2012 v 18.00 hod.

v salonku hotelu **APOLLON** na ulici Bezručova

Obrázek 78: Pozvánka k přednášce na téma: Katzelsdorfský salet a hájovna - ve Valticích – rok 2012 / Zdroj: Archiv autora